

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2030, upravnštvo št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevsko št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
istop. peti-vrata
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Kje je angleško delavstvo

Dr. K. — London, v septembru.

O angleških delavskih organizacijah se je stalno trdilo, da so zrastle na realnih tleh vsakdanjih delavskih potreb in si radi tega priborile položaj, kot ga nima delavstvo drugod. Ostalo evropsko delavstvo je angleškemu očitalo, da se premalo briga za teorijo. Toda ta kritika Angležev ni omehčala, da se ne bi brigali še vnaprej za materialno stanje svojih članov. Vprašanja, ki bodo v bodočnosti, naj zanimajo bodoče rodove.

Ruska revolucija res ni ostala v Angliji brez odmeva. Njen vpliv je bil v delavskih vrstah v Angliji dvojen. V strokovnih organizacijah — Trade Unions — se je pojavila skupina teoretikov. Med temi je J. V. Cook, tajnik premogarske zveze. Osobito je šla tej skupini na roko velika mizerija delavstva v gotovih industrijah. Ustanovila se je komunistična organizacija, ki je imela nalogo, da ostalo delavstvo prepriča o koristih socialne revolucije po ruskem zgledu. Poleg Cooka delujeta v tej smeri Mac Manus in Sklavadvala. Slaba plača, nestalno delo, uničenje evropskih in izvenevropskih trgov, ki so preje kupovali angleško blago, vse to je pripomoglo, da je prišla med Trade-Unions neka negotovost, ki je dobila zunanje izraza v vrsti štrajkov, posebno v premogovnem štrajku l. 1926, ki se je končal s popolnim razsulum. Trade-Unions, ki so znane kot relativno bogate organizacije, so izšle iz tega neangleškega boja s praznimi blagajnami. Izgube javnosti niso hoteli priznati, a nekateri tajniki so le izdali, da je šla zguba Trade-Unions ob tem štrajku v več milijonov funtov šterlingov.

Vpliv ruske revolucije pa se je pokazal tudi v politični organizaciji delavstva, ki se imenuje Parliamentary Labour party in ki je na znotraj sestavljena iz več frakcij, kot so Labour party, Independent Labour party, Fabian Society, Cooperative movement. Do povojne dobe je ILP imela prednost najradikalnejše skupine, ki je ustanovila po vojni na levem krilu še komunistični klub, ki se je razvil v samostojno komunistično stranko. Velik vpliv je odmeval že v manifestu uradne Labour party, zlasti v ponavljanju socializacije, ki je imela vsaj to realnejšo obliko, da je mislila, da bo v Angliji odstranila krizo in brezposelnost. Stranka je poslala v Rusijo posebno komisijo, da študira tamošnje razmere. Ko pa je morala prevzeti Labour party vodstvo države na svoje rame in so naslednje volitve prinesle stranki velik poraz, je gibanje delavstva v Angliji šlo nazaj na stara tradicionalna pota.

Letošnji letni kongres Trade-Unions je mejnik. Štrajki so iztrebljeni. Izpodbile so iz svoje srede nekaj skrajnih kričavev in načele praktično vprašanje njihovega razmerja do industrije in do kapitala. Lord Melchett, prejšnji Sir Alfred Mond, bivši liberalni poslanec Lloyd Georgovega kova in eden najbogatejših kapitalistov angleškega imperija, je začel misliti o organizaciji ožjega sodelovanja med delom in kapitalom. J. V. Thomas je začel prvi z njim razgovore. Njegova železničarska strokovna zveza je občutila, da ji avtomobilska industrija dela veliko konkurenco in izpodriva dohodke železnic. Thomasa so železničarji pooblastili, da stopi v razgovore z Mondom. Delavski sindikat je prostovoljno sprejel znižanje plače, da pomaga tako industriji, ki daje milijonom kruha. Po tem prvem poskusu sodelovanja so se začeli razgovori z glavnim odborom Trade-Unions in se je sestavila posebna komisija.

Komisija priporoča sodelovanje delavskih in industrijskih sindikatov. Poročilo je bilo predloženo tudi letošnjemu kongresu Trade-Unions. Glavno vprašanje je bilo, ali štrajk, ali v bodoče mirna rešitev potom direktnih pogajanj z zastopniki industrijskih sindikatov. 3.075.000 glasovnic je bilo oddanih za poročilo, 566.000 pa proti. Angleški delavec se je izjavil za mir in za sodelovanje. Osrednji odbor je dobil pooblastilo, da vodi z industrijo nadaljnja pogajanja. Narodno-industrijski odbor bo sedaj stalen, bo študiral razvoj industrije ter preprečeval spore med delavci in delodajalci.

Besedo bo imel tudi parlament. Parlament odgovarja v Londonu potrebam angleškega naroda, torej tudi delavstva in industrije. Obstojna upanje, da bo tudi v parlamentu prenehala demagogija. Delavstvo pričakuje zboljšanja svoje plače, življenjskega nivoja, ker tudi industrija ne bo več izpostavljena stalnim pretresljam. Delavci so brezdvoma storili s svoje strani, kar je bilo v njihovih močeh. Pričakuje se, dabo tudi indu-

Najhujši zločin fašizma

Trst, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Kljub temu, da se držijo sklepi sestanka fašistovskih tajnikov za Primorsko v največji tajnosti, je vendar prišlo na dan, da so sklepali v glavnem o tem, kako naj se obrezuspeši delo slovanske duhovščine in slovanskega tiska. Glede duhovnikov se je predložilo, da ne sme v bodoče noben duhovnik v šolo, dokler ne dobi poziva od višje šolske oblasti, kar bi praktično pomenilo, da razen Italijana noben duhovnik ne more v šolo, in da se tudi krščanski nauk poučuje izključno le v italijanskem jeziku. Duhovniki, ki nimajo po rojstvu domovinske pravice, naj se izženejo, četudi jim je bila opejta priznana. Domačim slovanskim duhovnikom se odvzame kongrua in prepove pobirati biro, da se jim uniči materialni obstoj in se prisilijo, da se ali udajo ali pa izselijo. Kdor bi temu nasprotoval, naj se konfinira. V zvezi je tudi gospodarsko delovanje slovanske duhovščine. Narejen je načrt, kot smo izvedeli iz fašistovskih vrst, da je treba zatreti slovanski tisk, in sicer tudi molitvenike, zatreti gospodarske postojanke po deželi in pritisniti na slovanske župane, da preskrbijo obstanek vsaj desetim laškim družinam, katerih očetje ali sinovi naj prevzamejo službo občinskega sluga, pismonoše, mežnarja, čuvajev itd. Nadalje je z vsemi močmi podpirati slovansko izseljevanje iz Primorja. Ljudstvo je s slovansko duhovščino vred trdno prepričano, da bo Vatikan z vsemi razpoložljivimi sredstvi branil svobodo vesti in se enako kot za bogoslužje tirolskih Nemcev postavil za slovansko duhovščino in slovansko ljudstvo v Italiji.

Popolno soglasje med radikali

Seja radikalnega poslanskega kluba — Pozdrav in poklon Aci Stanojeviču — Popolno zaupanje Velji Vukičeviću — Klubovo tajništvo se izpopolni

n Belgrad, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Danes se je storil v NRS velik korak k pomirjenju. Mi smo v vsej tej krizi stali vedno na stališču, da je to notranja zadeva NRS in da bi ne bilo niti pravilno niti taktno, se vmešavati v notranje zadeve NRS. Vendar pozdravljamo soglasen sklep NRS kluba, ki ga je napravil na današnji seji.

Kakor so napovedali, se je vršila danes ob 10 dopoldne seja, katere se je udeležilo 85 poslancev. Seja je otvoril Velja Vukičević z besedami: »Otvorjam današnjo sejo poslanskega kluba, ki se je sklicala po sklepu klubskega odbora. Veselje in radost čutim, da morem objaviti soglasen sklep širšega glavnega odbora, da je za predsednika glavnega odbora in strankinega vodjo izvolil Aco Stanojeviča, ki je bil pred par dnevi soglasno izvoljen za šefa NRS. V teh težkih dneh je to za nas srečen čas, ker smo dobili za vodjo človeka, ki uživa splošno spoštovanje, ki bo vedno s svojim delom izboljševal odnose v stranki.

Nato je Vukičević sporočil klubu resolucijo klubskega odbora. Zatem je tajnik prečital nad 150 depesh iz ljudstva, ki pozdravljajo klub, vlado in četverno koalicijo.

Prvi je govoril Živko Sušić, ki je kritiziral Vukičevića, ker ni preje sklical seje kluba. Pravosodni minister Milorad Vujičić prosi, da se v vsem, o čemer se bo v klubu govorilo, govori bratsko in tovariško. Prosi, naj poslanci razlože zgodovino ustanovitve političnega odbora in političnega tajništva. Prizna, da je bilo res vedno nekaj nesoglasij v stranki, toda tudi za Pašičevega časa so se nesoglasja poravnala z medsebojnim popuščanjem. Zeli, da se tudi nadalje tako postopa.

Velja Vukičević pravi, da je že znano iz njegovega prejšnjega govora, kako je prišlo do sestave klubskega odbora, ki se je bil sestavil na sestanku v ministristvu za vere. Ob tej priliki da je opozoril vse prisotne, naj gredo med ljudstvo in tam poravnajo vse nesporazume. Najbolj je prosil poslance, v krajih, v katerih obstojajo dvojne organizacije. Glede tajništva sprejme vsako rešitev kluba, vendar misli, da se tajništvo mora nadomestiti.

Nato so govorili Mihaelo Ranković, Joca Lalošević, Krsta Miletić in Sima Racić, ki se pritožili glede sklepa širšega glavnega odbora, ki je uničil njegov mandat v širšem glavnem odboru. Opoldne se je seja prekinila.

Popoldne ob pol 6 se je seja nadaljevala. Prvi je govoril Gjuro Janković, za njim pa Tešman Nikolić, ki pravi, da se je on vedno udeleževal sej klubskega odbora in da je prisostvoval tudi sejam š. g. o. Ni res, da bi se bila sloga v NRS pričela že za časa Vukičevića, ampak je obstojala že za Pašiča. Mihaelo Ranković odobrava resolucijo klubskega odbora. Pravi, naj se da klubu in š. g. odboru tista pravica, ki mu gre po pravicah. Odločno zavrača, da bi bil delal za žalostne dogodke odgovornega Vukičevića.

stria združena v eni osrednji organizaciji ter bo njihov vrhovni odbor imel iste pravice kot glavni odbor Trade-Unions.

Bevin je kongres zaključil zaključil z veliko besedo, da bo moral enkrat priti čas, ko se bo veliki letni Trade-Unions kongres bavil le z velikimi vprašanji narodnega gospodarstva in ne več z malenkostnimi pritožbami, še manj pa s kakimi razpravami o kaki megleni bodočnosti.

Milašinović pravi, da je tajništvo dobro, ker dela za tiste radikale, ki nimajo poslancev. Je pa za to, da se število tajnikov zviša. Dela naj se na to, da se spor s Hrvati čimprej poravna. Dobrivoj Jovičić pravi, da želi, da klubsko tajništvo še nadalje obstoja, bodisi samostojno ali pa da se pridruži predsedništvu, ker to zahtevajo klubski poslanci in strankini interesi. Radko Parežanin pravi, da je treba čimprej rešiti vprašanje prehrane za Hercegovino in zahteva, da se jutri sestanejo radikalni ministri, da se o tem pogovorijo in to pereče vprašanje takoj uredi. Velja Vukičević je ta predlog takoj sprejel.

Minister dr. Vlada Andrić odgovarja Parežaninu, da vlada glede prehrane Hercegovine že zbira podatke in skuša dati ljudem v Hercegovini dela. Stojan Pavlović pravi, naj se čimprej skliče strankin kongres. Njegovi volivci, pravi, da so sprejeli sklepe klubskega odbora prav z zadovoljstvom. Nato je Obradović predložil resolucijo, ki se glasi:

»Klub z največjim zadovoljstvom jemlje na znanje poročilo klubovega predsednika o izvolitvi Ace Stanojeviča za predsednika š. g. o. in šefa stranke. Klub je slišal predlog klubskega odbora. Po daljši debati je soglasno sprejel predlog, da izreče polno zaupanje klubovemu predsedniku Velji Vukičeviću. Glede klubskega tajništva mora klub narediti končnovoljen sklep. Radi potrebe in koristnega dela, ki ga je izvršilo tajništvo, in ker manjka izvoljenim tajnikom samo formalna stran, izvoli klub za klubove tajnike gg. Stevo Kobasić, Milana Kostića, Radivoja Jeftića in Jevremovića ter jih pridruži klubovemu predsedniku. Klub smatra Sima Racića za svojega člana, ki je v vsem svojem delovanju v NRS klubu pokazal lojalnost in korektnost nasproti stranki, o čemer se glavni odbor pismeno obvesti.«

Ta sklep klubskega odbora smo mi že preje prerokovali, ko smo rekli, da se bo klubsko tajništvo ukinilo in nadomestilo s posebnim širšim klubovim tajništvom, ki bo dalje vodilo iste posle, kot jih je vodilo prejšnje tajništvo.

Klub je resolucijo soglasno sprejel. Ob pol 9 se je seja zaključila.

Dalmatinski agrarni zakon

n Belgrad, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Danes se je nadaljevala seja odbora za dalmatinski agrarni zakon. Zemljoradniki niso bili navzoči. Nadaljevala se je razprava o juristični strani temelja za imenovani zakon. Ker se juristi o tem temelju danes še niso sporazumeli, se je seja ob 7. končala in se bo nadaljevala jutri.

Dr. Korošec pri kralju

n Belgrad, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Nj. V. kralj je danes dopoldne sprejel v avdienco predsednika vlade g. dr. Korošca. Nato sta Nj. V. kralj in Nj. V. kraljica odpotovala v Topolo.

n Belgrad, 29. sept. (Tel. »Slov.«) List »Osvobođenje«, ki se je smatral za glasilo pašičevcev in ki je večkrat napadal Veljo Vukičevića, je z današnjim dnem prenehal izhajati.

v Atene, 29. sept. (Tel. »Slov.«) (Grška vlada je sklenila, da uvede proti generalu Pangalosu proces radi samovoljne uvedbe diktature.

Širši glavni odbor NRS

Iz razgovora z delegatom dr. J. Azmanom.

Ker je bila seja širšega glavnega odbora narodno radikalne stranke največje važnosti za nadaljni razvoj politične situacije v državi in ker skuša gotovi tisk popolnoma napačno slikati pomen in potek te seje, je obiskal naš sodruknik delegata ljubljanskega odbora NRS, g. dr. J. Azmana ter ga naprosil za kratko izjavo o njegovih uti-
sih. G. delegat se je radevolje odzval tej prošnji ter izjavil:

»Za sejo širšega glavnega odbora NRS v Beogradu sem se hotel najprej pri naših merodajnih voditeljih informirati o njih naziranju na politično situacijo in o splošnem razpoloženju. Zato sem prišel v Beograd že v soboto dn 22. t. m. in najprej obiskal Glavni odbor kot njegov delegat. Govoril sem z gg. Aco Stanojevičem, Markom Trifkovićem, Nikolo Uzunovićem ter z vsemi ostalimi njegovimi člani. Nato sem obiskal klub naših poslancev, kjer sem se razgovorjal z g. Veljo Vukičevićem ter drugimi merodajnimi gospodi o položaju. V soboto popoldne sem zopet obiskal Glavni odbor, kjer so me vprašali, v kateri odsek bi želel biti izvoljen. Vsled izražene želje ljubljanskega odbora NRS sem izjavil, da naj bo to odsek za spremembo statuta. Povedali so mi tudi, da so povabili na sejo g. dr. Nika Lupanića...

Ker sem pri vseh merodajnih faktorjih naše stranke videl, da cenijo zvezo Jugoslovanskim klubom, sem v nedeljo obiskal tudi predsednika vlade, g. dr. Antona Korošca.

Na seji širšega glavnega odbora sem bil nato izvoljen v odsek za spremembo statuta, v katerem sem tudi sodeloval in njegovo poročilo tudi sopsodpisal. To v naglici o svojem delu kot delegat.

Sicer bi še pripomnil: Želja vseh vodilnih faktorjev stranke je bila, da se razmere v stranki pomirijo in da se opusti vse, kar bi moglo povečati razdor in kakorkoli ogrožati sedanje politično linijo. To se je pokazalo že pri verifikaciji mandatov. Osporjenih je bilo 12 srbskih mandatov in to iz okrajev, kjer obstojita po dve radikalni organizaciji in so bili osporjeni mandati mlajših organizacij. Že pri verifikaciji teh mandatov je bil dosežen kompromis in so se razven treh mlajših organizacij tudi vsi ti osporjeni mandati pripustili k seji. Iz Slovenije same sploh ni bil noben mandat osporjen.

Kakor se je v merodajnih krogih že naprej zatrjevalo, tako se je tudi zgodilo in seja širšega glavnega odbora se je končala s povdarnim edinstva stranke, vspricho katerega so osebni nesporazumi med posameznimi voditelji le podrejene važnosti.

Enako jasno je pokazala tudi seja širšega glavnega odbora NRS, da iskreno žele vsi radikali, da pride čim preje do pravega in trajnega sporazuma s Hrvati.

Za stranko samo pa je bil seja širšega glavnega odbora zlasti važna vsled tega, ker je dobila stranka v osebi g. Ace Stanojeviča zopet svojega šefa, čegar avtoriteto priznavajo prav tako vsi voditelji, ko tudi vsi široki sloji stranke.

Hrvatski starokatoliški škof odstavljen

č Zagreb, 29. sept. (Tel. »Slov.«) V javnost je prišla vest o sprejetju sklepa plenuma upravnega veća starokatoliške narodne cerkve, ki potrjuje prejšnje vesti, da je prišlo med škofom Markom Kalodjerno in njegovo okolico na eni strani ter upravnim većem hrv. starokat. cerkve do popolnega razdora. V teh sklepih se Kalodjera obtožuje, da je večkrat samovoljno kršil ustavo s. k. n. cerkve, da je suspendiral duhovnike, ki se niso z njim strinjali ab officiis et divinis, kar je v nasprotju z ustavo hrv. s. k. cerkve, ki ni osnovana na hierarhijskem marveč sinodalnem principu. Zato dobiva posvečenje od starokatoliškega škofa, jurisdikcijo pa od zajednice vernikov, ki jo predstavlja starokatoliška sinoda. Obenem se obtožuje nekaterih imovinskih malverzacij, ki ga onemogočujejo za nadaljnje škofovanje. Veče se je obrnilo na utrechtsko zvezo starokatoliških cerkev, da postopa temu sklepu primerno. Škof Kalodjera se obtožuje nadalje, da se je spustil v zveze z zloglasno Marijavijsko cerkvijo na Poljskem. Nadškof te cerkve Kowalewski odgovarja pred sodiščem v Plocku za svoja odvratna nemoralna dejanja. Iz teh razlogov izjavlja upravno veče krv. s. k. n. cerkve, da odslej naprej ne priznava Kalodjera za škofa, »vernike« in duhovnike poziva, da mu odrečejo pokorščino. V dveh mesecih se bo sestal hrv. s. k. n. cerkveni zbor, ki bo sprejel razsodbo o Kalodjeri. — Ta borba v hrv. s. k. n. cerkvi se smatra kot končen znak razpada peščice hrvatskih starokatoličanov.

Proslava hrvatske kat. knjige

č Zagreb, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima je pričelo proslavo šestdesetletnice svojega obstoja s cerkveno službo, in sicer z izvedbo »Poslednjega obhajila sv. Jeronima« (bas solo, mešani zbor, orkester, orgle). Besedilo je sestavil Deželić ml., uglasil pa dr. Božidar Širola. Koncert se je vršil v zagrebski stolnici, ki je bila skoro polna poslušalcev v navzočnosti odličnih osebnosti. Kampanje nekaterih listov proti proslavi Društva sv. Jeronima se ni posrečila.

Libretist dr. Vladimir Deželić je s spretno razporedbo zgradbe dosegel resničnost dogodkov. Za slikanje obredov je vzel za vzor starinski obred pri umiranju. »Poslednje obhajilo« je razdelil v osem delov: priporočitev duše, dejanje želje, upanja, vere, ljubezni, obhajilo in slavospev. Libretist je orisal sv. Jeronima v telesu onemoglega starca. Spoznal nas je s svojim močnim duhom v poslednjem času.

Sv. Jeronim je zbral okrog sebe le svoje tovariše učenice, duhovne hčerke in ljubitelje. Vendar je v tem poslednjem času še enkrat izpovedal vse svoje življenje. Vsak položaj slike, kak del svojega življenja. Oblika oratorija je prilično svobodna. Urejena je na način starinskih oratorijev, kakor so jih pisali prvi oratorijski pisatelji Carissimi, Anerio i drugi. Sicer je oblika izšla iz libreta, ker je libretist delal v dogovoru s skladateljem.

Oratorij prične in konča z mešanim zborom in ima tako lepo simetrijo, ki spopolnuje celo zgradbo. Vsakemu delu Jeronimovega spela odgovarja menjaže moški ali ženski zbor, kar izključuje enoličnost. Jeronimova melodija je v obliki melodijske recitacije kot ambrozijanska himna, katere strukture se je

poslužil in je tudi vsa stihška zgradba taka. Avtor se je posebno držal, ker spada baš v ta čas ambrozijanski koral.

Zbori so mehki. To zahteva tudi sam položaj. Veliko je tudi harmonijskih poskusov s poltonskimi izrazi. Ti poskusi so se porabljali s pozornostjo, da se ne bi sprejeli kladi enostavnosti. Sicer je harmonija najmodernejša. Vendar nima pretiranih disonan.

V orkestru ni gosli, kakor so pri starih oratorijskih skladateljih. Radi tega v orkestru ni dovolj modernega sijaja, v kolikor ga orgle ne nadomestijo. Radi tega je ton zelo mehak in skrivnostno zanimiv, kar odgovarja delu samemu. Sicer pa vsebuje melodije hrvatskega naroda. Ritem je svoboden in se neprestano menja v dvočetrtinskem, tričetrtinskem in pa štiripetinskem taktu kot pri oratoriju sv. Cirila in Metoda. Izjema je v poslednjem delu, ki je zgrajen v formi fuge, vendar pa je enoličnost takta bila nujna. V tretjem delu mesto streta nahajamo veličasten širok zbor.

Ves oratorij je umetniško delo, ki bo avtorjevo ime v tujem svetu še bolj dvignilo. Naučinkovitejši del je obhajilo, v katerem riše idealen prihod Boga, ki prihaja, najavljen s trombami, da bi napravil čudež in sam odda ljubljenu Jeronimu poslednjo popotnico.

Oratorij je izvajalo Hrvatsko pevsko društvo »Kolo«, ki je lansko leto v Frankfurtu izvajalo tudi prej omenjeni Širolin oratorij sv. Cirila in Metoda. Partijo bas-solo je pel Josip Krizaj ob spremljevanju orgel (prof. Dugan iz zagrebske filharmonije). — Dirigiral je sam skladatelj Božidar Širola. Koncert je trajal od 6 do tričetrt na 8.

Autonome doklade

Bliža se čas, ko bodo avtonomne oblasti sestavljale svoje proračune za leto 1929. Za kritje izdatkov nalagajo samoupravne oblasti tudi doklade k neposrednim davkom. Ker bo moralo biti tozadevno postopanje samoupravne oblasti z ozirom na novi davčni zakon drugačno kakor do sedaj, dovolite g. urednik par besed k tej aktualni zadevi. Do sedaj so dobivale avtonomne oblasti podlago za odmero doklad, oziroma določitev odstotka doklad pri davčnih uradih in ni delalo izračunavanje odstotka doklad, ki naj krijejo proračunski primanjkljaj, nikakih težkoč. S 1. januarjem 1929 stopi pa v veljavo novi davčni zakon, ki temeljito spremeni dosedanje odmerne podlago za izračunavanje doklad (višina predpisanih davkov). Davčni uradi ne razpolagajo več z odmerno podlago, ker se bodo davki predpisali po določilih novega zakona, in avtonomne oblasti bodo morale določevati odstotke doklad na podlagi davčnih zneskov, ki se bodo v letu 1929 predvidoma predpisali davčnim zavezanecem. To bo za te oblasti težak posel, ki jim ga pa lahko olajšajo odmerjajoča davčna oblašča s tem, da jim dajo na razpologo za leto 1929 vsaj približne zneske, ki se bodo odmerili za to leto za vsako posamezno vrsto davkov, izvzemši zemljarino, za katero še nista znana kasterstski čisti donos in davčna stopnja.

Do sedaj so avtonomne oblasti navadno določevale enoten odstotek doklad za vse zavezanke iste davčne vrste, ne glede na to ali gre za veleposestvo ali malo posestvo, malo obrt ali večje podjetje. Mogoče je bilo do sedaj to upravičeno, ker so boljše situirani davčni zavezanci plačevali dohodnino, ki se je pa z novim davčnim zakonom ukinila. S tem so se bremena večjih davkoplačevalcev znatno znižala, dočim bodo mali obrtniki in trgovci, ki so bili za leto 1928, oproščeni dohodnine, občutnih prizadetih z novo pridobitino. Mali obrtnik je plačal n. pr. v letu 1928, davek z dokladami v približnem znesku 100 do 200 Din, kakor so peč bile avtonomne doklade nizke ali visoke. Po novem zakonu bo davek višji. Tako bo plačal n. pr. obrtnik z letnim čistim dohodkom 5000 Din pridobitino 6% to je 300 Din, 2% dopolnilni davek 100 Din, skupaj 400 Din. K znesku 300 Din se naložijo še lahko avtonomne doklade. Vprašanje je, ali bo mogoče ta znesek pri takem dohodku tudi izterjati in ali imajo avtonomne oblasti kako korist od tega, da naložijo takemu davčnemu zavezanecu doklade, ki se bodo morale radi neizterljivosti zopet brisati. Mislim, da ni napačno mnenje, naj bi prizadete oblasti pretresle vprašanja, ali naj se ne naprej določa enoten odstotek doklad (posebno pri pridobitini) ali pa naj se zaščitijo zavezanci z malim dohodkom ter bolj obtežijo z dokladami zavezanci z večjim dohodkom, ki lahko tako obremenitev prenesejo, saj jim odpade dohodnina.

Skupščina ni okrnjena

Včerajšnja »Politika« piše: Na izjave višine večine, da bo narodna skupščina nadaljevala redno delo, je opozicija znova začela ugovarjati, da ta skupščina ne more veljavno sklepati, ker je okrnjena. K tej trditvi odgovarja vladna večina tako:

Skupščina ni okrnjena, ker ima vse poslanke. Zato obstoje stvarni dokazi. O skupščini bi se moglo govoriti, da je okrnjena, če bi je ne priznaval del poslancev in če bi ta del popolnoma prekinil zveze z njo. Tega pa ni, ker naša skupščina ima še vedno polno število poslancev. Da je res tako, dokazuje skupščinska bla-

gajna, ki vsak mesec izdaja dnevne polnoštevne za vse poslance. To pomeni, da so vsi tu. Čisto drugo vprašanje pa je, ali so vsi poslanci na sejah ali ne. Vladna večina je dolžna da dela, za svoje brezdelje pa bodo odgovarjali tisti, ki si ga dovoljujejo.

O razpustih občinskih odborov

hoče »Jutro« vsekako zvedeti kaj natančnejšega. Dobro! Postregli mu bomo. Naj se prizadeti potem ne jeze na nas, ampak na »Jutro«, ki nas je izzvalo. — Se o Bledu. Mi ne vemo, ali bo tam obč. odbor razpuščen ali ne, vemo pa, da sta to občini morala pregledovati dva revizorja dalj kot mesec dni, da sta na koncu mogla ugotoviti »kdo pije in kdo plača«. Tudi o vsem tem bomo prav natanko »Jutru« v pomirjenju in blejskim sdsarjem v razburjenje napisali, ko bo čas.

Pribečević proti Marinkoviću

Ali: predstave malega Morica.

č Zagreb, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Kakor znano, je KDK v poslednjem črtu začela z ostrimi napadi na zunanjega ministra dr. Marinkovića. Obtožuje ga, da je kriv neuspehov v zunanji politiki. Danes je Pribečević v »Riječi« napisal članek proti Marinkoviću. V njem pravi, da je Marinković »li duh naše notranje in zunanje politike in da je najmanj zanesljivi zagovornik amputacije. Radi tega slabega stanja v državi doživljamo po vrsti neuspehe v zunanji politiki. V vsakem vprašanju, v katerem je Marinković sodeloval, smo doživeli neuspeh. Naša država je bilo določena, da postane središče, okrog katerega bi se zbrale vse balkanske države. Toda Marinkovića politika je napravila Rim za središče, okrog katerega se vrti politika balkanskih narodov. Prijateljstvo s Francijo ni niti najmanj Marinkovićevo delo, ampak del njegovih prednikov. Članek končuje: Mislim, da je vsakemu laiku v zunanji politiki jasno, da je Marinković doživel popoln polom. Njegova doba v zunanji politiki pomeni nesrečo za našo državo.

Zopet nepotrebna afera

n Belgrad, 29. septembra. (Tel. »Slov.«) Včerajšnji zagrebski listi so prinesli sledečo tendenciozno in zlonamerno vest: V četrtek, 20. t. m., je bil ob priliki racije v Dušanovi ulici ustavljen tudi bivši ruski polkovnik Boris Legat, od katerega je orožnik zahteval, da se legitimira. Ker Legat ni imel dokumentov pri sebi, ga je orožnik odvedel v glavnjačo. Orožnik je zahteval, da se vleže na beton, kar pa je Legat radi umazanosti, ki je vladala v celici, zavrnil. Orožnik ga je radi takega odgovora odvedel v neko drugo celico, kjer ga je nekoliko orožnikov preteplelo tako, da so mu poškodovali pljuča, vranico in zlomili dve rebri. Zjutraj je bil Legat obsojen na plačanje 110 Din globe in izpuščen na svobodo. Francosko poslanstvo v Belgradu se je zainteresiralo za ta slučaj. Dvorska pisarna je pozvala dr. Korošca, da o tem poroča. G. predsednik vlade je nato odredil preiskavo, ki še traja. — Tako zagrebski listi. — Kakor pa je zvedel Vaš dopisnik od merodajne strani, se je vodila stroga preiskava že davno prej, predno so za te vesti zvedeli zagrebski listi. Preiskavo je vodil orožniški poveljnik, ki je dotičnega orožnika takoj odstavil in izročil sodišču.

Venizelos in dr. Marinković

v Paris, 29. sept. (Tel. »Slov.«) »Petit Parisien« poroča, da sta se Venizelos in Marinković včeraj zvečer sestala in da sta imela med seboj obširen razgovor. Danes je dr. Marinković drugič obiskal Venizelosa in zopet sta se oba državnika dolgo razgovarjala. O teh razgovorih ni bilo dobiti nobenega podrobnega poročila. Venizelos odpotuje jutri opoldne v London, kjer pa bo ostal samo do ponedeljka večera.

v Atene, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Venizelos je sporočil grškim časnikarjem, da je bil njegov razgovor z dr. Marinkovićem prisrčen in prijateljski. Vesti poročevalcev so polna upanja in se glasijo tako, da Srbi ne naglašajo več svojega starega stališča in da sedaj zahtevajo samo razširjenje solunskega svobodnega pasu. Venizelos je zopet prejel vabilo Izmet paše, da obišče Angoro, ter je izjavil, da bo povabilo sprejel, če se prej uredijo nekatera sporna vprašanja o izmenjavi grško-turškega prebivalstva. V to svrhu je bil grški poslanik v Angori pozvan v Antene, da dobi nove instrukcije. Ko bo ureje-

na ta stvar, bo Venizelos v Angori podpisal garancijsko pogodbo in pogodbo o nenapadanju.

v Atene, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Po došli poročilih se zdi, da so nastale prav resne težkoče med Venizelosom in jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Marinkovićem na današnjem sestanku v Parizu. Venizelos je začel govoriti o tem, da ima samo željo, da v času svojega bivanja v Belgradu obrazloži mirovne cilje italijansko-grške prijateljske pogodbe. Nič več pa ni govoril o možnosti, da bi pri tem obisku v Belgradu prišlo do kake grško-jugoslovanske pogodbe. Kakor vsi znaki kažejo, so Jugoslavi zelo vznemirjeni in nezadovoljni radi novega prijateljskega razmerja, ki se je ustvarilo med Grčijo in Italijo. Dr. Marinković je pokazal posebno zanimanje za Sloane v grški Macedoniji. Grška pa odklanja, da bi v tem pogledu dovoljevala Jugoslaviji sploh kako pravico vmešavanja. To je čisto grško vprašanje. Venizelos bo po svojem povratku iz Londona v sredo imel v Parizu še zadnji sestanek z Marinkovićem.

Pred pogajanjem o oboroževanju na morju

v London, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Ameriško noto o angleško-francoskem mornariškem kompromisu so sprejeli v Londonu z olajšanjem, ker se nahajajo v njej tri bistvena vabila k razpravljanju. Amerika je prvič pripravljena, na splošni konferenci razpravljati o predlogih, ki merijo na to, da se ne nominirajo in omejuje bojne sile in tonaža mornarice. V okviru celokupne bojne sile mornarice, ki se ima določiti, bosta Francija in Italija lahko računali na to, da se bo posebno vpoštevala njuna potreba s tem, da jima bo dano na prosto, da ne bosta gradili popolne kvote velikih bojnih ladij, zato pa se jima dovoli graditi manjše vojne ladje. Končno predlaga Amerika v zadnjih stavkih svoje note, naj stavi Anglija Ameriki na tej podlagi

predlog o razorožitvi na morju, ki naj se smatra kot priprava za splošno konferenco. To ameriško povabilo na posebna ameriško-angleška pogajanja pred splošno konferenco je prehitelo sličen predlog, o katerem se je v zadnjih dnevih živalno razpravljalo v City.

v Newyork, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Ameriški listi splošno odobravajo ameriško noto na angleško-francoski mornariški dogovor. Tam so mnenja, da je dogovor, kolikor je bil pismeno fiksiran, s tem odpravljen. Anglija ima samo izbiro, da ali opusti pogodbo, ali pa da z Ameriko tekmuje v oboroževanju. V Ameriki ne dvomijo o tem, da se bosta Anglija in Francija poslužili pripravljenosti Amerike, da se na drugi podlagi začne nova pogajanja.

Krščanski delavski kongres v Monakovem

K današnjemu poročilu, ki ga objavljamo na drugem mestu, smo prejeli še tole dopolnilo: V petek, dne 27. t. m., je prišel na kongres g. Albert Thomas, predsednik mednarodnega urada dela. Poudarjala se je solidarnost delavstva v pogledih socijalne pravice. Kongres je izvolil za novega predsednika krščansko delavsko internacionalno Nemca g. Otteja. Na pozdravnem večeru, ki ga je priredila monakvska organizacija krščanskega delavstva na čast kongresistom, je bilo okrog 2.000 oseb.

Stajerski Schutzbund

v Leoben, 29. sept. (Tel. »Slov.«) 7. oktobra bodo tukaj nastopili člani republikanskega Schutzbunda. Nastop je bil prvotno določen na dan 23. septembra, bil pa je v znak solidarnosti gornještajerskih delavcev z nižjeavstrijskimi delavci preložen na 7. oktober. Nastopilo bo okoli 15.000 delavcev iz Leobna, Donawitza, Seegrabna, Brucka itd. Pri železnici upravi je bilo naročenih 12 osebnih vlakov.

Za kraljevino Poljsko

v Varšava, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Socijalistični »Robotnik« objavlja, ne da bi bil do slej demantiran, izvlečke iz zapisnika o posvetovanjih voditeljev poljskih vladnih strank o nameravani ustavni reformi. Pristaši Pilsudskega sicer v mnogih zelo važnih točkah niso edini, soglašajo pa v tendenci, omejiti parlamentarni demokratski sistem in ojačiti eksekutivo. Več vodilnih mož, med njimi bivši socijalist Holowko, se bavijo z mislijo, da se uvede dosmrtno volivno kraljestvo. Pilsudski, ki ima o tem končno odločiti, se še ni izjavil.

v Bukarešt, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Pilsudski je danes zvečer v avtomobilu dospel v Bukarešt. Velikega sprejema mu niso priredili, ker se začne njegov uradni obisk jutri in bo trajal do torka zvečer. V torek zvečer se odpelje v Varšavo.

Hud udarec

v Praga, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Mnogo pozornosti zbujata vest, da je propadla Posojilnica srednjega stanu s primanjkljajem en milijon čeških kron. Govori se, da bodo aretirane nekatere osebe. Tudi neka zadruga za zgradbo stanovanj in kreditno društvo usmiljenih bratov sta radi izgub, ki sta jih pretrpeli pri navedeni posojilnici, prošli, da se uvede poravnalno postopanje.

Ceški izvoz k nam

v Praga, (Tel. »Slov.«) »Česke Slovo« razpravlja o češko-slovaško-jugoslovanskih trgovinskih pogajanjih in pri tej priliki objavlja pismo češkega industrialca, ki biva v

Jugoslaviji in ki piše, da je izvoz Češkoslovaške v Jugoslavijo toliko kot izgubljen, ker so vse okupirali Nemci. Vse električne naprave vršijo Nemci. Tudi vsa obširna avtobusna podjetja so v nemških rokah. Tovarna Krupp ima v Jugoslaviji lastna podjetja.

Kriza v danski in litvanski vladi

v Kodanj, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Danski trgovinski minister Slesbager je odstopil, ker ni uspel s svojo zahtevo, da država podpre propadlo »Privatbankenc«. Računa se, z možnostjo, da odstopi vsa vlada. Sedaj se razpravlja še o sanacijskem načrtu, po katerem naj bi glavno breme nosila neka privatna skupina, pri čemer pa bi še vedno bila potrebna precejšnja državna pomoč.

v Kovno, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Ministrski predsednik Voldemaras je v listih napovedal zmanjšanje števila ministrstev. Prometno ministrstvo se bo združilo s finančnim ministrstvom. Odstop prometnega ministra ne bo imel za posledico nobene preosnove kabineta.

Poroka svetovnega bokserja

v Rim, 29. sept. (Tel. »Slov.«) V Rim je dospel mojster boksa Tunney in bo nadaljeval svojo pot v Neapelju. Tam se sestane s svojo nevesto Polly Lander, ki dospe te dni z luksuznim parnikom »Saturnio« v Neapolj, kjer se bo vršila poroka.

Orient-ekspres ponesrčil

v Sofija, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Včeraj je erient-ekspresni vlak, ki je prihajal iz Carigrada, na bolgarski postaji Zvaničevo trčil o tovarnim vlakom, pri čemer sta bili močno poškodovani obe lokomotivi in trije vagoni tovarnega vlaka. Potniki in železniško osebje j ostalo nepoškodovano. Vlaka sta trčila radi nepredvidnosti postajnega uradnika.

Šaš

v Budimpešta, 29. sept. (Tel. »Slov.«) V 7. kolu je Capablanca premagal Jonerja, Marshall Merenja, Havasi Steinerja, dočim sta ostali remis partiji Ballas-Vajda in Knoch-Spielmann. Današnje stanje je: Capablanca in Marshall 5½, Spielmann 4, Vajda 3½, Knoch 3 (1), Havasi 3, Jonker in Ballas 2½ (1), Steiner 2½, Mereny 1 (1).

HMELJ

v Nürnberg, 29. sept. (Tel. »Slov.«) Dovož hmelja je znašal 100 bal, prodanih pa je bilo samo 10 bal. Cena tržnega hmelja in hmelja iz Hallertaua je znašala 200 mark. Razporeženje mirno.

Dunajska vremenska napoved: Negotovo, izpremenljivo vreme, tu in tam jasno, toplo.

Novosadska vremenska napoved: Prevladovalo bo lepo in vedro vreme. Ponekod oblačno. Dežja ne bo. Temperatura se ne bo znatno spremenila.

vseh vrst, jager perilo, volnene nogavice, rokavice, dežnike, čepice, damske torbice, srajce, kravate itd., kupite po najsolidnejši ceni pri P. ŠTERK nasl. **Miloš Karničnik**, - LJUBLJANA - Starl tru štev. 18

Pletenine

Mednarodni kongres krščanskih delavskih strokovnih zvez

Monakovo, 27. septembra.

25. t. m. so se delegati krščanskih delavskih strokovnih organizacij Evrope zbrali na svoj mednarodni kongres prvič v Nemčiji v prekrasni prestolici katoliške Bavarije. Zbralo se je okoli 300 zastopnikov krščanskega delavstva iz Nemčije, Avstrije, Nizozemske, Belgije, Francije, Švice, Češkoslovaške, Jugoslavije (2), Madjarske, Luksemburga in Španije, imponantno število, ki dokazuje, da je internacionalna krščanska delavska postala že jak faktor v socialnem, kulturnem in političnem življenju sveta in da naglo napreduje ter se razširja. Vodilno vlogo imajo seveda Nemci, za njimi Nizozemci, vendar se tudi drugi narodi v krščanski delavski internacionali čedalje bolj uveljavljajo. Duša organizacije pa je generalni tajnik internacionalne Nizozemec Serrarens; najvidnejši dejavci bivši nemški minister, delavski poslanec dr. Stegerwald, predsednik internacionalne, Švicar Scherrer, nemški delavski mladinski voditelj Voss, Francoz Tessier, Nemec Otte. Kongres je trajal do 28. t. m. Poročila, razprave in debate so kajpada tako načelno kakor praktično važne in poučne, največje vrednosti so pa osebni stiki, ki se ob taki priliki med zastopniki posameznih narodov navezujejo. Kaj načeloma novega kongres seveda ne podaja, pač pa se nudi točna slika sodobnega gospodarstva in njegovih tendenc, se čuti žila gospodarskega življenja Evrope in vidi ob čedalje napredujoči racionalizaciji svetovnega gospodarstva enako naglo razvijajoča se organizacija delavstva, ki to racionalizacijo deloma pospešuje, deloma pa jo skuša v reakciji proti njenim kvarnim učinkom preusmeriti, da bi mogla ustrezati stanovsko-poklicnemu etičnemu idealu gospodarskega življenja, kakor je pred oči krščanskemu delavstvu. Nič manjši hassek pa ima človek od vtisov mesta, ki ni samo eno najmodernejših, ampak obenem bogati um in srce s spomeniki in plodovi toliko stoletne nemške duhovne, umetniške pa tehnične kulture, ki hoče nočes slejkoprej prednjači vsem krščanskim narodom sveta in kaže, če se ne motimo, kaže po narodni katastrofi v še večjo bodočnost...

Na prvih kongresovih zborovanjih so bili navzoči zastopniki državne in bavorske vlade, ki so kongres pozdravljali in pokazali izredno velik interes, ki ga nemški državni faktorji kažejo za vse pomembne pojave javnega življenja. Otvoritveno zborovanje je bilo v znamenju poročila generalnega tajnika. Predsednik Scherrer je uvedel zborovanje z mislijo, da se mora delovno razmerje izpremeniti v resnično zaupniško razmerje, po katerem delavec s podjetjem ne bo zvezan samo tehnično, ampak tudi duhovno, moralno, duševno. Tudi ne sme gospodarska tehnika uničevati vrednot rodbine, ki je izhodišče vseh občestvenih odnosov. Nato je bavorski ministriški predsednik dr. Held poudaril notranjo krizo svetovnega gospodarstva, ki je v tem, da manjka v delavstvu močnega in enakopravnega sočinitelja. Delo se mora mednarodno organizirati, da gospodarstvo ozdravi. Njegovo in bavorske vlade mnenje je, da delavec ni objekt, ampak enakopraven subjekt gospodarstva obenem z delodajalcem in državo. Krščanska strokovna organizacija je najbolj sposobna, da se ta nazor uveljavi, ker v nasprotju z materializmom poudarja centralni pomen krščanske občestvene ideje, ideje splošnega blaga in človeka kot težišče materialnega dogajanja.

Za evangelijane je nato govoril monakovski protestantovski cerkveni nadsvetnik Meiser, ki je zelo učinkovito naglasil, da bi Cerkve vršila svoj veliki duhovni poklic samo na pol, če ne bi od propovedovanja besede prešla k socialnemu dejanju, v čemer sta ga z

enako globoko občutenimi besedami v imenu katoliške duhovščine potrdila monsignore Walterbach in v imenu socialno znanstvenega instituta stockholmske cerkveno-zedinjevalne konference dr. Schönfeld. Tako so se zastopniki najrazličnejših krščanskih konfesij znašli v popolni edinosti glede socialnih problemov našega časa.

Za njimi je izpregovoril politični in strokovni voditelj nemškega krščanskega delavstva, bivši minister in poslanec centra dr. Stegerwald. Naglasil je, da delavec ne zahteva samo formalne politične enakopravnosti, ampak dejansko enakopravnost v produkcijskem procesu. V koncentraciji industrije je ogromna nevarnost za narode in države ter za delavstvo. Ta nevarnost se da odstraniti samo po delavski s a m o p o m o č i in po državnem posegu v gospodarstvo. Krščanski strokovni delavci odklanjajo komunizem, morajo pa obenem izjaviti, da so s sedanjim položajem dela skozi in skozi nezadovoljni. Dokler se odnos med delom in kapitalom ne spremeni in ne postavi na etično bazo krščanstva, tako dolgo ne bomo mogli ustaviti vedno bolj naraščajoče in grozeče radikalizacije množic. (Zivahno pritrdjevanje.)

Izčrpano in temperamentno poročilo generalnega tajnika Serrarensa konstatira, da šteje krščanska delavska internacionala nad dva milijona članov. Toda obenem s številom moramo ojačiti tudi naš odpor proti kapitalizmu, ki se razvija popolnoma v smislu golega profitnega gospodarstva v pošastno moč nacionalizacije in koncentracije. Delavstvo se mora, če hoče to moč paralizirati, posluževati tudi in sicer predvsem politične sile organizacije. Krščanska strokovna internacionala se prizadeva priti do sodelovanja v obliki delavskih vprašanj tudi z marksistično amsterdamsko internacionalo, koje voditelji se že nagibajo k misli, da nam dajo eno mesto v mednarodnem uradu dela, čemur se le še nekoliko upirajo marksistične mase, ki se bolj počasi evolucionirajo kot njeni voditelji. Naša internacionala je dobila zastopnika v Zvezi narodov, k čemur je veliko pripomogel socialistični minister Belgije Vandervelde in ravnatelj mednarodnega urada dela Thomas, ki zelo upošteva naš pokret. So pa dežele, kjer je naše gibanje še neznano in kamor ga bo še treba zanesti. Govornik se ostro obrača proti fašizmu, oziroma Mussoliniju, ki je zatrl svobodo delavskega gibanja in ustanovil prisilne delavske organizacije, ki so gola maskarada. Toda prišel bo dan, ko postanejo italijanski delavci zopet svobodni! (Burno odobravanje.)

Kar se tiče delavskega vprašanja kot takega, gre razvoj v zadnjem času v smeri naraščajoče reakcije internacionalnega podjetništva in žal tudi mnogih držav. Mi nismo proti racionalizaciji in koncentraciji, smo celo zanjo, toda le tako, da dobi v racionalizaciji in koncentraciji gospodarstva in kapitala svoje enakopravno zastopstvo tudi delavstvo. Racionalizacija, ki bi prinesla le novo suženjstvo delavstvu, je pravzaprav deracionalizacija!

Končno predlaga govornik ustanovitev internacionalne propagandne blagajne, da se tudi krščansko delavsko strokovno gibanje koncentriira in racionalizira, so dežele, kjer ga sploh še ni (Litva, Poljska, vse pravoslavne dežele, Kanada, cela južna Amerika), ali kjer je naš pokret še zelo slab in zato kvarno vpliva na druge dežele, kjer je naša internacionala močna. Zato treba razviti intenzivno propagando.

Na drugem zborovanju kongresa je bilo v prvi vrsti na dnevnem redu vprašanje ožjega odbora. V širšem odboru namreč imajo vse posamezne države svojega zastopnika,

TELEFUNKEN

Radioaparati

Arcolette, Arcolette 3, Telefunken 4, Telefunken 9

za priklopitev na baterije ali direktno na električno napeljavo

Zvočniki

Arcophon, L 666, Arcophon 3

Slušalke

E H 333, E H 555

Cevi

RE 144, RE 054, RE 074, RE 084, RE 154, RE 134
RES 044 i. t. d.

JUG. SIEMENS D.D.

ODDELEK ZA SLABI TOK

ZAGREB, DRAŠKOVIČEVA ULICA št. 33

v ožjem pa, ki se zbira večkrat na leto in je v tem oziru važnejši, mnogi narodi niso zastopani. Zato so se Čehoslovaki in Jugoslovani prizadevali, da se v novih pravilih, ki so sestavljena, preskrbi zastopstvo vsaj ene izmed slovenskih strokovnih organizacij. Predlog, ki so ga podpirali tudi Francozi in Belgijci, je ostal v manjšini.

Od odsekov je najvažnejši mladinski. Tu je nemški mladinski organizator, duhovnik Andernach poudarjal neobhodni imperativ, da se krščanska delavska mladina organizira posebi, da se krščansko vzgaja, obenem pa dobi polno delavsko zavest, delavsko miselnost. Od stare generacije zahteva, da se v mladino vživi, včuti; da starejši mladšega smatra kot prijatelja in tovariša; da se ji ničesar ne vsiljuje, ampak iz nje same vun razvija; da se sproščajo njene sile. Vodilna ideja krščanske delavske mladinske organizacije je stanovska, poklicna misel, krščanski ethos dela in skupnosti. Debata, ki sta se je udeležila tudi jugoslovanska delegata, je pokazala bistveno enotnost pogledov.

Zanimivi so bili tudi referati in debata na zborovanju krščanskih delavk, kjer so govorile gospodične Weitaski (Düsseldorf), Lafeuille (Pariz), Baers (Bruxelles) in Amann (Berlin).

Kongresistom je priredilo sijajen večer mestno zastopstvo monakovsko v zgodovinski dvorani starega rotovža. Zbralo se je v bleščeče razsvetljenem velikem prostoru nad 300 zastopnikov krščanskega delavstva in predstavitev države in mesta. Dvorana, ki jo je

v zgodnjem srednjem veku zgradil isti mojster, ki je postavil Frauenkirche, enega največastnejših spomenikov srednjeveške umetnosti, je svetovna znamenitost. Obkrožajo jo starodavni banderi mestnih čehov, razsvetljujeta dva ogromna lestena, istotako dragoceni umetniški tiste dobe, krasijo provrsne rezbarije. Goste je v zelo lepem in tehtnem govoru pozdravil monakovski nadžupan Scharnagl, ki se je povselp na to visoko mesto od preprostega delavskega sina. Odgovoril je predsednik krščanske internacionalne Scherrer. Velik užitek je pripravil gostom sloviiti monakovski komorni pevec Niessen, ki je ob klavirski spremljavi g. Hallascha, mojstrsko zapel nekaj Straussovih pesmi. Sledila je zabava ob pogostitvi gostoljubne in vesele, umetnost ljubee in goječe bavorske metropole, »nemških Atenc, ki ostane vsem eden najlepših spominov življenja.

Naznanilo

Čenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril v Ljubljani na Marijinem trgu št. 1 lastno krznarsko delavnico ter bom izvrševal vsa v to stroko spadajoča dela po strokovnem znanju najsolidneje in točno.

Priporočam se!

Ivan Knehtl,

Ljubljana, Marijin trg št. 1.

Janko Mlakar:

Moj radio

Od več strani sem že dobil ustmena in pomena vprašanja, zakaj je »Moj radio« utihnil, češ, da bi bilo zlasti ob otvoritvi postaje »Radio Ljubljana« umestno, da bi se bil oglasil.

Zakaj sem torej molčal?

Gospoda, jaz sem zelo užaljen, da užaljen do dna duše, in mislim sem že skleniti, da ne bo »Moj radio« v »Slovencu« in tudi nikjer drugje nikdar več govori.

In zakaj?

Poslušajte, oziroma bolje izraženo, berite!

Se moja radiododajne postaje »Ljubljana«

Ze smo odsejali, ko se presede predsednik na mehki zofi in prične: »Ker se nihče več ne oglasi k slučajnostim, čutim v sebi prijetno dolžnost, da se zahvalim v imenu radiopostaje »Ljubljana« gospodu inženirju Kajbizu za njegovo nad vse uspešno reklamo za našo svetlo stvar; kajti njegova zasluga je, da se je naš radio tako razmahnil, kakor je tudi (tu je predsednik povzdignil svoj glas do zgornjega :) krivda upokojenega, da upokojenega profesorja Mlakarja, da se ne blešči že nad vsako slovesko streho — antena.«

Pardon, gospod predsednik, zajecjam jaz ves osupel, a predsednik mi ni pustil dalje.

»Gospod, ni treba nič pardonati, ugotavljam še enkrat, da ste vi z »Mojim radiom« v »Slovencu« zakrivali, da nima vsaka slovenska rodbina svoje antene. »Vox populi, vox dei«, pravi grški pregovor, božji glas, ljudski glas, se pravi to po naše, če ne razumeš latinsko. Srečal me je gospod na cesti in me vprašal, če smo mi z vami v sovražnem razmerju, da pišete tako proti radiu. Ta gospod, ki je, prosim, doktor jurisprudencije in filozofije, je rekel, da

ste v prvem »radiu« pisali najbrže resno in resnico, v zadnjih dveh pa, da ste se bridko norčevali iz radija »Ljubljana« in iz radioamaterjev. »Jaz«, sklenil je gospod doktor, »sem nameraval kupiti radio, toda ti članki so mi vzeli vse veselje.« To vam je »argumentum ad hominem«, gospod upokojeni profesor, dokaz do človeka, če ne razumete grškega.

S tem, gospoda, zaključim sejo. Dober sluh.

In jaz nisem dobil besede, da bi se bil branil, uspešno branil! kajti tudi jaz imam »argumentum ad hominem«.

Ni še dolgo, odkar je prišel k meni uradnik zavarovalnice »Gradaščica«.

»Slišal sem«, je dejal, »da imate pod streho pet zabojev pisem, v katerih je pisano o radiu, antenah, akumulatorjih, transformatorjih, baterijah in drugih stvarih, ki spadajo k elektriki. To so pa same gorljive reči, in se je zato gorilna nevarnost vaše hiše povečala. Treba bo torej zavarovalno premijo zvišati.«

Prosim teh pet zabojev, radi katerih se je »gorilna nevarnost« moje hiše povečala, je jasen »argumentum ad hominem«, da sem jaz delal uspešno reklamo za »Radio Ljubljana«. V zahvalo sem pa dobil tako zafrkacijo s predsedniške zofe.

Ko grem tako po tisti seji žalostnega spomina ves potri domov, pride z. menoj Zorko. Viti in me skuša potolažiti.

»Nikar se ne vznemirjaj! Predsednik tvojih člankov niti bral ni, poleg tega je pa še iz enega slučajja sklepal na splošno. Mi vsi drugi odborniki pa vemo, koliko si storil za naš radio in te bomo predlagali za red letnega elektrona prve klase, kakor hitro bo ustanovljen. In še nekaj sem te hotel prositi. Bi-li ne napisal zopet en podlistek v »Slovenca«? Ti ne

veš kakor ga zlasti radioamaterji željno pričakujejo, in...«

In v tem tonu je šlo naprej. Govoril mi je, kakor lisica krokarcu, da bi mu padlo meso iz kljuna. Ker ne znam reči »ne« (dobro, da sem samec) sem mu slednjič obljubil članek.

»Pa ne pozabi zapisati, kaj si občutil, ko si prvokrat zaslišal: »halo, tu »Radio Ljubljana«! Kaj sem takrat občutil? Moral bi biti pesnik, da bi to dostojno opisal, ali velik umetnik, da bi prav naslikal.

Datum tistega dne moram dati z zlatinimi črkami zapisati, samo izvedeti ga moram, ker sem ga že pozabil.

Bilo je krog šestnajstih popoldne. Sedel na radiu in iščem kar v polmraku postajo Duuaj. Naenkrat se oglasi: »Tu Radio Ljubljana« na valu 677.«

Od radosti se mi je srce kar pogugalo. Gotovo ni veselejša in burnejše utripalo Danteju, ko je prvič zagledal svojo Lavro, ali Julijo, ali kakor je bilo že ime njegovi Beatrici. Tako mi je toliko vsled ganotja in »eselega razburjenja, da sem se bal, da mi skoči iz telesa. Ker sm nekoč slišal, da pad ve tem slučaju v hlače, si urno zavežem hlačnice, nato pa jamem letati po sobi, da bi se umiril.

To je bilo zame doživetje, ne, še več, razodetje, pa ne samo zame, marveč za vsakega navdušenega slovenskega radioamaterja. Poni slite, leto za letom smo slišali napovedovati v vseh mogočih jezikih, samo v materinščini ne; in sedaj zaslišimo naenkrat iz radija naš mli slovenski jezik!

Ali je potem čudno, da se je nek naš rojak visoko gori v Nemčiji razjokal, poljubljaj in objemal svoj aparat, iz katerega je zavrela naenkrat lepa slovenska pesem, da je v Ljubljani znan radioamater od ganotja padel s stola,

ko je njegov osmerocevni »Radione« zatulil svoj »halo, tukaj »Radio Ljubljana«, ali da je nek bančni uradnik ves solzan takoj odgovoril: »Halo, tu Zadržna gospodarska banka?«

Da, to je bilo razodetje. Največji sovražniki radija se sprobneje, če le nkrat slišijo »Ljubljano«. Prosim, dejstva govore.

Moja sestra je strupeno sovražila radio. »Gramofon, da, to je godba, ne pa tisti tvoj »vragio«. Druzega ne zna, ko pokati in praska ti.« Tako je vedno zabavljala. Zdaj pa že drugače govori.

Ko sem namreč pred dobrim tednom poslušal »Ljubljano« in prišel po končanem koncertu v kuhinjo, me je vprašala, kje sem dobil plošče s tako lepimi domačimi pesmi. In tista kukavica, kako lepo kuka! Povabil sem jo naslednji večer na koncert, in svojim očem ni hotela verjeti, da tako lepo poje — »vragio«. Zdaj je postala tako goreča radioamaterka, da bi prav rad videl, da bi se nekoliko ohladila. Kajti dvakrat mi je že zasmodila večerjo, ker je med kuhinjskimi vrati poslušala »Ljubljano«.

Mi smo pa lahko tudi ponosni na svojo postajo; zakaj, podaja nam predavanja, jezične tečaje in glasbo popolnoma brez vsake motnje. Ako poslušas v sosednji sobi, misliš, da govori res govornik, da poje resničen pevci osebnost, ne pa potom radija. Prosim zopet »argumentum ad hominem«.

Betteto mi je ravno pel tisto večno lepo otožno iz Rigoletta: »Zenska plemenita je (La donna e nobile)«, ko pride v sobo sestra.

»Zunaj je nek gospod, ki hoče z Bettetom govoriti, pa se ne da odprviti.«

Grem ven. Mlad človek, »nolnas in sivebrk, razpne roke v objem, pa jih hitro zopet pobesi.

»Oprostite gospod«, začne ves razburjen,

Kaj je novega

KOLEDAR.

Nedelja, 30. septembra. 18. pobink. Hieronim (Jerko), Honorij, Zofija. — Solnce vzide ob 6.04 in zaide ob 5.36. — 274. dan v letu.
Ponedeljek, 1. oktobra. Remigij, Janez Dukl, Areta, Ludovika. — Dan je dolg 11.30 Zora se zasniva ob 4.35. Razločen dan ob 5.43. Mrak ob 6.37. Noč ob 7.45. Do konca meseca se dan skrti za 1 uro 35 min. — Solnce vzide 1. okt. ob 6.05 in zaide ob 5.35.

ZGODOVINSKI DNEVI.

30. sept.: 1857 se je rodil pesnik Herman Sudemann. — 1904 je umrl zoolog Alfr. Nehring. — 1886 je v Münchenu umrl slikar Fr. Adam. — 1897 je dobila šentjakobska cerkev v Ljubljani nove zvonove. — 1902 je umrl eden izmed najhujših zatiralcev Poljakov pruski državni minister G. v. Gossler. — 1916 so Srbi zavzeli vse gorovje Kajmakčalan. — 1848 je avstrijsko naučno ministrstvo odklonilo takojšnjo ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani. — 1895 je umrl skladatelj Hrabroslav Volarič. — 1880 je izdal papež Leon XIII. encikliko o sv. Cirilu in Metodu. — 1751 se je rodil angleški dramatik in državnik Richard Brinsley Sheridan. — 1840 se je rodil norveški komponist Jahon Svendsen.

1. oktobra: 1889 je pričela poslovati ljublj. mestna hranilnica. — 1790 je dr. Guillotin objavil svojo iznajdbo guillotine. — 1907 se je ustanovila v Ljubljani III. drž. gimnazija. — 1901 se je v Ljubljani na prostoru pri sv. Jakobu, kjer je stala prej stara reduta, otvorila nova dekliška 8 razredna šola. — 1883 se je v Cetinju otvorila nižja realna gimnazija. — 331 pred Kr. je Aleksander Veliki pri Gavgameli (Arbela) premagal Perzije. — 1386 se je ustanovilo vseučilišče v Heidelbergu. — 1684 je umrl dramatik Pierre Corneille. — 1834 se je v Ljubljani otvorila trgovska šola. — 1892 se je izročila prometu telefonska proga Dunaj—Trst. — 1814 se je rodil matematik Franc Močnik. — 1912 je Bolgarija odredila splošno mobilizacijo, enako tudi Turčija. — 1814 se je rodil slovenski pisatelj Fran Bizjak. — 1076 je bil Dimitrij Zvonimir kralj na hrvatskega kralja. — 1168 je Nemanja prvi Zvečan razbil turško vojsko. — 1345 se je srbski kralj Dušan proglasil za carja Srbov in Grkov. 1881 je bil v Ljubljani prvi poskusni telefonski razgovor.

Osebnosti

★ Umrl je 28. t. m. v Bohinjski Bistrici tamošnji ugledni rodbini Mavričevi njihov 15-letni sin Ciril, dijak IV. razr. hum. gmn. v Ljubljani. Pokojni Ciril je bil gojenec Marijanišča ter vseskozi zgleden, marljiv in odličen dijak.

★ V naše državljanstvo so sprejeti: Ivan Ferluga, izženjen iz Maribora, z družino; Al-

bin Leban iz Maribora; Elizabeta Hereš, vdova iz Lajtersberga; Marija Azman, učiteljica iz Strukovca; Gvido Nojman, posestnik iz Turškega vrha; Karl Janik, žel. strugar iz Maribora.

★ Poročila sta se včeraj na Brezjah g. Ivo Tratnik, lesni manipulant iz St. Vida pri Stični, in gđ. Jožica Černe z Bleda.

Ostale vesti

★ Uprava kraljevega fonda je razpisala natečaj za izvršitev dela o celokupnem narodnem gospodarstvu v naši državi, pri čemur je določila, da se morajo rokopiši poslati do 1. okt. tega leta. Ker se je z več strani predlagalo, da se navedeni rok podaljša, ker je prekratek, podaljšuje uprava rok do 1. novembra tek. leta. Do tega roka se morajo poslati rokopiši (napisani s pisalnim strojem) v treh izvodih radi tega, da bi mogli referenti istočasno pregledati delo.

★ Treznostna predavanja je v zadnjem času priredila »Sveta vojska« na Sv. Gori pri Litiji, v St. Lambertu, v Šmarjeti in v Beli cerkvi. Povsod je bila udeležba prav številna in so poslušalci z zanimanjem sledili predavanju zastopnika Fr. de Cecco, ki je razvijal kulturno-vzgojni in gospodarski program treznostnega pokreta.

★ Avtobusi v Šibeniku. Šibeniška občina je oddala štedilni in gospodarski zadrugi hrvatskih invalidov koncesijo, da uvede avtobusni promet v Šibeniku in šibeniški okolici. Zadruga invalidov bo razen prometa v Šibeniku samem uvedla tudi avtobusno zvezo med Šibenikom in glavnimi okoliškimi kraji, zlasti z Drnišom. Koncesija traja 15 let.

★ Nova telefonska proga. Dne 25. t. m. so otvorili v Dalmaciji telefonsko progo Šibenik—Biograd na morju. Proga bo na eni strani podaljšana do Preka pri Zadru, na drugi strani pa do Nina in Paga. Na progi bo več krajevnih priključitev za vasi v šibeniškem okraju.

★ Drzen rop blagajne v Banatu. V občini Vajlovci pri Banatu se je te dni pripetil izredno drzen rop. Trgovci z moko Andrej Bloh in Vajlovci se je prebudil ponoči ob dveh in zaslišal sumljiv ropot v svoji trgovini. Stopil je k oknu in ustrelil iz revolverja. Vhod v njegovo trgovino je bil odprt, med vrati pa je stal neznan mož, ki je z železnim drogom udaril po oknu, da se je sesulo v kosce. Takoj nato se je vsul proti oknu pravcat dež revolverjskih krogel, da se je moral Bloh umakniti v sobo. Videl je še, kako so roparji težko blagajno iz trgovine odnesli in jo naložili na voz ter pogнали konje. Umik pa so roparji krili s številnimi strelji proti Blochu. Ko se je voz odstranil, je stopil Bloh zopet k oknu, opazil pa je tri roparje, ki so še strazili pod oknom. Šele ko so se ti umaknili, je Bloh alarmiral sosedo ter orožništvo. Orožniki so pričeli zasledovati roparje, našli pa so zunaj vasi razbito blagajno, iz katere je izginilo 30.000 Din gotovine; za približno enako vrednost menic in vrednostnih papirjev pa so roparji sežgali. O drznem ropu so bile obveščene oblasti ter policija v Pančevu, ki je uvedla obširno preiskavo in aretirala že nekaj roparjev sumljivih oseb. Za skrajno drznost roparjev je značilno, da se nahaja Blochova hiša tik blizu občinske hiše in le kakih sto korakov daleč od orožniške postaje.

in filozofije, je pa zato gotovo pameten človek, kar se spozna že iz tega, da se je tako pohvalno izrazil o našem radiu.

To pa popolnoma po pravici. Moja sprejemna postaja je komaj sto korakov od tramvajске proge oddaljena, pa je niti čutim ne. Nekateri, ki »poslušajo« tik ob električni, slišijo tuintam kako, rekel bi, sramežljivo prasketanje, a tudi to bomo odpravili. Potrebne krtače za čiščenje žice so že naročene. Ljubljanskim darežljivim prebivalcem se torej ni treba bati, da bi jih nadlegovali s cvetličnim dnevom. Razne električne metle in masaže ter atmosferične zmote pa kar sproti dušimo brez pomoči SMMS in mednarodnih metreologov.

Slišali ste že gotovo tako-le govoriti: »poslušaj radio in gotovo boš izgubil veselje do njega.«

Jaz pa pravim: »poslušaj Radio Ljubljana«, in gotovo boš takoj nato napisal prošnjo na radijski oddelek poštnega ravnateljstva.

Najbolji pripomoček za hranjenje slabe zmožnosti in za hrane živine je priznana:
Tešakovo olje za živino
ki se dobi samo pri:
Mr. Tešak
Zagreb, Sundulićeva 18.

★ Sleparije belgrajskega uradnika. Belgrajska mestna občina izvršuje sedaj razna javna dela, pri katerih potrebuje mnogo materiala. Ta material, ki je bil nakopičen pri zgradbah, je vzbudil pozornost brezposelnega bančnega uradnika Sredoja Pejiča, ki je takoj sklenil, da napravi z njimi dobro kupčijo. Ta material je enostavno »prodal« raznim podjetnikom, pri čemur je imel skoro pol milijona dobička. Ko so prišli kupci z vozovi, da bi odpeljali svoje blago, so prišle sleparije seveda na dan. Pejič pa je nemoteno sleparil dalje in kakor se zdi, celo z dobrim uspehom. Nazadnje pa so mu postala tla v Belgradu prevojača, ker so se že časopisi bavili z njegovimi »slučaji« in je policija že aretirala dva njegova sokrivca. Izginil je iz Belgrada in celih 14 dni ga policija kljub najskrbnejšemu iskanju ni mogla izslediti. V sredo pa je opazil v Pančevu detektiv v hotelu »Vojvodina« nekega mladega moškega v družbi mlade dame. Detektiv je v moškem spoznal Pejiča. Stopil je k njemu in zahteval legitimacijo. Pejič mu je hladnokrvno izročil dijaško legitimacijo, glasečo se na slušatelja filozofije Borivoja Gradojevića v Belgradu. Kljub temu ga je detektiv aretirati. Bil je res Pejič. Pri njem so našli cel kup ponarejenih legitimacij. Pejiča so prepeljali v Belgrad, kjer pride pred sodišče.

★ Dva solunska trgovca aretirana v Bački. Orožniki v Zabolju v Bački so aretirali te dni solunska trgovca Jurija in Miltida Vardalisa na podlagi ovadbe radi goljufije. Brata Vardalis sta kupila v Gor. Kovilju vagon sira kučkavala. Ta sir pa je sodišče zarubilo na zahtevo navosadskega trgovca Milorada Matejića, kateremu sta brata Vardalis dolžna 20.000 Din. Kljub rubežni sta hotela solunska trgovca odpraviti sir v Solun in sta ga dala na kolodvoru Sajkaški Sv. Ivan naložiti v nov vagon, s katerim sta hotela prepeljati sir naravnost v Solun. Oblasti pa so prišle še pravočasno na sled goljufiji in so oba solunska trgovca aretirala.

★ 102-letni berač. V Zagrebu je bil predvčerajšnjim aretirani na cesti neki berač. Na policiji so ugotovili, da je berač star že 102 leti in da je doma iz zagrebske okolice. Izjemoma ga radi njegove visoke starosti niso kaznovali, temveč bogato obdarili in izpustili.

★ Morilec Škorjanca — aretirani v Celju? Te dni se je oglašil pri policiji v Celju neki Anton Krže in izjavil, da je okradel nekega potnika v vlaku pri Zidanem mostu. Celjska policija pa je ugotovila, da te tatvine Krže ni izvršil, temveč je o tatvini čital le v časopisih. Ker je bilo zelo sumljivo, da se je Krže, ki je bil že večkrat predkaznovan, prijavil sam radi tatvine, dobro vedoč, da dobi za to najmanj nekaj let ječe, se je preiskovalni sodnik obrnil v Zagreb, če ni Krže morda iskani morilec Alojzija Škorjanca v Zagrebu. To sumnjo potrjuje zlasti dvoje, namreč, da je bil oblečen v okrvavljeno srajco in da je prebledel, ko so mu pokazali sliko umorjenega Škorjanca. Krže je odsedel že skoro šest let po ječah radi raznih tatvin. Zadnje kazni treh let je odsedel v Novi Gradski, kjer je bil 10. t. m. izpuščen na prosto. Nekaj dni kasneje je bil izvršen umor v Zagrebu. Policija je prepričana, da je Krže pravi morilec Škorjanca in da je bila pri umoru soudeležena tudi neka, približno 25letna ženska, Kržetova ljubica. To žensko sedaj že iščejo. Upati je, da se bo v prihodnjih dneh razjasnila uganka Škorjančevega umora.

★ Odkritja vohunska afera v Novem Sadu. Vojaški in policijske oblasti v Novem Sadu so te dni prišle na sled vohunski aferi, ki obeta biti ena največjih v naši državi. Policija je izvršila hišno preiskavo v stanovanju vojaškega dobavitelja Dragotina Dimića in našla pri njem mnogo sumljivega materiala. Aretirani so bili Dimićeva žena Irena, služkinja, kuharica in hišnik pri Dimiću. Pri proučevanju zaplenjenega materiala so oblasti ugotovile, da so v špijonsko afero upletene mnoge ugledne osebnosti v Novem Sadu. Vojaški dobavitelj Dragotin Dimić je imel pri sebi neprestano potni list ter je že prejšnjo nedeljo, ko je zaslutil nevarnost, pobegnil preko meje. Med vojno je bil srbski častnik, pa se je brez potrebe udal Avstrijcem, za kar je bil po vojni degradiran. V Novem Sadu je policija izvršila več hišnih preiskav pri raznih uglednih osebnostih. Iz Belgrada je prišel v Novi Sad šef politične policije Milan Acimović in več detektivov. Dimićeva žena je bila po aretaciji izpuščena, vendar pa je pod stalnim nadzorstvom.

★ Živa baklja. Huda nesreča se je te dni pripetila v Sarajevu Lenki Abinon. Zakurila je v štedilniku in pri tem se ji je vnela obleka. Na njeno vpitje so pritekli sosede, katerim se je posrečilo pogasiti ogenj, vendar so morali nesrečnico s hudimi opeklinami prepeljati v bolnico. Nesrečo matere je gladalo dvoje malih otrok, ki ji seveda nista mogla pomagati.

★ Nagrobna. Za moški zbor priredil Fr. Marolt. Založila Jugošlovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezanemu izvodu Din 20.—, broširan Din 16.—. Zbirka v obliki žepne izdaje, obsega 20 najlepših nagrobnic; dalje odgovore pri pogrebem obredu in psalm »Misericordia«, ki se poje pri pogrebnem sprevodu. Nobeno pevsko društvo naj ne bo brez te lepe pesmarice.

★ Zimski vojni red »Ekspres«. Danes je izšel žepni vojni red »Ekspres« zimska izdaja, veljaven od 7. oktobra t. l. v običajni splošni priljubljeni obliki. Z ozirom na precejšnje spremembe voznega reda v Sloveniji in ostali Jugo-

Naročnino
male oglase in inserate
za naš dnevnik
SLOVENEČ
sprejema vsak dan
od 8.—12. in 2.—6.
Inseratni oddelek »Slovenca«
v svojem paviljonu poleg
Uniona na Miklošičevi cesti
v Ljubljani
Telefon 30-30

slaviji ter z ozirom na popolnoma novi vojni red Jadranske plovitve in Avstrije, bo vsakdo, ki količjak potuje, rad takoj segel po lični novi izdaji. Cena običajna Din 10.— za izvod. Dobiva se po vseh večjih knjigarnah in na vseh postajah pri potniških blagajnah. Naročila sprejema Administracija voznega reda »Ekspres« Ljubljana, Gregorčičeva ulica 32. Knjižarne običajen popust.

★ Zasebno krojno učilišče Ljubljana, Stari trg 19. Dne 8. oktobra pričetek novega pouka krojačem, šiviljam, nešiviljam, pletiljam. Preizkušen lahko razumljiv kroj. Pouk modelov 1928/29. Pouk o oblekah č. duhovštine, uniform po najnovejših predpisih. Važno vojni obveznikom. Ugodni plačilni pogoji (na obroke). Učencem se preskrbi oskrba. Rekomandacija služb. Izdelava krojev.

★ V avtosalonu Paris razstavlja Mercedes-Benz prvič novi osemcilindrski voz. Sijajno je prestal ta voz preizkušnjo trepežnosti v daljavi nad 20.000 km. Dalje razstavlja Mercedes svetovno znani »S«-dirkaški zmagovalni voz in priljubljeni 6 lit. kompressor-tipa Continental je preskrbel z obroči veliko število voz, direktno pa ni razstavil ničesar.

Blago za plašče

prispelo, 140 cm široko, po 95 Din. Na željo se pošljejo tudi vzorci na ogled. P. MAGDIČ, Ljubljana.

★ Izposojevalnica gledal. lasulj E. Navinšek, Ljubljana, Selenburgova 1, ima telef. št. 3121, na kar se opozarjajo dramt. društva.

★ Živinorejci! Razkužite s Saneolinom! Glej inserat!

★ Otvoritev plesne šole »Družabnega odseka trgovskih nameščencev Z. P. N. J.« se vrši dne 4. oktobra v veliki dvorani hotela Union ob 8. uri zvečer. Vabila so na razpolago v poslovalnici organizacije Gledališka ul. št. 8.

★ Opozarjamo na oglas Spodnještajerske ljudske posojilnice na zadnji strani današnje številke.

★ Legitimacije za velesesem v Innsbrucku, ki traja od 30. septembra do 7. oktobra, se dobe pri »Putniku« v Ljubljani, Dunajska cesta 1.

★ Nosečim ženam in mladim materam pripomemo naravna »Franz-Josef«-grenčica do urejenega delovanja želodca in črev. Glavni zastopniki novodobnega ženskega zdravilstva so preizkusili »Franz-Josef«-vodo v premenih slučajih kot brezizjemno naglo, zanesljivo in brez bolečin učinkujoče sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ Največja izbira žalnih oblek: Franc Lukič, Ljubljana, Stritarjeva ulica 9. 8946

Plašči, od najelegančajše vrste do priproste a lepe od Din 350.—

Ogled neobvezen! Oglejte si cene v izložitvah!

P. Magdič, Ljubljana

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Dnevna in nočna: Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakobu trgu. — V noči na torek: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

• • •
© Vsi oni, ki niso tako srečni, da bi poslušali danes zanimivi popoldanski program radio-oddajne postaje Ljubljana na svojem domu, se vljudno vabijo v čitalnico Prosvetne zveze, Miklošičeva c. 5. Tu se bodo brezplačno prav dobro zabavali ob humorističnem predavanju g. prof. Janko Mlakarja. — Istotam se lahko tudi posluša večerni program.

© Naraščajnska telovadna akademija orlovskega odseka Sv. Jakob, Ljubljana, se vrši danes popoldne ob pol 4ih v telovadnici šole na Grabnu. Spored je zelo pester.

© Umetniška šola »Probudna« v Ljubljani. Vpisovanje se bo vršilo v vse oddelke, kakor je razvidno iz razglasne deske »Probudna« v vestibulu Tehniške srednje šole, prihodnji teden vsak dan od 18. do 19. v sobi št. 6, pritličje desno. Za Javno risarsko šolo bo vpisovanje tudi v nedeljo, 7. oktobra, od 9. do 12. v II. nadstropju soba št. 10. Vhod k vpisovanju je iz Gorupove ulice št. 10 čez dvorišče. — Vodstvo umetniške šole »Probudna«.

© G. Karlu Krušču ob njegovem 50letnem službovanju najiskreneje častita in mu

Grafika

privedi v soboto 6. oktobra v veliki dvorani hotela Union ob priliki 60 letnice tiskarske organizacije vokalni

Koncert

»jaz moram na vsak način govoriti z gospodom Bettetom. Pridem prav iz Amerike in ga iščem po celi Ljubljani, da ga zopet vidim. Jaz namreč sem njegov intimus, da intissimus.«

Toda gospoda Betteta ni tu. Kar slišite, je le...«

Kaj, da ga ni tu? Saj sem ga že spodaj na cesti slišal peti in še zdaj poje v sobi. (Pel je že zadnje fuge od »krajša nam čas«). Bom vendar poznal njegov glas. Vi ga pa hočete naravnost utajiti. To je že...«

Kaj bi bilo to, nisem razumel, ker mi je moč ušel že v sobo. Ko pridem za njim, se kar ustrašim. Neznanec je namreč objemal zvočnik in ga tako pritiskal na srce, da sem se bal, da bi ga mi ne strl.

»Za božjo voljo, kaj pa delate. Saj arkofoin vendar ni gospod Betteto.«

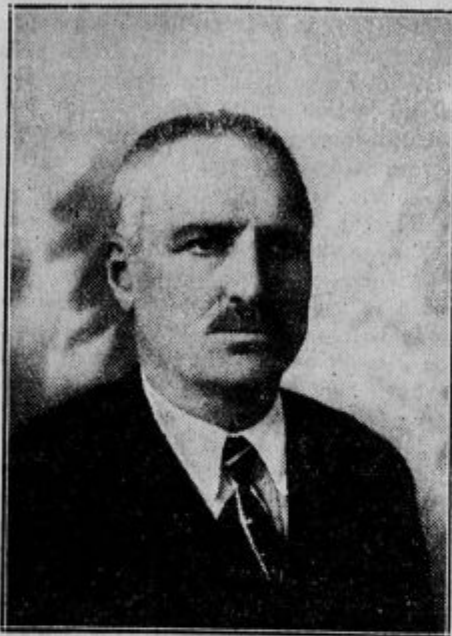
»imate prav. Sedaj šele vidim, da ni. Toda oprostite; vzemite vse to na račun mojega razburjenja in kratkovidnosti. Moral sem nekega hodnika izgubiti ščipalnik. Pa sem bil prepričan, da je moj prijatelj tu v sobi. Nikdar bi ne verjel, da je bil to le radio. Do danes sem slišal vedno samo...«

Tu začne Betteto: »V boj, le na boj to-rero...« Moj nepovabljeni gost je poslušal kar z odprtimi usti. Ko je pa njegov prijatelj končal to slavno »streta« imenovano ario iz »Trovatore« z globokim c, mi poda roko s slovesnim zatrdilom, da je »Ljubljana« najboljša postaja na svetu.

Kaj je ta neznanec, ne vem, ker se mi ni predstavil. Popolnoma razumljivo, bil je namreč preveč razburjen in vrhu tega še brez ščipalnika. Toda četudi ni »doktor jurisprudence

Jubilei dela

Jutri 1. oktobra t. l. praznuje v krogu svoje družine zvonarski mojster g. Karol Krušič 50 letnico delovanja pri tvrdki Samassa — sedaj pri Strojnih tovarnah.

V tem času je vžil nad 5.000 zvonov. Sedaj je star 63 let ter se je vedno aktivno udeleževal dela v vseh naših organizacijah. Ob zasluženem jubileju poštenega dela se pridružujemo krogu njegovih čestilcev tudi mi ter mu kličemo: Se na mnoga leta!

KLOBUKI

za zimsko sezijo, dospeli. Oglejte si izložbo P. MAGDIČ - Ljubljana.

želi še mnogo srečnih let — Društvo del. in ind. uradnikov v Ljubljani.

Umrli so v Ljubljani v času od 27. do 29. t. m.: Alojzija Pikel, uradnica, 30 let, Dolenjska cesta 12; v bolnišnici: Anton Peterka, sin delavca, 3 leta, Studa 54; Peter Fugina, krojač, 39 let, Laze 8; Marija Lenart, služkinja, 26 let, Mali Krim 7.

Promenadni koncert godbe Dravsko diviz. oblasti v »Zvezdic« danes ob 11. Spored: 1. Kees: »Pozdrav iz Ljubljane«, marš. 2. Lehar: Valček iz operete »Grof Luxemburški«. 3. Thomas: Uvertura k operi »Raymond«. 4. Wagner: »Parsifal«. 5. Offenbach: Potpuri iz operete »Lepa Helen«. 6. Pahor: »Slovenski svet«, narodne pesmi. 7. Benatsky: »Več ognja!« tango. 8. Cerin: »Delaj, dekle, pušelj!« marš. — Dirigent višji kapelnik dr. Josip Cerin.

Incident, vreden obsojanja. V soboto, tik polnočjo, se je pripetil v kleti »Zvezdec« škandal, ki sam ob sebi ni tako velik, ki pa zna imeti prav resne posledice. Ljubljanska mladina je že dopoldne spoznala v nekem italijanskem civilistu nekakega brigadirja (orožniškega stražmojstra) iz Primorja, ki ni preveč naklonjen našim tamkajšnjim rojakom. Zvečer je prišel preoblečeni brigadir v klet »Zvezdec« v družbi še dveh Italijanov. S svojim vedenjem, z glasno, naravnost izzivalno italijansko govorico in s hvalisanjem fašistovskega režima v Italiji, si niso mogli pridobiti ravno simpatij. Kmalu se je razvnel med njimi in gosti, večinoma mladino, oster prepir in v hipu je nastal v kleti velikanski hrušč in trušč. V pretepu so dobili vsi trije izzivalni tujci nekaj bat in manjših poškodb. Kdo je pravzaprav Italijane pretepel, je težko ugotoviti. Policija je včeraj zaslila vse tri številne priče. Kakor čujemo, je italijanski konzulat že interveniral v tej zadevi in sporočil policiji protest. Res je, da bi morala biti naša mladina malo bolj razsodna, kajti vsaka neumnost, pa naj bo še tako malenkostna, zna roditi nedogledne posledice. Na drugi strani pa je zopet res, da zahteva čisto navadna dostojnost od tujcev, naj se vedejo v tujini uljudno in nikakor ne izzivajoče.

Primarij dr. Fr. Derganc ne ordinira do srede oktobra

Jezikovni tečajji po metodi Berlitz v Ljubljani. Pred nekaj dnevi so se otvorili v Ljubljani jezikovni tečajji po metodi Berlitz. Princip te metode je, da vpelje učenca na najlažji, najpraktičnejši in najhitrejši način v duh in način mišljenja tujega jezika, da mu priloži lastnost v najkrajšem času obvladati popolnoma tuj jezik v govoru in pisavi. Po Berlitzovi metodi smo vsak profesor po- učevali le v enem jeziku in sicer v svoji materni- štini. Profesor francoščine je toraj Francoz, profesor angleščine Anglež itd. Od prve ure dalje sliši učenec le jezik, ki se ga uči, in mora tudi v tem jeziku odgovorjati. Pri tej metodi ni topega učenja na pamet slovnčnih pravil in poedinčnih besed, ni suhoparnega, brezsmiselnega prevajanja, ampak se učenec že pri prvi uri uči v tuj jezik. Brez posebnega duševnega napora si prisvoji konkretne pojme potom pozorovanja, abstraktne po asoci- jaciji idej, slovnice iz praktičnih primerov. Učenec se ne uči prevajati, ampak misliti v tujem jeziku; saj to je edino prava pot, da si hitro in popolnoma prisvoji znanje in duh tujega jezika. Prepričani smo, da se bodo ti tečajji tudi tu v Ljubljani kot v drugih mestih vsled njih neoporečnih vrtil kar najbolj obnesli in da bodo številno obiskovani. Prijave k tem tečajem se sprejemajo dnevo od 8 do 8 v višji drž. realki (Vegova ulica), I. A razr.

Beg iz Ljubljane radi sleparij. Zadnje dni se kopičijo na policiji in na državnem pravdnistvu ovadbe zoper neko zelo znano osebo, ki je izvršila nekatere večje sleparije, obenem pa pustila še več dolgov. Ko je storilec zaslišan, da mu gore tla pod petami, je z vso svojo številno družino pobegnil preko meje. Skupna vsota vsega pogrešanega aenarja znaša okrog 200.000 Din. Ker policija še ni zaključila preiskave v tej zadevi, ne moremo zaenkrat nič podrobneje poročati.

Z razglasne deske. Na razglasni deski mestnega magistrata je objavljen sklep mestnega občinskega sveta da najame mestna občina pri Kranjski hranilnici posojilo 10 milijonov Din. Iz tega posojila se bo uporabil znesek 6 milijonov za izpopolnitev mestne klavnice in zgradbo hladilnih naprav,

znesek 4 milijone Din pa za kritje obveznosti iz 6- odstotnega obligacijskega posojila. Posojilo je kratko- ročno in traja do 31. decembra 1929. Sklep potrebuje odobrenja finančnega ministra. — Pri mestnem magistratu je do 3. oktobra razstavljen imenik oseb, ki pridejo v poštev za porotnike za porotna zasedanja v l. 1929. — Mestna zastav- ljalnica objavlja, da se vrši dražba vseh februarja meseca zastavljenih in še nerešenih predmetov dne 11. oktobra. — Razglašena je sodna dražba pose- stva Zg. Rožnik št. 17 (kat. obč. Vič) z vsemi gos- podarskimi poslopji, vrtom, njivami, travniki in gozdovi vred ter travnika v kat. občini Trnovo. Cenilna vrednost znaša 221.000 Din. Dražba se vrši dne 19. oktobra ob 10 dopoldne na sodišču, soba št. 15.

Apel na dobra sra. Delavec že 3 leta tež- ko bolan na pljučih, žena gluhonema brez vsakega zaslužka. uljudno prosi tem potom dobrosrčne lju- di, da bi mu priskočili na pomoč bodisi v denarju ali blagu. — Darove sprejema uprava »Slovenec«.

Vlom v stanovanje. V noči od petka na so- boto, med 12 in pol 2 so neznan vlomilci vdrli v stanovanje Antona Boštita v Slomškovi ulici št. 4 in odnesli kompletno moško obleko, dvojje moških hlač, 3600 Din gotovine, 70 srebrnih kron in nekaj dragocenosti.

Poneverbe v delavski organizaciji. Neka delavska organizacija je prijavila policiji, da je prišla na sled velikim poneverbam, ki so se izvr- šile v njeni blaginji. Pogrešani znesek presega baje vsoto 10.000 Din. Policija je že izvršila eno aretacijo.

Pranje, svetlolikanje ovratnikov in vse perilo, kemično snajenje oblek Šimenc, Ko- lodvorska 8.

Želodčne bolečine

nemirno spanje, telesna lenoba, težka glava. — Vzrok? Vaš želodec ne prebavlja pravilno. Lahko si pomagате. Po kosilu in večerji vzemite noževo konic Magna - praška v polovici kozarca vode. Magna prašek odstrani takoj preobilno želodčno kislino, pospešuje s tem prebavo in odstrani glav- nega povzročitelja bolečin in krčev. Le na ta način boste imeli mirno in prijetno spanje in vstali boste s svežim telesom in duhom. — V vseh lekarnah in drogerijah dobite en zavoje z navodilom za 4 Din. — Če ga ne dobite, ga naro- čite po pošti na naslov:

»Laboratorij Alga, Sušak, Tvrniška 56«.

Za dva zavoja priložite pismu 10 Din.

številu udeležili te izredne svečanosti. V ne- deljo dne 7. oktobra pa bo ob 20 v veliki unionski dvorani kratka svečana akademija.

25 letnico je slavil g. Anton Ster- gar, odkar plodonosno deluje v težavni žup- niji Sv. Magdalene. Najprej je deloval tam kot kaplan in katehet, od 1. maja 1916 pa kot župnik in dekan. Zelimo mu obilo božjega blagoslova še za nadaljnjih 25 let.

Večerna nižja gimnazija v Mariboru. Jugoslovanska strokovna zveza v Mariboru namerava v najkrajšem času otvoriti večerno nižjo gimnazijo. Šola se bo vršila petkrat na teden po tri ure, od 7—10 zvečer. Poučevali bodo tukajšnji g. srednješolski profesorji. Snov štirih razredov nižje gimnazije se bo predalala v dveh letih, v dveh tečajih. Letos začnemo s prvim tečajem. Pogoj za sprejem v to šolo je izpolnjeno 14. leto in taksa 150 dinarjev mesečno za režijske stroške in na- gradno profesorjem. Po dovršenem drugem te- čaju bodo delali obiskovalci te šole izpit za nižjo gimnazijo na drž. zavodu. Ta šola bo ve- likega pomena za nižje namenešence. Vsi, ki že- lijo obiskovati to šolo, naj se javijo v tajništvo JSZ na Aleksandrovi cesti 6. I. do prihod- njega torka t. j. 2. oktobra, ker s šolo začnemo le, če se bo prijavilo zadosti obiskovalcev. Kraj šole se bo pravočasno objavil. Informa- cije dobite v tajništvu JSZ.

Mariborski Orel je na svojem zadnjem običnem zboru pokazal vso svojo notranjo silo. Sami mladi navdušeni fantje, ki se jim hoče močnega notranjega življenja. Novoizbran od- bor, ki so si ga izbrali fantje s spontanim na- vdušenjem, jamči že po svoji sestavi, da bo zaoral s podvojenimi silami. Odbor tvori: prof. Mlakar, predsednik; dr. Dornik, pod- predsednik; korni vikar Jurij Lebič, vodja naraščaja; Pavle Majcen, načelnik; J. Peršuh, tajnik; J. Malešič, blagajnik; L. Sagadin, go- spodar. Ob koncu so se storili zelo važni za- ključki ter so se obravnavale nekatere no- tranje društvene zadeve.

Katoliški akademiki v Mariboru, včla- njeni v kat. akad. klubu »Panonijac«, so imeli predvčerajšnjim v prostorih Zadržne gospo-

Karel Hellgren

član kralj. dvorne opere v Stockholmu

prirediti v petek 5. oktobra v veliki dvorani Uniona v Ljubljani koncertni večer.

Käthe Staller-Stotter

članica dunajske Volksoper

Maribor

Akadska maša

Zavel je dih verske obnove. V razklanih dušah je zakipelo nekaj kakor neodjenljiva hotnja po duhovni rasti, verskem preropu. Po besedi božji so pred šestimi leti zahrepe- nele z nepojmljivo silo duše kat. akademikov v Ljubljani; odkar se je uvedla akademska maša pri očetih frančiškanih, je veličastna hiša božja nabit polna. Z globokim notra- njim doživetjem poslušajo verniki besedo božjo, ki jo oznanja z lapidarno dikcijo, ognjem in živo vero priljubljeni pridigar dr. Gvido Rant.

Tudi v Mariboru smo se zganili. Močno potrebo smo začutili po nečem, kar smo doslej pogrešali — besede božje za izo- bražene. Danes teden se bo prvič oznanjala z lece tukajšnje frančiškanske cerkve, od- kod se že toliko let z gorečnostjo in apostol- sko vnemo širi katoliška blagovest med slo- vensko ljudstvo. Na pobudo tukajšnje aka- demske kongregacije se bo vršila vsako nedeljo v tukajšnji frančiškanski cer- kvi ob pol 12 služba božja; še prej pa bo kratka propoved. Med sveto mašo poje moški pevski zbor akad. kongregacije.

Propovedovali bodo najboljši in najbolj znani cerkveni pridigarji mariborski o aktu- alnih vprašanjih novodobnega življenja — našim izobražencem. Pridite vsi, ki nosite na sebi znak milostnega otroštva božjega in po- svečenja; pridite, da čujete besedo božjo. Venite, a doremus!

Spominska proslava prebitja solunske fronte. Dne 8. oktobra bo svečano blagode- renje na malem vojaškem vežbališču pri mag- dalenskem parku, katerega se udeležijo vojska, vsi državni uradi, šolska mladina, društva itd. Gotovo se bodo tudi Mariborčani v častnem

darske banke svoj občni zbor ob številni ude- ležbi članstva. Po izčrpnih in temeljitih poro- čilih posameznih odbornikov se je izvolil nov odbor, ki je sestavljen sledeče: Košir Vinko, cand. rer. pol., predsednik; Duh Ludovik, stud. ing., podpredsednik; Granda Mihael, stud. iur., tajnik; Stangel Tinja, stud. iur., blagajnik; Sattler Franc, cand. iur., gospodar. Preglednika: Velker Hugo, cand. med. in Škarabot Miro, cand. iur. Po volitvah se je vršila živahna debata o društvenem delova- nju, ki se je zaključila z važnimi sklepi.

Ob 10 letnici zedinjenja. Prejeli smo v objavo: Bilo je ob prevratu. Na kolodvorski pošti so za naše poštne in brzojavne uslužben- ce napočili težki časi. Nemški uslužbeneci so zapustili svojo službo ter stopili v stavko. Slo- venski uslužbeneci pa smo ostali sami. Kaj sedaj? Domenili smo se, da moramo za vsako ceno vztrajati. Bili so tovariši, ki so žrtvovali svoj prosti čas in ki so celo bolni vršili svojo službo. Tudi smo morali postavljati straže, da nas ni presenetila kakšna bomba. Vsak uslužbenec je delal za tri druge tako, da se je poštni promet razvijal čisto normalno, dasi je bilo oboje močno skrčeno. Za to nevarno narodno službo ter požrtvovalno in vztrajno narodno delo nam je takratna narodna vlada v Ljubljani pripoznala posebno nagrado, ki je pa do danes nismo prejeli. Ob 10 letnici osvobojenja pa prosimo merodajne činitelje, da se obljuba izpolni, da bomo tudi mi pra- znovali 10 letnico zedinjenja z veseljem in na- vdušenjem. — Prizadeti.

KLOBUKE

jesenske novosti v vsakovrstnih oblikah Vam nudi po zmernih cenah — specialna trgovina klobukov J. POK, nasl. MIRKO BOGATAJ Ljubljana, Stari trg 14.

Mislite že sedaj

na bližajočo se zimo in kupite si že sedaj dobro peč. Dobra je samo taka peč, ki z malo kuriva dolgo drži toploto

To je samo ZEPHIR-peč, ki z 10 kg drv greje eno sobo skozi 24 ur.

Brezplačen opis pošlje na zahtevo

ZEPHIR - tovarna peči, Subotica.

Samoprodaja za Ljubljano:

Breznik & Fritsch.

Iz tujkega prometa. V mesecu septembru je prišlo v Maribor 1597 tujcev; med temi je 555 inozemcev.

Mariborsko gledališče otvori novo sezono s Cankarjevimi »Hlapci« in sicer v soboto dne 6. oktobra v režiji g. Joška Koviča.

Na sobotni trg so pripeljali špeharji 82 zaklanih svinj, kmetje pa 6 vozov krompirja, 3 voze čebule, 2 voza zelja, 14 vozov kumar, 8 vozov sliv, 10 vozov jabolk, 9 vozov hrušek, 16 vozov sena in 8 vozov slame.

Angleški prijateljski sestanki v grajski kle- ti prično 3. oktobra. Tečajji že 1. oktobra v realki.

Obrotnadaljevalna šola v Mariboru prične z rednim poukom v nedeljo, dne 7. oktobra t. l. ob 8 v jutro. Vajenci in vajenke naj pridejo od 1. do 6. oktobra t. l. od 10. — 12. ure na mestni ma- gistrat po listke za svojo dodelitev v razrede in šole.

Z motornim čolnom po svetu. Pa sta pri- šla tudi v Maribor nemška globe-trotterja Feldgen in Beiss, ki sta nastopila svojo pot po svetu že 11. oktobra 1926 in sicer v Kletu. Preko Nemčije, Švice, Holandske, Belgije, Francije, Portugalske, Španije in Italije sta prišla tudi v Slovenijo ter se preko Ljubljane pripeljala v Maribor. Na original- nem prevoznem sredstvu se vozita — čoln z dvema dimnikoma; na čolnu kajuta, v kateri spita. In tudi radioaparati je v njej. Čoln sam pa sloni s svojim sprednjim delom na motornem kolesu, z zadnjim delom pa na dveh kolesih. Seveda so si Maribor- čani pazno ogledovali čudo vozila obeh nemških globe-trotterjev, ki nadaljujeta pot v Avstrijo.

Dragocen plen. Tukajšnja policija je areti- rala Rudolfa H., iz Razvanja, ki ga zasleduje okr. sodišče v Celju radi tega, ker je več hmeljarjev v Sa- vinjski dolini opeharil za precejšnje zneske. Tudi ima možakar ponarejanje raznih listin na vesti.

Malo časa je kolesaril. Iz veže hotela pri »Zamorcu« je pred par dnevi neki Franc K. odpeljal kolo uradniku Ivanu S. Še isti dan je ustavil orož- nik v Selnici ter mu vzel kolo, ker ni mogel doka- zati, da je njegova last. Izkazalo pa se je prav kmalu, da je Franc kolo sunil iz veže hotela »Pri Zamorcu« uradniku Ivanu S.

Seja mestnega ubožnega sveta

Včeraj, 28. t. m. se je vršila v mestni posve- tovalnici seja mestnega ubožnega sveta mariborske- ga. V zastopstvu g. župana dr. Juvana, ki se seje ni mogel udeležiti, je seji predsedoval občinski svetnik g. dr. Strmšek, ki je ob otvoritvi pozdravil zlasti odličnega člana ubožnega sveta prevzvišene- ga škofa dr. Tomažiča.

V imenu socijalno-političnega urada je nato poročal g. Brandner, na kar je bilo sklenjeno pred- lagati mestnemu občinskemu svetu, da se vsem mest- nim ubožcem zvišajo prispevki za drva od dose- danjih Din 50 na Din 75 za vsakega. Odoben je bil proračun ubožnega skrbstva za bodoče leto, ki izkazuje v glavnem sledeče izdatke: redne mesečne ubožne podpore letno Din 380.000, prehrana ubož- nih slojev v mestni ljudski kuhinji Din 365.000, hra- na oskrbovancem v mestni oskrbnišnici Din 160.000 in hiralški stroški, ki so se morali zvišati na Din 292.000, ker tukajšnja mestna oskrbnišnica ne od- govarja več današnjim razmeram.

Podpore prejema trenutno 431 mestnih ubož- cev od Din 50 do Din 100 (deloma tudi več); 90 se jih nahaja v mestni oskrbnišnici, 40 pa v hiral- nici v Ptuj in drugje.

Vseh prošnji, ki so se obravnavale na seji, je bilo 81, od katerih je bilo ugodno rešenih 68 in sicer 26 za novo mesečno ubožno podporo, 23 za zvišanje mesečne ubožne podpore, 3 za enkratno podporo in 16 za sprejem v mestno oskrbnišnico oziroma hiralnico, dočim je bilo 13 prošnji odklo- njenih tako, da znaša finančni efekt včerajšnje seje samo na dovoljenih podporah letno blizu 45.000 dinarjev.

Na seji sta se obravnavala tudi naslednja dva zanimiva slučaja: Za ubožno podporo prosita tudi vdova po dvornem svetniku, ki ne prejema nikake pokojnine in je popolnoma prepriščena sama sebi, in vdova po okroženem zdravniku, ki s svojimi 6 nepreskrbljenimi otroki in brez vsakega premože- nja že nad pol leta zamača na pokojnino. Storje- ni so bili primerni sklepi, da se omenjeni družini zaščitita. Treba pa je pri tej priliki naglasiti, da bi morali prizadeti uradi v takih nujnih slučaji pač hitreje uradovati, da ne bi bile cele družine izpo- stavljene največji bedi in revščini. Poleg tega pa se s tem vae težka finančna bremena na občino.

Naravno, da se je moralo na omenjeni seji nekaj prošnji tudi odkloniti, ker se je vsestransko ugotovilo, da pri dotičnih prosilcih še ni nastopil položaj, ki ga predvideva ubožni zakon.

Tudi so bili storjeni sklepi, da se mestni ubož- ci zavarujejo pred zlorabljanjem od strani zakonitih pisarjev, ki za nje proti plačilu vlagajo prošnje za podpore.

Celje

Degradacija borze dela v Celju. Po nalogu centralnega odbora za posredovanje dela v Bel- gradu z jutrišnjim dnem likvidira ravnateljstvo podružnice javne borze dela v Celju in ostane v Celju le ekspoziura. Dosedanji ravnateljstvo je na svoji zadnji seji ostro protestiralo zoper ukinitvev podružnice. Z ukinitvijo podružnice ozir. likvida- cijo ravnateljstva je zastopnikom delojemalcev in delodajalcev odvzeta možnost kontrole in inicija- tivnega sodelovanja pri tej važni socialni instituciji, katere važnost je v Celju posebej še poudarjena z velikim številom industrij v okolju podružnice.

Mojstri. trgovci, pošiljate vajece v orlov- sko šolo! Sokolsko društvo v Celju je pozvalo na- predne celjske trgovce in obrtnike, da mu zaupajo svoje vajece. Z brezprimerno večjo pravico po-

šilja isti klic mojstvom in trgovcem Orel, ki ni le telovadna organizacija, temveč ji je smoter vzgajati harmonično celega človeka v močno osebnost. Vajenec se nahaja v letih, ki so zanj najbolj nevarna. Spodrsne mu kot vajenec in težko si bo opomogel. V orlovski šoli ne bo le uril mišic in vežbal uma, temveč si bo utrjeval tudi značaj in plemenitil srce ob bogastvu krščanstva. Od Sokola nas loči v tem oziru vse in veliko odgovornost si nalaga mojster, ki sili doma morda krščansko vzgojenega vajenca ali vajenke v organizacijo, ki nima s pravo krščansko vzgojo nič skupnega.

Geometer Franjo Smid je preselil svojo geometrijsko pisarno iz Zavodne v Celje, Slomškov trg št. 4.

Dopisi

Jesenice

Promenadni koncert. Polnoštevila godba kat. del. prov. društva priredi v slučaju ugodnega vremena danes v nedeljo pred kolodvorom na Jesenicah promenadni koncert s sledečim sporedom: 1. V. G. Brož: Pozdrav Travniku, koračnica. 2. V. Bellini: Norma, overtura. 3. Mahr: Operni izvečki, zmes. 4. Hoffmann: Intermezzo fantazija. 5. H. Schneider: Bogastvo ljubezni. 6. Muhvič: Od Triglava do Balkana. 7. H. Schneider: Cavallerio, koračnica.

Na stavki. Komisija sestavljena po obratnih zaupnikih in vodstvu tovarne je ugotovila, da so bile pritožbe žičarjev upravičene, ker se je vsestransko dogajalo, da je bil Kalan v resnici nesposoben za »paznika« v oddelku, na katero mesto spada le mož s širokovno izobrazbo. Po tej ugotovitvi je vodstvo K. I. D. Kalana vzelo iz žičarne ter ga premestilo v električno tovarno na Dobravo, ki je tudi last K. I. D. Dasi je Kalan na Dobravi zaposlen kot navaden delavec, vendar se je tudi ondotno delavstvo uprlo ter izjavilo, da ne mara skupno z njim delati, tako da je bila tudi tam potrebna intervencija. — Žičarji pa so zadovoljni, ker so s skupnim in odločnim nastopom dosegli, kar so zahtevali, namreč odstranitev nepriljubljene »paznika«. — A ne samo to, pač pa so dosegli tudi revizijo zastarelega akordnega sistema, na kar bi sicer najbrže še leta in leta zaman čakali.

Novo mesto

Odmev Šmihel-stopiških volitev. Nosilec gospodarske liste Matko in liste SLS Pleško sta stavila 100 Din, da Matkova lista ne bo imela 100 glasov. Pleško je stavo dobil. Kakor čujemo, bo znesek naklonil orlovskemu odseku v Šmihelu.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov podaljša to jesen svojo dvorano, s čemur bo ustrezno prireditvam vseh naših organizacij.

Zadnje deževje je napravilo precej škode. Na Gorjancih in Kočevskih gorah je zapadel sneg. Vseled tega je slana poškodovala precej pridelkov, zlasti je prizadela ajda.

Orlovski odsek je imel preteklo sredo svoj občni zbor. Iz odborniških poročil smo posneli, da je preteklo poslovno leto odsek zelo agilno deloval. Nabavil si je prapor, bradljo, uprizoril dve igri »Testament« in »Tekom«, priredil akademijo, udeležil se je orlovske prireditve v Črnomlju, podvezine prireditve v Ljubljani, kjer je dobil malo

Ako porabite samo eno steklenico

GAMME

se boste prepirali o senzacionalnem uspehu pri rasti las kakor tudi pri odstranitvi prhlja in ustavitvi izpadanja las. Dobi se v vsaki lekarni in drogeriji.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Vse predstave se vrše v dramskem gledališču.

Nedelja, 30. septembra ob 15: ČARDAŠKA KNEGINJA, opereta. Izven. — Ob 20: ROMEO IN JULIJA. Izven.

Ponedeljek, 1. oktobra: Zaprtlo. Torek, 2. oktobra: POHUJŠANJE V DOLINI ŠENT-FLORJANSKI. Red C.

Sreda, 3. oktobra: KROG S KREDO. Red D. Četrtek, 4. oktobra: FANY, TETE, STRICI ITD. Red A.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljna beseda po 3 Din.

Ljubljana.

»Ljubljana« ima v ponedeljek, dne 1. X. 1928 ob 8 zvečer vajo za mešan zbor. — Vsi točno. — Pevodvaja.

Tečaj za ročna dela priredi Zveza uradnic in trgovskih nastavljen. Vpisovanje 1. oktobra med 7—8 v Alojzjevšču.

Spodnja šiška. Katol. prosvet. društvo prične z rednimi predavanji v ponedeljek ob četrti na 8. Predava g. prof. Dolenc.

Frančiškanska prosveta priredi v torek, 2. oktobra ob 8 otvoritveno predavanje, ki bo zelo zanimivo.

Rokodelski dom. V ponedeljek 1. oktobra bo ob 8 zvečer redni sestanek članov Kat. društva rokodelskih pomočnikov. Člani in prijatelji društva zlasti še oni, ki se žele udeleževati pouka v raznih jezikih, naj se zanešajo udeležiti sestanka.

Merkurjevi večerni učni tečaji. Trgovsko društvo »Merkur« bo otvorilo ob zadostnem odzivu s 1. oktobrom t. l. večerne tečaje v šoli na Grabnu za srbohrvaščino, nemščino, italijanščino, knjigovodstvo ter slovensko in nemško stenografijo. Tečaja za nemščino in italijanščino se bosta letos vodila v dveh oddelkih: a) za začetnike in b) kot

diplomo v nižjem oddelku. Tudi finančno stanje odseka je po blaginjkovem poročilu ugodno.

Prosvetno društvo je imelo svoj občni zbor pretekli četrtek. Izkazalo se je, da je bilo preteklo poslovno leto zelo plodono. Društvo je prejelo vsakih 14 dni skrajšana predavanja in sicer: o premogu, o starem Londonu, o Dantejevi Božanski komediji, o slovanskem Velehradu, o spiritizmu, o temperamentih, o Vezuvu in Etni, Zlati Pragi, Podkarpatski Rusiji. Društvo je priredilo Zupančičevo akademijo v proslavo pesnikove 50 letnice in božičnico, na kateri so bili obdarovani Orliči in Gojenke.

Pri okrožnem sodišču se je vršila v petek razprava zoper jetniškega paznika Zbogarja radi zlorabe uradne oblasti. Senat ga je obsodil na en mesec ječe.

Metlika

Smrtna kosa. 28. t. m. je umrl na Božakovem št. 6 Jure Kozjan v 80. letu starosti. Pokojni je bil zelo dober in ugleden gospodar, veren in zavezan mož, ki je znal posebno zadnja leta, ko je bolehal, prav z Jobovo potrpežljivostjo prenašati vse gorje. V svojih mladih letih je mnogo potoval in romal.

Trgalec se je vsled zadnjih deževnih dni pravzaprav že začel, ker je grozdje preveč gnlo. Ni še splošna, a treba je grozdje »podbirati«, da ne odpade in da se loči slabo od dobrega.

Zagorje ob Savi

Sprememba posesti. V nedeljskem »Slovenec« natisnjena notica o spremembi posesti g. Jana in g. Erneja je bila vsled napačnih informacij netočna.

Ljubljanski oblastni odbor je daroval »Ljudski stavni zadrugi« v Zagorju Din 20.000, ter 50.000 dinarjev brezobresnega posojila za ustanovitev gospodinske šole, ki bo v prostorih Ljudske kuhinje, katere se bo začela skoro zidati na eni najlepših točk v Zagorju. Upamo, da bo s tem vstroženo delavskim slojem v našem industr. kraju. Oblastnemu odboru, ki obrača Zagorju res toliko pozornosti najlepša hvala.

Brežice ob Savi

Stanovanjska hiša javne bolnice. Komaj pol leta ima oblastni odbor v svoji upravi dobrodelne zavode in že lahko opažamo blagodejno delovanje res ljudskih zastopnikov. V tukajšnji javni bolnici se je po vojni radi ukinitvega zgodovinskih meja stalež bolnikov trajno povišal, ne da bi skozi 10 let centralna državna uprava poskrbela za razširitev bolnice. Radi pomanjkanja prostora je bilo svetlo stredniško osebje primorano vedno spati v sobah skupaj z bolniki in tudi usmiljenke so imele le 2 skromni sobi. Zdravniki-sekundariji pa so sianovali v sobah razrednih bolnikov. Radi pomanjkanja prostorov je trpelo celotno osebje, trpelo pa je ljudstvo sploh, ker so se morali tudi bolniki odklanjati. Vseled tega je oblastni odbor sklenil postaviti razmeram odgovarjajočo stanovanjsko hišo. Te dni je tvrdka Tomanec d. d. iz Ljubljane, ki bo izvršila to zgradbo, začela s konanjem temeljev. Zgradba bo imela prizemne prostore, kjer bodo stanovali moški uslužbeni, visoko oritličje s 3-sobnima stanovanjem za upravitelja in 3 sobami za sekundarije, prvo nadstropje za redovniško stredniško osebje in manzarde, v drugem nadstropju za ženske uslužbenke. Stavba bo še letos pod streho, preko zime se bo sušila, spomladi pa bo povsem izgotovljena.

Iz šole. Radi prezaposlenosti g. župnika, ki je že drugo leto brez kaplana, poučujeta verouk na meščanski šoli p. Dionizij Dusej in na osrčnovni šoli p. Ziga Ahčin.

Esperanto. Vsi dosedanja esperantisti in oni, ki se žele na novo priučiti tega modernega svetovnega jezika so vabljani na sestanek, ki bo 1. 10. ob 8. zvečer na osnovni šoli.

Ptuj

Treznostno predavanje. Danes bo imel v Ptuj v prostorih mestnega magistrata ob 18 gosp. profesor Lojze Pavlič skioptično treznostno predavanje.

Glasbena matice v Ptuj. Spored koncerta, katerega priredi konc. mojster g. prof. Sedlbauer (violončelo) s sodelovanjem matičnega klav. trija (glasovir: Anka Stöhr, gosli: Karol Pahor, čelo: C. Sedlbauer). 1. Beethoven: klav. trijo v B-duru; 2. a) Suk: op. 3. Balada; b) Suk: op. 3. Serenada; 3. Lalo: koncert v D-molu; 4. a) Bach: Air; b) Hilmer: Serenada; c) Goens: Scherzo. Pri klav. gđ. prof. Anka Stöhr. Koncert se vrši v torek, 2. okt. ob 8 zvečer v dvorani Glasb. matice. Predprodaja v glavni tobačni trafiki. — Ravnateljstvo.

Izprememba pri oo. minoritih. Dne 27. t. m. je zapustil Ptuj P. Viktor Rogulja in odšel v Pančevo. Vnetemu redovniku, ki se je udeleževal pri dušnem pastirstvu in tudi na prosvetnem polju z izredno vno in ki si je pridobil pri tukajšnjem ljudstvu obilo zaupanja in ljubezni, želimo vse naj-

višji nadaljevalni tečaj. Člani plačajo malenkostno učnino, dočim morajo nečlani, ako se prijavijo, postati člani. Prijave dnevno v društveni pisarni Gradišče 17-1. med 10. in 12. uro popoldne in od 3—5 popoldne. V sobotah popoldne se ne uraduje.

Pevsko društvo »Slovace« v Ljubljani sklicuje članski sestanek za sredo, 3. oktobra ob 8 zvečer v novih društvenih prostorih v Gregorčičevi ulici, št. 5, dvorišče I. nadst. nasproti Glasbene Matice. Vabijo se vsi pevci in pevke, ki delujejo in so že sodelovali pri zboru, da se lega sestanka sigurno udeležijo. Zbor je po vednih selitvah dobil svoj stalni društveni lokal, kjer se mu bo omogočilo delovati v istem obsegu, kot prej v Narodnem domu ter bo takoj prišel z rednimi vajami za samostojen nastop. Obenem otvori svojo zborovo šolo, v katero vabi dobre pevce in pevke začetnike. Novi člani se sprejemajo dnevno od 3. oktobra dalje od 6—8 zvečer v društvenih prostorih. — Odbor.

Pevsko društvo »Krilato koloz«, uslužbenecv električne železnice priredi 7. oktobra vinsko trgatv v gostilni Zupančič, Ahadjeva cesta. Vstop prost. — Odbor.

Prostovoljno gasilno društvo Barje vabi na vinsko trgatv, 7. oktobra pri Česnovarju na Doljenjski cesti.

Maribor.

Krekova godba ima 6. oktobra ob 18 uri pri »Drofeniku« vinsko trgatv. Odbor prijatelje iskreno vabi.

Pevski odsek nižjih poštinskih uslužbenecv ima 7. oktobra v restavraciji »Dravograd« veliko vinsko trgatv.

Orli! Ob torkih, četrkih in sobotah se vrši redna telovadba.

Orel

Orel Sv. Jakob. Ljubljana, priredi danes popoldne ob pol 4 v telovadni šoli na Grabnu »Narajšajsko akademijo« s sledečim sporedom: 1. Orliči: proste vaje; 2. Mladiči: krogi; 3. Gojenke: proste vaje; 4. Mladiči in Orliči: skoki; 5. govor; 6. Orliči: igrice; 7. Mladiči: bradlja; 8. Gojenke: igrice; 9. Mladiči: spretnostne vaje; 10. Mladiči: drog.

Za damske plašče

Kasha	Din 140.—	170.—	200.—
Velour	Din 80.—	120.—	160.—
Sukno	Din 170.—	220.—	250.—

JOSIP ŠLIBAR, LJUBLJANA,

Stari trg 21 (poleg Zalaznika).

boljše na novem mestu. Mnogi ga bodo težko pogrešali. Na njegovo mesto je prišel p. Rafael Grškovič.

Muzejsko društvo je sklenilo, da se vrši proslava 35-letnice in slavnostna otvoritev novih muzejskih prostorov v dominikanskem samostanu dne 3., 4. in 5. novembra.

Kavarno Emona sta prevzela te dni g. Roman in Marija Mac.

Zalec. Vpisovanje vajencev in vajenk v obrtno-nadaljevalno šolo v Zalcu se bo vršilo v torek, dne 2. oktobra 1928 od 5 do 7 zvečer v risalni dvorani osnovne šole v Zalcu. Oni vajenci(ke), ki vstopijo na novo, naj prinesejo k vpisovanju zadnje šolsko spridevalo. — Vodstvo.

Pevska zveza

Pevsko okrožje »Posavje« priredi v nedeljo, dne 30. septembra ob 5 popoldne v Lokah pri Zagorju (dvorana Konzumnega društva) pevski koncert. Na programu je 15 skladb od Lajovec, Schwaba, Hladnika, Dolinarja, Foersterja, Klemenčiča, Kimovca i. dr. Nastopi pet zborov Združenih zbori pod vodstvom g. Rozmana pojejo pet skladb. — Na to lepo prireditev opozarjamo vse okoličane in prijatelje lepe pesmi. Posavsko okrožje stopa v krog naših najbolj agilnih okrožij.

POUK

za dame v modnem ateljeju

M. ŠARC,

se prične v torek 2. oktobra.

Prijave se sprejemajo še v ponedeljek.

Izlet delegatov slov. asociacije turističnih društev in zaključek kongresa

V sredo, 26. t. m. so delegati naredili izlet v našo Gorenjsko. V šestih avtomobilih so se odpeljali v največjem dežju proti št. Vidu v dvomljivo trdnem zaupanju, da se jih bo Jupiter Pluvius usmilil in nehal nadnje pljuvati. Toda upanje jih ni varalo. Ko so namreč v Kranju stali ob Prešernovem grobu, se je že prikrdel prvi solnčni žarek skozi oblake. Po kratkih, a lepih besedah, katere je govoril nadzornik Wester v spomin Prešerna in Jenka, so se gostje odpeljali naprej.

Bilo je že po dežju. Dočim so Kamniške planine ostale trdovratne, so se Karavanke vedno bolj odkrivale, in izletniki so bili silno prijetno presenečeni, ko sta pri nekem ovinku nenaadoma vsfal pred njimi globoko zasnežena Triglav in Rjavina. Kakor se je solnčna svetloba vedno bolj razlivala po dolinah in gorah, tako je tudi veselo razpoloženje vedno bolj rastlo. Na Bledu jih je pozdravil župan v imenu občine in zdraviliške komisije ter jih po stari slovenski navadi povabil v Parkhotel na »kruh in na sol«. Potem so gostje obiskali še otok in se nato odpeljali dalje proti Bohinju, kamor so prispeli ob pol 14. Tu jih je sprejelo S. P. D. pod svojo gostoljubno streho v hotelu Sv. Janez. Po obedu so šli v Ukanc. Dasi se je solnce zopet skrililo, so bili gostje vsi prevzeti od resne

Vporablajte

Gamma-milo

za izmivanje las, ker je to edino izmed vseh šamponov, ki ne kviri las.

Orliškim krožkom! Za udeležence telovadne-ga tečaja v Ljubljani in za letni občni zbor Slovenske Orliške Zveze je dovoljena polovična vožnja za čas od 7.—15. oktobra. Vsaka udeleženka kupi na vstopni postaji vozno karto z mokrim žigom do Ljubljane. Vozne karte v Ljubljani ne sme oddati, ker velja tudi za vožnjo nazaj. Štaterski krožki naj pošljejo svoje vadičelice v telovadni tečaj v Ljubljano, ker bo letos telovadni tečaj samo v Ljubljani. Prijave za tečaj pošljite takoj. — Slovenska Orliška Zveza.

Cerkveni vestnik

Vsi častileci Male sv. Terezije se bodo udeležili pobožnosti v proslavo svetnice, ki bo na predan praznika v torek ob 4 popoldne in na praznik sam zjutraj ob 8 in popoldne ob 4 v cerkvi pri Karmeličankah na Selu. V torek in sredo popoldne ob 4 bo poleg pridige in slovesnih litanij tudi blagoslov rož Male sv. Terezije. V sredo zjutraj ob 8 bo pa presv. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič blagoslovil novo kapelo v čast sv. Tereziji in daroval daritev sv. maše na oltarju žudodelne svetnice. Ob tej priliki vsem bravcem toplo priporočamo lepo knjižico, ki jo je priredil in založil Karmelski samostan na Selu pod naslovom: »Zadnje besede sv. Terezije Deteta Jezusa. Litna knjižica stane samo 15 Din.

Od 3. do 11. oktobra se bo v Karmeličanski cerkvi na Selu pri Ljubljani opravljala v novi kapelici sv. Terezike devetdnevna za dobrotnike, ki so pripomogli k njeni zgradbi. Vsak dan bo ob pol 5 popoldne blagoslov z litanijami.

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek, 4. oktobra v uršulinski cerkvi. Ob 5 zjutraj bo prva sv. maša, ob pol 6 pridiga in ob 6 sv. maša z blagoslovom za žive in rajne ude bratovščine. Vabimo častilce presv. Rešnjega Telesa, da se prav v obilnem številu udeležijo evharistične pobožnosti.

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu ima shod prihodnji torek 2. oktobra ob 5 popoldne.

Mesečna rekolekcija za duhovnike bo v Domu prihodnji četrtek, 4. oktobra od 3—5 popoldne.

Pednečne duhovne vaje za duhovnike so v Domu od 21. do 27. oktobra.

lepote jezera, njihovo navdušenje je prikipevalo do vrhunca, ko so zagledali pred seboj slap Savice, ki je bil to pot izredno močen. Na povratku so se pomudili še nekoliko v Zlatorogu, nato so se pa odpeljali nazaj k Sv. Janezu. Med popevanjem v vseh slovanskih jezikih jim je hitro potekel večer in napočil naslednji dan, ko so se šele razšli.

Ni čudno, da se je po dobro prespani noči večina zbudila šele, ko jim je solnce prisijalo v posteljo. Ko so si ogledali še cerkev sv. Janeza od lastnorodnega Vodnikovega podpisana noter do belega vraga, so se odpeljali v Kranjsko goro. Gorenjska jim je to pot dorežljivo razkazovala svoje lepote. Zlasti lepo se je videl Martuljek s Spikom.

V Kranjski gori sta jih pozdravila profesor Jesenko in župan Lavtižar. Po obedu so naredili še kratek izlet v Pišcenca, nato so se pa odpeljali nazaj proti Ljubljani. Med potjo so se ustavili na Dovjem in obiskali grob triglavskega župnika Aljaža. Kratko a toplo so mu govorili v spomin Slovenec Mlakar, Čehoslovak Jenček in Hrvat Botha.

Zvečer so se zbrali k večerji, katero jim je priredila v Zvezdi ljubljanska mestna občina. Udeležili so se je tudi zastopniki oblastnega odbora, občine, vojaštva in nekaterih drugih javnih korporacij. Dolgo vrsto napitnic je otvoril občinski svetnik Tavčar, ki je nadomestoval v Pragi mudečega se župana, ter v njegovem imenu pozdravil vse navzoče goste. Nato so se oglasili k besedi še mnogoštevilni drugi govorniki in skoraj v vseh slovanskih jezikih napljali kralju, domovini, slovenskim planinam, ljubezni do prirode itd.

V petek dopoldne so nas dragi gostje zapustili in se podali deloma domov, deloma pa proti jugu. Odnegli so od nas najboljše vtise.

Za lepi potek kongresa ima pač največ zaslug odbornik S. P. D. Makso Hrovatin, ki se je silno trudil in tudi dosegel, da nas bodo slovanski gostje ohranili v najlepšem spominu.

Prepričajte se o trpežnosti vrvarskih izdelkov

iz prve kranjske vrvarne

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 31

in pri podružnicah v Mariboru, Vetrinske št. 20, Celje, Kraljeva Petra cesta št. 33 in v Kamniku, Šutna št. 4.

30 letni jubilej dela

Jutri se bo praznovala v mestni elektrarni ljubljanski skromna slavnost ob priliki tridesetletnega jubileja, odkar deluje v službi mesta Ljubljane gospod ravnatelj Alojzij Ciuha. Četudi je želja jubilara, da se ta dogodek obhaja čim skromneje in samo v ožjem krogu njegovih uradnikov, je vendar umestno, da opozorimo javnost na plodno delo gospoda ravnatelja, čigar ime se ne čuje mnogo v javnosti, delo njegovo pa se je tem intenzivneje razvijalo v mejah njegovega delokroga.

Rojen je bil 10. junija 1871. v Zgornji Hrudi pri Ljubljani, kjer je njegov oče vodil Zeschkov tovarno za bato. Kot otrok že, po očetu, je bil v stiku s tehničnimi deli in ga je že od nekdaj veselil realni poklic. Po ljudski šoli je obiskoval ljubljansko realno ter je absolviral tehnične študije na dunajski tehniki. Njegove zmožnosti je zgolj spoznal župan Hribar ter mu poveril leta 1898. upraviteljstvo mestnega vodovoda in elektrarne, ki sta bila takrat še v začetku razvika.

Ko je g. ravnatelj Ciuha kot mladenič prevzel upravo, je mestna elektrana štela 149 konzumentov in proizvajala 321.795 kilowatnih ur. Danes pa je število konzumentov naraslo na 6.950 in centrala proizvaža 2.600.000 kilowatnih ur. To je bilo le mogoče, ker se je elektrarna sama, v ožjem smislu strojnica, razvijala smoteno, ne da bi se mestu naprtile naenkrat prevelike investicije.

Leta 1897. je bila elektrarna sezidana in postavljena dva parna stroja po 200 k. s. Takrat so morali iskati konzumentov, posredovalec je dobil za vsako žarnico goldinar. Bili so še skrajno slabi časi za električno energijo. Centrala je tedaj obratovala samo v nočnih urah, podnevi pa je stala. V rokah vodstva je ležal razvoj elektrarne. Konzum je narasel in v letu 1899. je bilo že treba montirati tretji parni stroj v velikosti 400 k. s. Za 30 letnih letih je zopet primanjkovalo električne energije in gospod ravnatelj je zopet razširil podjetje za nadaljnjih 800 k. s. Nadaljni razvoj elektrarne pa je precej zavrla svetovna vojna.

Takoj po vojni pa je g. ravnatelj Ciuha, uvidevajoč skokoma naraščajoči konzum, zopet priporočil povečanje mestne elektrarne ter obiskoval mestne zastope in komisarije s tozadevnimi poročili, a dolgo časa brez uspeha. Slednjič se mu je posrečilo doseči, da se je postavil provizorij razširitve. V letu 1925. februarju je pričel razširjati mestno elektrarno in že v istem letu v novembru, v zelo kratki dobi, je že Ljubljana dobivala električni tok iz nove povečane elektrarne. Montirana sta bila dva Diesel-agregata po 450 k. s. Ljubljana je dobila nov sistem električnega izmeničnega toka, ki ga lahko vodimo na večje daljave. G. ravnatelj pa ni le pri tem ostal, marveč pritiskal še na nadaljnje razširjenje. Študiral so se razni projekti in ko nečeno se je občina odločila postaviti moderno parno turbino, katere se je v kratkem naročil. V zvezi s centralo je elektrarna seveda izdatno razširjevala tudi kabelsko in prostovodno omrežje.

Treba pa je bilo misliti tudi na vodovod. Ko je gospod ravnatelj prevzel vodstvo mestnega vodovoda, sta obratovala v Klečah dva parna stroja po 60 k. s. V letu 1909. je kazalo, da bo jelo vode primanjkovalo. Gospod ravnatelj je poročal mestnemu zastopu in vodovod je obogatel za nov parni stroj 120 k. s. Prav v zadnjem času pa je bilo ponovno treba misliti na razširitev vodovoda. G. ravnatelj Ciuha ni čakal, marveč se odločil takoj postaviti nov stroj za 120 k. s.

Ko je gospod jubilar prevzel svoje posle sta podjetji šteli 18 uslužbenecv, danes pa je število naraslo na 123. Pod njegovim vodstvom je mestna elektrarna odprla tudi trgovino za elektrotehnične potrebnosti, ki izdatno pomaga k procvitu podjetja.

Gospod ravnatelj Ciuhi želimo iz srca, da bi še mnogo let vodil mestno elektrarno in vodovod ter še dolgo užival sadove dela, ki ga je započel pred tridesetimi leti.

Pri mojem radiu

Prav za prav še ni čisto moj. Toliko pa že, da smem poslušati. In zdaj smo na konju mi, ubogi podeželski samotarji, ki smo doslej čuli petje samo na koro domače župne cerkve in v društveni dvorani, slišali smo pridigo doma in ušli kakšno predavanje v društvenih prostorih, koncerti in vojaška godba so nam bili pa tako tuji kakor petje angelskih zborov v samih nebesih.

Zdaj pa poslušamo in poslušamo, čudimo se in se divimo, pa tudi kritiziramo, kritiziramo. Ubogi vi ljubljanci, zlasti tisti, ki pridele preblizu v stik s tistimi nesrečnimi radijskimi aparati! Mi poslušamo cerkveno petje iz ljubljanske stolnice, pa čujemo tudi, kako ljudje vmes lahajo in kašljajo, da če bi kdo zadremal, gotovo bi slišali celo njegovo smrčanje. In če so pevcu na koro med odmori kolikaj preglasni, vse slišimo tudi mi. Predavanja poslušamo z vso vnemo; tudi tam nam pride na uho vsako morebitno stokanje ubogega predavatelja, da skoro da slišimo celo njegovo dihanje! In g. šef prosvetne uprave nam ne bo zameril, če povemo, da smo dobro slišali njegovo elanje (povedal, govoril, nesel), čeprav moramo zdaj po šolah učiti drugače (povedav, govoriv, nesev). In istotako smo slišali njegovo šestinsdesetdeset mesto šestdeset šest in podobno. Poglejte! Vse slišimo, na vse imamo čas misliti, zlasti še, kar gg. predavateji govorijo, čast jim, počasi in razločno. Morda nekateri celo prepočasi. Čudim se jim pa, da so pri predavanjih tako živahni. Kajti govoriti in predavati, pa ne imeti pred seboj poslušalcev — slišite ali ni to malo čudno, za začetek nenavadno?

Dosedanja predavanja, kar smo jih slišali, so bila res velike, mnoga celo izredne vrednosti. Samo da bi gg. predavateji ne govorili preveč v zrak, pa premalo našim ušesom! Pri predavanjih bi ne smela biti nobena slušalka brez ušes, noben zvočnik brez poslušalcev.

Glede jezikovnega pouka bom kar lepo tiho. Prve ure sem zamudil, podlage ni, torej... Bom pa prihodnje leto bolj priden.

Prihajamo do koncertov in do pevskih večerov. V teh rečeh pa spet nisem strokovnjak. Kaj torej hočem? V bližini imam dobre ljudi, ki mi povedo tudi to, da »ga« in kdaj »ga« pevci »pomolijo«. Nič zato. Užitek imamo mi, nestrokovnjaki, ki petje poslušamo in se za vsako osminko in šestnajstinko tona ne menimo, in ga imajo tisti, ki iščejo tudi najmanjše nedostatnosti. Zelo nas

veseli, da goji radio v obilni meri narodno pesem. Naj ponese lepoto naše narodne in umetne pesmi širom slovenskega, slovanskega in vesoljnega sveta! Takle glasbeni večeri bodo dobra šola našim podeželskim pevcem, ki so še mnogokje teh misli, da je petje vpitje, ki trga ušesa. Zmislil za forte, piano, pianissimo, crescendo, decrescendo, allegro in druge pevske nianse bo na mnoge kraje zanesel šele radio. Naši organisti so sicer dobri ljudje in dobro uče, to moramo povedati, da jih g. Stanko ne bo po radiu za ušesa, ampak pevski material je trmast in če ne poje iz polnih ust, polnega grla in polnih prsi, potem v svojem samoljubju misli, da ga nihče ne bo slišal. Zeleti bi tudi bilo, da bi boljši zbori z dežele polagoma našli pot v ljubljanski studio.

Silno nestrpno čakamo vsak večer dnevnih poročil. In povedati moramo, da smo z njimi še najmanj zadovoljni. Treba bo spremembe.

Naj podam načrt za take poročila, kakor sem si ga zamislil!

Najprvo naj bi prišla vselej na vrsto splošna poročila za ves slovenski »firbec«, vsakdanje veselje in žalostne novice, in teh naj bi bilo več. Smrti kolikortoliko znanih oseb, nezgode in nesreče, vremenske katastrofe itd. Nato naj bi prišla na vrsto politika, domača in svetovna. Tu pa samo res pomembne zadeve. Zdi se nam, da je n. pr. radio vse kako preveč pozornosti posvečal novi kraljevi Visokosti Ahmed beg Zoguju. Mož bo postal še prevzet.

Vremenska naznanila zanimajo tudi širši krog občinstva. Naj se že napoved uresniči ali ne — včasih bomo veseli prvega, včasih drugega. Zato naj ta poročila ostanejo, kakor so bila do zdaj.

Koledar je prav, če ostane; zgodovinski dnevi pa niso toliko pomembni, da bi jih moral oznanjati radio. Lahko izostanejo.

Nazadnje naj bi prišla pa tista poročila, ki niso več za nas navadne zemljane: gledališka, igravska, borzna in druga.

Programi so čedni. Včasih vidimo, da ena ali druga točka odpade. Smo pač še v začetku. Ščasnoma bi tudi tu gotovo nastal red. In še to: po deželi imamo rajši kvartete, sploh petje v zboru, kakor soliste. Toda vsakemu svoje: tudi s solisti smo večji del zadovoljni.

Izpovedal sem svoje užitke, ki mi jih daje radio, pa tudi dostavljam pripombe, kaj bi si želel drugače. Končujem; naj pridejo še drugi na vrsto.

Podeželski radio-amater I.

Obiščite

me in čudili se boste izbornim radio-aparatom, izredno nizkim cenam in ugodnim plačilnim pogojem

RADIO ★ BAR
FRANC
LJUBLJANA, MESTNI TRG 5 - TELEFON 2407

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja 30. sept.: 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 12 Reproducira glasba. — 15.30 Tercet iz Šiške. — 16 Pravljičje, pripoveduje Radioteka. — 16.30 Kako pridem po ceni do radio aparata, humoristično predavanje prof. Janka Mlakarja. — 17 Drama v enem dejanju, igravo v studiu gledal. igralci: Čehov: Nenavadna snubitev. — 20 Koncert moškega zbora pevskega društva »Grafika«. Vmes oddelek godbe Div. div.: 1. Strauss: Uvertura k operi »Cigan baron«. 2. Offenbach: Divertissement iz opere Hofmanove pripovedke. 3. Muhvič: Srb, Slovenec in Hrvat, jugosl. pesmi. 4. Jessel: Intermezzo. 5. Ob zeleni ljubljanci, valček. — 21.30 Grafika: 1. Prelovec: Slava delu; 2. Mirk: Jutro; 3. Rosenberg: San; 4. Vodopivec: Na poljani; 5. Jereb: Pelin roža; 6. Adamič: Franca; 7. Ravnik: Kam si šla mladost?; 8. I. Zajec: Curičica mala; 9. Jereb: Moj deklič.

Ponedeljek, 1. okt.: 12: Reproducira glasba in borzna poročila. — 18: Francoščina, poučuje dr. Stanko Leben. — 18.30: Zdravo in nezdavno stanovanje, predava dr. Ivo Pirc v. d. direktorja Hig. zavoda. — 20. Orgelski večer g. skladatelja Ig. Hladnika: 1. Koncertna fantazija za orgle po motivih slovenskih star. cerkvenih pesmi. 2. Ig. Hladnik: Božična noč, variacije slov. cerkv. pesmi. 3. Ig. Hladnik: Dvojna fuga, po motivih pesmi Moj duh iz telesa. 4. Improvizacija. 5. Ig. Hladnik: Slavnostna igra, dvojna fuga. Vmes poje g. Likovič: a) Medved: Bone deus, b) Premrl: Mariji, c) Schumann: Paliswane, d) Premrl: Respanzorij sv. Antona. Spremlja g. Premrl. — 21.30: Poročila.

Torek, 2. okt.: 12: Reproducira glasba in borzna poročila. — 18: Nemščina, poučuje dr. Pi-

skernikova. — 18.30: Mehkučji, predava prof. Fr. Pengov. — 20: Komorna glasba: 1. Borodin: Godalni kvartet v 4. stavkih. (Igrajo gg. sl. konserv. Pfaffar, Stanič, Šušteršič, Leskovec). 2. Vmesne speve poje gđ. Herta Arko: Nicolai: Vesele žene Windzorske, b) Skrijanec: Jesenska pesem, c) Lajovic: Oj ta deklič. 3. Fibich: Kvintet op. 42, klavir g. Slavic. — 21.30: Poročila.

Sreda, 3. okt.: 12: Reproducira glasba in borzna poročila. — 18: Srbobraščina, poučuje prof. Mazovec. — 18.30: Prebivalstvo Jugoslavije, predava dr. Vatter Bohinje. 20: Varietetni večer: Operetni nastopi, jazzband, harmonika. — 21.30: Poročila.

Rabite
Tungsram
barium-elektronke

Drugi programi

Ponedeljek, 1. oktobra.

Zagreb: 17 Lahka glasba. — 20.30 Prenos koncerta iz Berlina. — Breslau: 18.25 Predavanje: Individualna psihologija. — 19.30 Kulturni in literarni pregled. — 21.10 Moderna glasba. — Praga: 20.30 Prenos koncerta iz Berlina. — Leipzig: 16.30 Popoldanski koncert. — 21.15 Schubertove harmonizacije različnih pesnikov. — Stuttgart: 16.15 Popoldanski koncert. — 20.15 »Plakati«, sluhorrama. — 22 Večerni koncert. — Bern: 20 »Tosca«, opera (Puccini). — 21 Solospeli. — Katowice: 18 Ope-

Ako prenese
vodo, prenese
tudi Lux

**Za vse fine
tkanine!**

retna in druga glasba. — 20.30 Prenos koncerta iz berlina. — Frankfurt: 16.35 Operna glasba. — 20 Koncert. — 20.30 »Saloma«. (Wilde); nato komorna glasba. — Rim: 21 Lahka glasba in komedija. — Langenberg: 17.45 Popoldanski koncert. — 20 Orkestralni koncert. — Berlin: 17 Zabavna glasba. — 20 Lahka glasba. — 20.30 Orkestralni koncert: Hindel: Concerto grosso. — Bach: Koncert za cembalo in orkester. — Mozart: Notturmo za štiri orkestre. — Mozart: Koncertni rondo za cembalo in orkester. — Schubert: Simfonija št. 5. — Nato plesna glasba. — Dunaj: 11 in 16.15 Koncert. — 19.40 Schubertova vokalna glasba. — 20.30 Orkestralni koncert iz Berlina; nato lahka in plesna glasba. — München: 17.40 Predavanje: Razvoj reklame. — 20.10 Zabavni koncert. — Milan: 21.05 Prenos opere iz gledališča. — Budapest: 20.40 Komorni koncert opernih godbenikov. — 22 Koncert jazz kapele.

—c—c—

Zdravstvena politika maribor. obl. odbora

Maribor, dne 29. sept. 1928.

Naš mariborski urednik se je obrnil na oblastnega odbornika za zdravstvo dr. A. Vebleta ter ga prosil za nekaj podatkov glede zdravstvene politike, ki jo izvaja mariborski oblastni odbor. V glavnem posnemamo:

Zdravstvena politika je ena izmed najvažnejših panog javnega dela pri pospeševanju ljudskega blagostanja. Blagodejne posledice prenosa zdravstvenih poslov na oblast se bodo v polni meri šele pokazale. Paralelno z upravo in gospodarstvom nad bolnicami in oblastnimi hiralnicami pa gre prizadevanje, da se odstranijo vzroki bolezni in smrti. S tem je dana zveza s cilji in nalogami socialne higijene, ki si jo je sicer še pridržala država; v zadnjem času pa se je celo pokazalo, da obstojajo v tem oziru možnosti ožjega sodelovanja z oblastjo (n. pr. asanacija vasi, preiskrba vasi z zdravno pitno vodo, oziroma gnojilna, kanalizacija itd.). Za mariborsko oblast je n. pr. kar največje važnosti pobijanje trahoma, ki se radi posebnih socialnih in pa gospodarskih razmer zelo širi v Slovenski Krajini ter v Medjimurju. In ta nevarna bolezen tvori resno nevarnost za vso mariborsko oblast. Tukaj se ponuja prilika, da sodelujeta država in oblast, ker je edino na ta način z jamčeno uspešno zatiranje te bolezni, za kar je v obasnem proračunu za tekoče leto predviden kredit v znesku 100.000 Din. Iz tega kredita pa se plačujejo bolnicam oskrbni stroški za zdravljenje oseb, ki so zbolele na trahomi (7000—8000).

Uprava. Na področju mariborske oblasti se nahajajo sledeči zdravstveni zavodi: javne bolnice v Mariboru, Celju, Slovenjgradcu, M. Soboti, Čakovcu in Ptuj; oblastni hiralnici v Ptuj in Vojniku. Razen tega so na omenjenem področju še zasebne bolnice v Ormožu, Konjicah in Črni ter zasebna hiralnica v Marretineh. Omenjeni zavodi imajo 23 odstavkov, 8 institutov in 20 operacijskih sob. Razpoložljivih postelj je skupno v javnih bolnicah ter oblastnih hiralnicah 1598, na katere pride dnevno 1348, letno pa 492.020 oskrbnih dni. Tem številkam odgovarjajo seveda tudi številke iz finančnega področja.

Tozadevne proračunske postavke za prihodnje leto kažejo sledečo sliko — če ne pride seveda zraven škarje — za osebnizdatke (zdravniki, strežniško osebje itd.) 3 mil. 575.919 Din, za kurjavo 1.242.773, za razsvetljavo 180.960, za vzdrževanje bolniških poslopij in naprav 622.110, za prehrano 4 mil. 782.188 (in morda še več!), za zdravila in zdravniške potrebščine 799.250, za inventar 1.119.110 in za razne druge izdatke 783.810. Skupno torej 13.106.120 Din. Državna dotacija pa znaša jedva 7.200.000 Din, kar je vse premalo, zlasti če vpoštevamo nekatere investicije, ki so nujno potrebne; to pa zlasti kot nadomestilo za razne zdravstvene zavode, ki

smo jih imeli v Gradcu, Celovcu in Budimpešti. Prejšnja državna uprava je poskrbela za vzorno urejene bolnice in hiralnice, kamor so prihajali tudi bolniki iz Spodnje Stajerske, Koroske in Slovenske Krajine. Po prevratu pa smo ostali brez teh zavodov, navezani edino na lastne zavode, ki so se pa že prej namenoma zapostavljali in zanemarjali. Značilno v tem oziru je, da smo imeli za celo Spodnjo Stajersko samo en Dečji zavod za 40 gojencev — vsi ostali pa so bili v Gradcu. Očividna je bila tukaj tendenca favoriziranja Zgorne in Srednje Stajerske na račun — slovenske Spodnje Stajerske. Državna dotacija pa tudi z drugega ne zadošča, ako hočemo kolikaj dvigniti nivo naših zdravstvenih ustanov, ki jih je treba opremiti z vsemi modernimi sredstvi. Proračunske postavke bi bile brez dvojbe še večje, ako bi se ne uveljavljalo z vso sistematičnostjo načelo, da posamezni zdravstveni zavodi kolikor mogoče povečajo in spopolnijo lastno gospodarstvo ter da iz lastnih dohodkov črpajo kolikor je pač mogoče (vrtnarstvo, svinjereja itd.). Posebno vzorno urejeno vrtnarstvo imajo javne bolnice v Mariboru, Celju in Čakovcu.

V okvirju proračunskih možnosti gredo tudi prizadevanja oblastnega odbora za tem, da se vsi obstoječi zavodi popravijo, povečajo in tudi inventarno spopolnijo. Posebno močno se je občutil nedostatek, da ni imela mariborska bolnica porodniškega oddelka. Zato se je nakupil v Mariboru sanatorij Petrovo selo za sorazmerno nizko ceno ter so se prejšnji prostori preuredili. Otvoril se je porodniški in ginekološki oddelek, kjer je prostora za 50 pacientinj. Kako zelo potreben je bil omenjeni oddelek, se je takoj pokazalo; že par tednov po otvoritvi je bil čisto napolnjen. V gradbenem oziru pa je treba ugotoviti, da so skoraj v vseh zavodih potrebna popravila oziroma nove zgradbe za razne oddelke ali pa za povečanje posameznih oddelkov.

V mariborski bolnici se je pokazala potreba, da se poveča kuhinja združena z lastno pekarno ter stanovanja za sestre strežnice, da se izvršijo nadzidki nad kirurškim in dermatološkim oddelkom ter kanalizacija. Tudi so razpisana dela za zgradbo nove izolirnice. S prispelkom 123.000 Din pa se je izvršilo popravilo starega Rentgena. — V celjski bolnici je nujno potreben porodniški in ginekološki oddelek, skladišče za živila itd. — Tudi bolnica v Murski Soboti je potrebna, ne zadošča več potrebam in je nujno potrebna povečanja. — Ravnotako sta tudi oblastni hiralnici v Ptuj in Vojniku daleč premajhni, radi česar ni mogoče vsem množičnim prošnjam za sprejem ugoditi, ker pač ni prostora. Baš radi tega bo oblastni odbor v bodoče podpiral privatno iniciativo na tem polju in se bo omogočilo križanskemu redu v Muretcinih, da si v tamošnjem gradu uredi in poveča hiralnico, kjer bo prostora za 100 hiralcev. Ravnotako se bo podprla tudi slična akcija usmiljenih bratov v Vrbi pri Zalcu.

Najvažnejše vprašanje naše zdravstvene uprave pa je vprašanje umobolnice za ljubljansko in mariborsko oblast, ki je ves čas od prevrata sem zelo pereče. Specielno k tej zadevi se o priliki še povrnemo.

Vse pobude mariborske oblastnega odbora na polju zdravstvene politike pa bodo dobile močnega pogona z organizacijo zdravstvene službe na deželi, ki temelji na tozadevni uredbi, sprejeti na seji mariborske oblastne skupščine dne 18. julija t. l. Naša pričakovanja so v tem oziru tembolj utemeljena, ker je nova uredba plod temeljitega in dolgotrajnega študija zdravstvenih potreb našega ljudstva in pa ker predstavlja nesporno velik napredek z ozirom na dosedanje razmere v vršenju zdravstvene službe na deželi.

RADIO ★ RADIO

Prevzel sem zastopstvo za Slovenijo za

BALTIC RADIO STOCKHOLM

aparate in sestavne dele, ki imajo radi svoje preciznosti in moderne izdelave

SVETOVEN SLOVES

dalje za najboljše baterije trojne trajnosti

HELLESENS - COPENHAGEN

Trgovina je opremljena tudi z vsem za radiotelefonijo potrebnim materijalom

IV. BONAČ, LJUBLJANA

Telefon 2222

Šelenburgova ulica 5

Telefon 2222

Iščem zastopnike za vse večje kraje Slovenije!

Zahtevajte cenike!

Sport

ISSK MARIBOR: SK ILIRIJA.

Danes, v nedeljo dopoldne ob 11 se vrši na prostoru SK Ilirija prva finalna hazenska tekma med prvakoma ljubljanskega ter mariborskega okrožja, SK Ilirijo in ISSK Mariborom.

Družina Maribora je že imela dovolj prilike, da pokaže svoje odlično znanje in vsekakor uživa pri nas velikomenu Njena hitra, premišljena in točna igra ter odločen temperament, združen s silno voljo do zmage sta ji vsakokrat omogočila zapustiti vtis jakega nasprotnika, s katerim treba v vsakem slučaju resno računati in ki je vedno v stanju pripraviti tudi najjačjemu protivniku neprijetno iznenadenje. In dasi smo v poslednjem času malo slišali o hazeni ISSK Maribor, smo uverjeni, da more Iliriji resno ogroziti njeno pozicijo v prvenstvu Slovenije.

Nas dotedanji prvaki, ljubljanska Ilirija, pa upamo, da bo vkljub smoli, ki jo ima vsekakor precej, še upoštevamo, da sta mu najboljši igralni gdi. Tratinikova in Bernikova blesirani, znal obratovati čisto pozicijo prvaka Slovenije, ki jo že dolga leta krepko drži v svojih rokah.

DANASNJI NOGOMETNI PROGRAM.

Današnje drugo kolo prvenstvenega tekmovanja I. razreda nam prinaša dve tekmi, ki obetata biti nadev zanimivi. Saj so srečanja med nasprotniki Primorje—Hermes— in Ilirija—Slovan spadala vedno med najprivlačnejše tekme, katerih obisk je neredkokrat prekašal poset najboljših mednarodnih tekem.

Primorje, ki ima danes Hermesa za nasprotnika, bo moralo napeti vse sile, da doseže pozitiven rezultat. Iliriji, ki si je preteklo nedeljo priborila v težkem boju s Hermesom dve dragoceni točki, bo nastopila s svojo najboljšo garnituro, da parira Slovanu. Slovan sicer Ilirije ne doseže na tehnično, ne taktično, ima pa druge vrline in sposobnosti, ki ga delajo prav nevarnega in resnega nasprotnika.

Tekme se vrše v sledečem redu: Primorje—Hermes ob 15.45 na igrišču Primorja; ob 14 prvenstvena tekma rezerv. Na istem igrišču se vrši ob 8.30 tekma II. razreda Grafika—Natakar. Ilirija—Slovan nastopa ob 15.45 na igrišču Ilirije; v predtekmi nastopita ob 14 rezervi. Igra se ob vsakem vremenu.

KONJSKE PRIREDITVE.

Kolo jahačev in vozačev »Prestolonaslednik Peter« priredi v nedeljo, dne 7. oktobra v Ljubljani na igrišču S. K. Ilirija Concours hippique, ki bo obsegal nagradno skakanje čez zapreke, jeu de barre, cigaretno turo in skupni nastop vseh tekmovalcev. Prireditve obeta biti veleslovanima in elitnega značaja. Zlasti opozarjamo na dejstvo, da se zagrebške jahačice in jahači v večjem številu udeležijo te prireditve. Do danes je prijavljenih iz Zagreba že 12 tekmovalcev z 19 krasnimi konji. Med prijavljeni je večje število konjeniških častnikov s polkovnikom Bojovićem na čelu in odlični civilni gospodje. Konkurence se udeležijo tudi priznani sportni jahačici grofica Drašković in baronica Remen. Opozarjamo na to zanimivo in neobičajno prireditve.

★

Zaključne kolesarske dirke kolesarskega in motociklističnega društva »Sava« v Ljubljani, ki bi se vršile dne 7. oktobra, so se preložile za nedoločen čas.

Volnene nogavice v vseh modnih barvah. - Tricot perilo za dame in gospode. - Moderne obleke, bluze in puloverje ter razne druge pletenine priporočila po priznanih najnižjih cenah.

IGN. ŽARGI, »PRI NIZKI CENI
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 3 in 11.

Sportni pregled

Čez štirinajst dni bo sprejel Hindenburg nemške olimpijske zmagovalce v avdienci. Povsod jih sprejemajo, zavedajoč se važnosti sporta v sedanjih dneh. Saj so poslali Nemci Rademacherja na Ja-

Veliko izbiri zimskega blaga za plašče in spodnje perilo

dobite skoraj po lastni ceni, enako tudi izgotovljene obleke, velike in male, in trgovini

TOMŠIČ - Sv. Petra cesta št. 38.

ponsko iz zunanje političnih ozirov, na pritisk ministrstva za zunanje zadeve. Glej »Slovenec« od 27. t. m.

Tam na Japonskem tekmujejo z japonskimi atleti francoski atleti. V Dajrenu (nekdanji ruski Daljni pri Port Arturu) so se vršile dvadnevne lahkoatletske tekme, obakrat 50.000 gledavcev. Zmagali so Japonci, prvi dan 20:26, skupno pa 78:72; tekme se ponovijo v pravi Japonski, v Tokio. Ni čudno, da so Japonci zmagali; vsi dobri francoski atleti niso mogli iti tako daleč. 1500 šolskih deklic je Francoze sprejelo; novi stadion so tedaj otvorili. Nekaj rezultatov: krogla Noel (Fr.) 13.71, skok na daljavo Namu (Jap.) 7.30 m, v višino Mé-nard (Fr.) 1.92, ob palici Vintousky (Fr.) 3.88, troskok Nambu (Jap.) 14.88, kopje Simiyoshi (Jap.) 62.10, disko Noel 46.10, nov franc. rekord. Na vzhodnazijskih tleh nov francoski rekord! Kaj hočeš več! — V Pragi se je vršila tudi lahkoatletska tekma; povabljeni sta bila Nemca Peltzer in Hirschfeld. Peltzer prejel v Budimpešti ni imel sreče in je bil tudi preveč od vožnje izmučen; na 400 m leše ga je pretekel Italijan Tavernani v 54.4 (P. 58.2), v teku na 800 m pa isti v 1:55.4 (P. 1:55.8). V Pragi je tekkel Peltzer brez prave konkurence 800 metrov v 1:57.4; Hirschfeld, zmeraj v dobri stalni formi je sunil kroglo 15.65, 15.83 in 15.53 m daleč; Douda 13.81 in 13.94; Hmelik 13.79 in 13.35. Diskos je zalulil Hirschfeld 43.05 m daleč. Glej o njem »Slovenec« od 28. t. m. Prav tam smo opisali tudi Nurmijev tek na Hohe Warte, brez konkurence 5000 m v 14:54, v luči žarometov. Samo ob sebi je umevno, da je tam tiskovna pomota; drugi tekači so imeli 500 m naprej in ne 5000 Nurmijev rojak Yrjola je zmeraj boljši; glej »Slov.« od 29. t. m. Njiju sosed Sved Hallberg je v skoku na daljavo zboljšal švedski rekord na 7.50 m. — Leistner, ki teče 110 m leše zmeraj pod 15 sek. bo ostal v Evropi, v Nemčiji. Gospa Blechova je vrgla diskos 32.13 m daleč, šlov. damski rekord. — Ljubljanci so premagali Zagrebčane 78:64; glej »Slovenec« od 25. t. m. Zanimanje za lahko atletiko je, pri nas še zelo majhno; drugače je drugod, prim. Francojo, kjer hočemo ustanoviti posebno sportno ministrstvo.

Močni Francoz Rigoulot bo prišel na Dunaj in naznanja naprej, da bo podrl dva svoja rekorda, obojercini poteg 139.5 kg in obojercini sunek 179.5 kilogramov. Nemec Straßberger je obojercino težno dvigal 125 kg, nov svet. rekord; doslej Dunajčan Schielberg 122.5 kg.

Straßbergerjev rojak Schmerling je imel roko ranjeno; sedaj je ozdravel in se bo boril proti znanemu Italijanu Robertu Robertiju; ta je 100 kg težek, 1.94 m visok, rutiniran, in bo Schmerling kaj težko uspel. Robertijev rojak Nando Tarsi je v deseti rundi prenehal s bjem proti Jacku Delaneyju; boj je bil določen na 12 rund, Delaney je zmagal. Paulino se bo boril s Knutom Hansenom, s Sharkeyem in z Riskojem.

Vse to v Ameriki. Amerikanci so v tenisu ugnali Avstralce 3:2; Italijani pa Švicarje 2 1/2:2 1/2. Koželuh Karel je premagal Richardsa in ga hoče v Forest Hillu premagati še enkrat; ameriški listi pravijo, da združuje Karel lastnosti Tildena, Lacosta, Borotra in Cochet. — Suzana je za spremembo zopet enkrat napovedala da ne bo več igrala in da ji raket smrdi. — Wallis-Myers je sestavljal običajni seznam desetih najboljših moških in ženskih igravcev tenisa, amaterov samo. Prvi pri moških je Cochet, nato Lacoste, Tilden in Hunter; damam pa načeljuje Helena Willsova, daleč pred Alvarezovo, ki je druga; tretja je Avstralka Ackurstova.

Druga dama, Angležinja Weynell, je preplavalala Kanal. Sedaj je to že tako v modi, da se kmalu nihče več za Kanal zmenil ne bo; slo bo samo še za čas. Weynellove rojakinja Copper je plavalala 800 yrdov prosto v 3:57, nov angl. rekord. Nov angl. rekord je napravil tudi Oger Barany, 100 yrdov v 54 sek.

V zadnjem času beremo zopet veliko o nemškem kolesarju Savallu. Priboril si je na primer pokal mesta Breslau, prevozišči 100 km v 1:33:19.1.

Nogomet nam prezentira v zadnjem času sama presenečenja. Čehi premagajo Ogrje 6:11, Budimpešta Berlin 8:0, Anglija Irsko 5:0, Torino Barcelono 5:0 in 4:01, in sicer na igrišču Barcelone, kar gotovo nekaj pomeni. — Vemo, da so v Amsterdamu premagali Urugvajci Argentine; Argentinci so hlepeli po revanši in so res doma ugnali Uruguyce 1:0, kar smo že pisali. Sedaj so pa zopet Urugajci hlepeli po revanši, zopet so se udarili in so drug drugega premagali; rezultat je bil namreč 2:2. Pa se bodo kmalu spet. O nogometu v Južni Ameriki bo prinesel »Slovenec« te dni daljši članek.

Redni občni zbor Društva Zoo v Ljubljani

bo 6. oktobra t. l. ob 1/9 zvečer v Prešernovi sobi restavracije »Slov.«. Zaradi važnih sklepov naj se zborovanja udeležijo vsi člani. — ODBOR.

Poizkušena goliufija

V zadnjem času postaja Maribor eldorado raznih špekulantov, ki bi radi s ponarejenimi podpismi porokov prišli do večjih denarnih zneskov. Znani sta imeni Trpin in Jugović. Topot je poskusila svojo srečo kar cela družba. Ivan Gabrič in Andrej Debeljak sta dolgo tuhtala, kako bi prišla do denarja. Seznani sta se z znanim Perschkejem (Ljudska blagajna), ki naj bi jima izposloval menično posojilo v znesku 50.000 Din pri Hrvatski štedionici. Ponaredili so se podpisali dveh porokov, in sicer Jakoba in Marije Jurše iz Hoškega Pohorja ter Itana in Terezije Marin iz Lomnice. V poslednjem trenutku pa je načrt spaval po vodi. V Hrvatski štedionici se je nenadoma pojavil sam Ivan Marin, ki je izjavil, da menice sploh ni podpisal in da ne prevzame nobenega poročstva. Do denarja pa bi bili gospodje vendar le radi prišli. Zato se je Perschke odločil, da najame na svoje ime pri Hrvatski štedionici posojilo v znesku 70.000 Din. Poročstvo bi imela prevzeti baje po posredovanju davčnega izterjevalca Janeza Černeta, neka posestnica Marija Černe iz Kumna na Pohorju. Ker pa je imenovana odrekla svoj podpis, so dobili neko Mariborčanko, ki naj bi nastopila pri Hrvatski štedionici mesto Marije Černetove proti odškodnini 500 Din. V zadnjem trenutku pa se je ženica zbalala in vse izdala. Družbo goljufov so izročili sodišču.

Najcenejši nakup vseh

šolskih potrebščin in šolskih knjig
M. Tičar, Ljubljana

Izpred sodišča

Simon Frlinc se bo masčeval...

Viri ne navajajo, zakaj kuha Simon Frlinc že par let sem silno jezo nad Petrom Ocirkom. Morda je Peter hodil Simonu v zelje — toda dejstvo je, da je že parkrat obetal Simonu pred tovariši strašno masčevanje nad Petrom. S silno preroškim glasom je povdarjal ob takih prilikah užaljeni fant: »Simon Frlinc se bo masčeval... silno se bo masčeval!« No in letos junija se je zgodilo. Pripljal

Ne zamudite

znatnega popusta na vsa oblačila, pri

Jos. Rojina, Ljubljana.

se je tega meseca enkrat Simon z vozom v Dvor, da bi tam polskal Petra in nad njim izvršil svoje masčevanje. Obstal je z vozom pred Lebnovo gostilno in je takoj stopil v vožo. Razume se menda, da je bil Simon ob tej priliki zadostno pijan. Prišel je torej Simon v vožo in je tam povprašal, kje da je tisti Peter Ocirk. Da ga bo tako premikastil, da ga niti za očvrk ne bo ostalo! Peter je tisti čas baš sedel v veži in se je ravno mastil z žganci. Na mah mu je padla žlica iz ust, ko je zagledal Frlinca; milo se je ozrl na zraven sedečega Jerneja. Pa je bilo že prepozno: Simon se je zaletel v Petra, z vso silo ga je zgrabil ter ga potegnil izza mize in ga vrgel ob tla. Na tleh ležečega je suval na premile viže, nekaj časa samo s pestjo, potlej pa je privlekel iz žepa še nož. S tem je Petra dvakrat prav močno sunil in sicer enkrat po telovniku, drugič pa po srajci; s tretjim zamahom ga je pa zadel v levo laket. Morda bi Simon še ne odjenjal s tem mesarskim poslom, da ga niso zgrabili došli gostje in ga potisnili iz veže ven. Peter je dobil zelo težke poškodbe od teh noževih udobov; bil je za delo 20 dni docela nesposoben. Vse priče povedo soglasno, da Simon ni bil tako pijan, da ne bi vedel, kaj da dela, kakor bi se seveda rad izgovarjal Simon sam. Bil je sicer vinjen, toda tako zelo spet ne! — Simon je za svoje »masčevanje« dobil 3 mesece ječe.

Zgodba o kolesu na obroke.

Mizar Jože iz Sodboj je letos spomladi kupil pri neki ljubljanski trdnici možko dvokolo za 2475 dinarjev. Zavezal se je, da bo kolo plačeval v obrokih. Prvi obrok v znesku 1180 Din je res plačal, toda potem je s plačevanjem prenehal. Navzlic temu, da si je trdnika pridržala lastninsko pravico do kolesa vse dolej, dokler ne bodo plačani prav vsi obroki, je Jože prodal kolo sosedu Antonu za 2050 Din. Ta denar je, ne da bi poravnal pri trdnici nadaljnje obroke, gladko zapravil. Ko ga je sodišče poklicalo na odgovor, se je zagovarjal češ, da kolesa ni prodal, pač pa zastavil za 500 Din. Ko je pa hotel po preteku gotove dobe spet kolo dvigniti, je sosed Anton isto že dalje prodal. To pa ni res, ker pravi Anton, da mu je res izplačal 2050 Din in tudi tudi priče to potrjuje. Sicer pa ga poduči senatni predsednik, da bi prav tako zgrešil kaznivno dejanje, če tudi bi kolo samo zastavil. Kajti kolo je bilo še vedno last trdnice in to je on dobro vedel; tako blago pa se pod nobenim pogojem ne sme od-tujiti. Jože je bil nato kaznovan z 2 mesecema težke ječe; vsak mesec en post in trdo ležišče.

»Garancije.«

Cene je pretkan pitji; žvižgati sicer ne zna druge, kakor vedno enako polko, toda se zato tembolj razume na drugačne reči. Prišel je oni dan k znanemu mehaniku po različne potrebščine za kolesu: blatnike, zvonce, plašče, cevi itd. Teh stvari pa ni plačal, zgonec ne daj! Da bo že zaradi plačila uredil njegov prijatelj Tone, ki sploh zani »garancije«. Mojster je Cenetu res verjel, ker je oba poznal takisto Ceneta kakor Toneta. Dal mu je torej več njemu potrebnih stvari, za katere je bil Tone prošil. Pa je bila s tisto prijateljevo »garancijo« taka, da Tone zanj še vedel ni, kaj šele da bi bil Cenetu kaj naročil. Tako se je namreč izkazalo na sodišču, kamor ga je posadil na zatožno klop mehanik, ko je le videl, da s plačilom ni nič. Sodnik je mojstru povedal, da naj drugič bolj pazil na takšne »garancije«; radi Pepeta pa je me-nil, da je najboljša garancija, da se bo drugi-takih sleparij ogibal, ako ga posadi za par dni na ričet. Posadil ga je torej kar teden dni, pa je Cenetu hudo, ker pravi, da tudi za ta teden lahko garantira njegov prijatelj Tone...

Damske plašče, najmodernejše, od 300 — 900 Din dekliske plašče od 2 do 14 let od 120 — 450 Din sportna krila, zimske bluze od . . . 70 Din naprej otroške zimske obleke . . . 28 Din naprej nudi v veliki izbiri trrdka

F. in I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29
Oglejte si razstavo v izložbi!

LOURIE VEZANE PLOŠČE (Sperrplatten)

Glavno zastopstvo:

Stavbeno in umetno mizarstvo

A. ROJINA & COMP., Ljubljana
Slomškova ulica št. 16 Telefon št. 2480

Prodaja iz konkurz-ne mase v Kočevju.

Dne 3. in 4. oktobra 1928, vsakokrat od pol 11. ure dalje, se bo vršila v Kočevju na licu mesta hiš. št. 235 razprodaja v konkurzno maso A. Kaffježa v Kočevju spadajočih premičnin, kakor: par težkih konj, vozov, sani, kočij, landauerjev, tovornih avtomobilov, gospodarskega orodja in strojev, pisarniške opreme itd.

Konkurzni upravitelj:

Dr. Ludvik Grobelnik,
notar v Ribnici.

ZAHVALA. Vsem, ki so spremljali mojo nepozabno hčerko, učenko

Matildo Mülleret

na njeni zadnji poti, izrekam svojo najpriskrnejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo č. g. kape-lanu Munda za v srce segajoči nagrobni govor ter kornemu vikarju č. g. Kokošineku za pogrebno spremstvo, kakor šolskim sestram 5. razreda za njihov trud in požrtvornost.

Matilda Vodišek, mati.

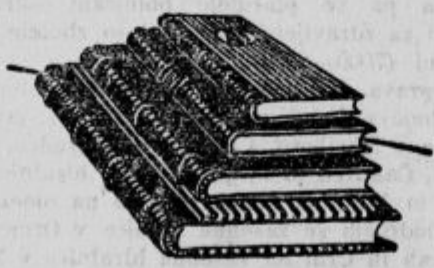
RAZPRODAJAH

se dobi usakorsino manufakturno blago samo pri
TRPIN, MARIBOR, Glavni trg šte. 11

Javna dražba

Dne 19. oktobra 1928 bo na Okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 15, javna dražba posestva Zgornji Rožnik, obstoječega iz hiše, gospodarskih poslopij, vrta, njiv, travnikov in gozda. Cenilna vrednost 332.484 Din. Najmanjši ponudek 221.656 dinarjev.

Vsakovrstne trgovske knjige, štrace, mape, noteze, herbarije, odjemalne knjižnice, bloke, zvezke i. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!

Na debelo! Na drobno!

Anton Janežič,
Ljubljana, Florjanska ul. 14.

Knjigoveznica in črtnica trgovskih knjig.

Nabava Mannesmannovih cevi!

Direkcija drž. rudnika Velenje nabavi dne 15. oktobra 1928 pismenim pogodbenim putem Mannesmannove cevi z armaturo. Ponudbe je kolkovati s 5 Din. Pogoji in specifikacija se dobe pri podpisani. — Iz Pisarne Direkcije državnih rudnika, Velenje br. 7297.

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov, solnčnikov in sprehabajnih palic
Popravila točno in solidno

Naicenejše in najlepše sukno

za moške obleke se dobi v specialni trgovini sukna pri

Franc Bedič

razpošiljalnica sukna, Maribor, Aleksandrova 28.

Zahtevajte **CENOVNIK** s 1000 brezplačni slikami
A. KIFFMANN, Maribor št. 40 b
pri švicarski tvornici ur. Lastno izdelovanje okrovi in sestavljanje ur (remontaža).

Din 49—

ura na sidro (ankerica) nekoliko boljše izvršitve 65— 3letno jamstvo. Ure: Omega, Doxa in druge znamke cenejše nego druge.

Din 64—

z enim zvoncec, z 2 zvoncecema Din 69—, 3letno jamstvo. Pošiljam po povzetju. Za neodgovorjajoče vrnem denar nazaj.

Primarij dr. Hugon Robič

špecialist za kožne in spolne bolezni
ordinira sedaj v MARIBORU, Kamniška ulica 2 (Trubarjeva 13) ob delavnikih od pol ene do pol treh, ob nedeljah od devete do desete.

Pozor Amerikanci! Prodajam kmečko posestvo

z gospodar. poslopjem in vsem kmečkim orodjem za nizko ceno vsled družinskih razmer. Cena po dogovoru. — PETER PANTAR, Podlož šte. 15, polta Lož.

Jaz Ana Čilag

s svojimi 185 cm dolgimi divnimi Lorelei lasmi sem dobila iste vsled uporabe pomade, katero sem sama iznašla. Ista je priznana kot edino sredstvo proti izpadanju, za podkrepitev razvitka za goste lase in za ojačenje las.

Pospeši pri damah, gospodih in otrocih razvitek gostih in krepkih las in jim da že po kratki uporabi naravni blesk in naravno barvo ter jih varuje pred preranim osivenjem tja do visoke starosti. Čilag-pomada odstrani prhljaj tekom 48 ur. Nobeno drugo sredstvo ne vsebuje toliko hranljivih snovi za lase, kakor Čilag-pomada, ki je po vsej pravici pridobila si svetovni sloves, ker dame in gospodje že po uporabi prve steklenice dosežejo najboljši uspeh; izpadanje las izostane popolnoma že po nekaj dneh in pokaže se takoj nova rast. Ta uspeh dokazuje moj 50 letni jubilej in milijoni zahvalnih pisem, ki sem jih prejela iz celega sveta.

Cena velikemu lončku Čilag-pomade Din 60—, dvojnemu Din 90—. K vsakemu lončku je potrebno: i stekl. Special-Shampoo (za 20 kratno izmivanje glave) Din 25—. — Poštarna posebej. Razpošilja se sproti povzetju ali predplačilu iz tovarne za S. H. S.

Naslovijate svojo naročbo na
»AURORA« Sek. 40, Novi Sad, Železniška ulica 38
Preprodajalci in zastopniki se iščejo za vse kraje.

Več tuči!

Dokument „svobodoljub“

Za katoličana je jasno, kakšno poslanstvo ima Cerkev. Ona nadaljuje versko-nravno delo Kristusovo in posreduje človeku duhovne sile, ki prihajajo človeštvu od Kalvarijske daritve. Pri tem delu za duše, za prepojitve človeškega zasebnega in javnega življenja s Kristusovo resnico, zapovedjo in milostjo sega Cerkev po sredstvih, ki se ji zde uspešna in primerna. Življenje se spreminja, menjavajo se gospodarske, družabne, politične razmere in Cerkev ne bi bila živ organizem, ako ne bi znala prilagoditi svojega dušnopastirskega dela razmeram, v katerih po zgodovinskem razvoju živi človeštvo, ako ne bi zmogla uveljavljati svojega poslanstva v najrazličnejših dobah in pri najraznovrstnejših narodih. Prav v tem je njeno vesoljstvo, da ne okori in je živa v sleherni dobi in se uveljavlja v vsakih razmerah ter more stopati pred vse, po kulturi in narodnostnih svojstvih prepeste narode.

Cerkev zato samo izpričuje svoje vesoljno poslanstvo, ako je v novejših časih splošnega združevanja in vsakovrstnih organizacij segla tudi ona v svojem delu za duše po sredstvu organizacije. Cerkev je že od nekdaj uvajala v svoji sredi družbe in združenja, bratovščine in redove za najraznovrstnejše cerkvene, dobrodelne in kulturne namene. V sedanosti so se oblike združevanja vernikov razmnožile, organizacije cerkve in katoličanov prikrile sodobnim potrebam in zahtevam.

Ne more biti dvoma o tem, da ima Cerkev pravico, da snuje svoje verske organizacije in da gleda, da organizacije katoličanov spoštujejo in uveljavljajo njen nauk, njeno zapoved življenja in da spoštujejo in čuvajo njene pravice. Cerkev ima dolžnost in če dolžnost, tudi pravico, da skrbi za verskonravno življenje, da duha Kristusove resnice in zapovedi zasaja povsod, v zasebnem in javnem življenju, v življenju posameznika in družbe. Kristjana veže krščanstvo tudi v društvu. Krščanstvo vendar tirja zase vsega človeka. Ker ima Cerkev pravico dela in skrbi za krščansko življenje poedincev in družbe, ima tudi pravico do sredstev — razpoložljivih, dopustnih in primernih. Zato sme družiti vernike v verskih organizacijah, da združeni bolje goje versko življenje, bolj rastejo v krščanski kreposti, da uspešneje lajšajo stisko bednih in gorčeneje kot apostoli širijo krščanski duh. Kulturna društva, gospodarske organizacije, politična združevanja res ne zasledujejo smotrov, ki bi neposredno brigali Cerkev, toda vsaj to pristojba Cerkev, da pazi, da katoličani ne vstopajo v organizacije, kjer bi trpelo njih versko-nravno življenje, in da dela na to, da se tudi v takih organizacijah vsaj ne gazi krščanska resnica in zapoved ter ne tepta pravica Cerkev.

Enako je gotovo, da imajo katoličani pravico, da snujejo svoje organizacije. So vendar državljani in v dobi svobodnega združevanja imajo pač iste pravice kakor drugi državljani. Zato so upravičeni, da snujejo svoja društva s krščanskim kulturnim programom in da v uresničitev svojega kulturnega programa stinjajo svoje vrste v jakih gospodarskih ustanovah in močnih političnih strankah. Ta pravica se katolikom priznava po največjih in najsvobodoljubnejših državah. Spominjamo le na Združene države. Tudi francoskim katolikom se ta pravica ne krati.

Svobodoljubnost pa taka!

Kar priznavajo Cerkev in katoličanom po najkulturnejših državah, to bi želeli odvzeti slovenskemu katoliškemu narodu slovenski svobodomislci. Dokument, ki to dokazuje, je od takratnega velikega župana dr. Baltiča in dr. Pestotnika podpisani znani akt na ministrstvo prosvete z dne 24. aprila 1925. P. br. 3412. Kulturna organizacija katoliške mladine naj se prepoje dijaštvu, sleherni sodelovanje pri Orlu zabrani učencem in učenkam državnih in zasebnih osnovnih, meščanskih, učiteljskih in srednjih šol. Sleherni društveno udejstvovanje in četudi samo v kongregaciji ali bratovščini bi se smelo vršiti le v šolskih prostorih in to pod šolskim nadzorstvom, ki ga odredi seveda direktor ali upravitelj zavoda. Kdor bi se tem odredbam ne pokoraval, četudi po volji staršev, ga zadeni stroga kazen, četudi s posledicami za življenje. Orlovske odseke, ki bi dopuščali kakršnokoli sodelovanje ljudskošolske ali srednješolske mladine, pa naj notranje ministrstvo kratkoma razpusti. Ti predlogi ljubljanskega velikega župana dajejo sicer delu Orla in kongregacije v vrstah dijaštva in ljudskošolske mladine priznanje, saj izvirajo iz strahu pred sadovi tega dela, ali merijo na to, da bi slovenski ljudski šolar in slovenski dijak bila primorana v društva, kjer se ne gradi na osnovi krščanskega svetovnega nazora, da bi slovenska mati ne mogla pošiljati svoje hčere, ne slovenski oče sina v društvo, kjer se spoštuje vera očetov.

Da bi predlogi uspeli, je bilo treba črniti in naslikati orlovstvo in vse, kar je z orlovstvom v zvezi ali ne v zvezi, kot državnemu edinstvu, nedeljivosti države in obstojnosti ustavi nevarno. V tem dokumentu se s podpisom uradnih oseb ovaja v Belgradu vse, kar je pri Slovencih katoliškega. Duhovščina, zlasti »mlajši, strupeni« duhovniki, ljubljanski škofijski ordinarij, Jugoslovanska tiskarna in katoliško časopisje, SLS z njenim voditeljem, kongregacije in razrazličnejše prireditve ter predavanja, celo večerne verske vaje, posebno pa Orel, vse to je očrnjeno v tem aktu kot separatistično, državni in njene mu edinstvu nevarno. »Duh, ki živi v orlovskih organizacijah, sovraži ime Srb in pravoslavje.«

Celo nedolžna beležka v zvezku škofješke učenke mora pomagati, da se more sumničiti delovanje duhovnika v šoli in podtikati besedi razkolnik za Srba grozen pomen. Tudi katoliška semenišča ne dajo temu aktu pokoja. Tu da se vsesavajo napačni nazori o razmerju Cerkev do države, ki prehajajo na šolsko mladino: »kakor, Cerkev kot institucija je od Boga nadrejena državi, kaj nas brigajo odločitve kraljevske vlade.« »Cerkev in njeni vzgojni vplivi hočejo dvigniti svojo avtoriteto nad državo, so sovražniki miru, reda, notranje konsolidacije, neprestano podpihujejo nov ovoj neprijateljstva in anarhije.« Kakor da je Cerkev stirmoglavila že toliko prestolov in so bili papeži ter škofje vodje političnih revolucij v Evropi!

Vloga dr. Baltiča in dr. Pestotnika na ministrstvo prosvete je dokument! Iz njega diha sovraštvo do vsega, kar je katoliškemu ljudstvu sveto in drago. V njem se zrcali svobodoljubnost, kot je nima Amerika! Dokumentirana je v njem svoboda vesti, kakor jo umevajo svobodomislci: zanje pač svoboda, za katoličana pa policijsko nadzorstvo! Dokumentirano je v njem, da se slovenski svobodomislci še niso povzpeli do priznanja vsega kulturnega sveta, da ima tudi katoličan državljansko pravico svobodnega združenja. To je tudi dokument vsakemu katoličanu, kaj je dati na svobodomiselnosti zatrtje, da niso nasprotniki vere in krščanstva, ampak samo klerikalizma. Ta dokument je zamišljen kot bič, a je ljudstvu postal žarek, ki daje veliko spoznanje, kje je pot vernega človeka.

Jude

III.

Nemška judovska plutokracija.

Rothschild, Mendelssohn, Rathenau, Dernburg, Stinnes, itd. so njeni tipični predstavniki. Oglejmo si jih nekoliko.

Rothschildovo »dinastijo« je ustanovil Mayer Amschel (!), ki se je rodil l. 1743 v Frankfurtu. V mladih letih je barantal s staro šaro. l. 1775 se začnejo njegove finančne operacije. l. 1890 se je cenilo premoženje nemške panoge Rothschildove rodbine na 300 milijonov mark. Medtem se je ta rodbina udomačila v Franciji, Angliji, Avstriji ter prakticirala originalno rodbinsko politiko s sijajnim finančnim učinkom. Člane te »mednarodne« rodbine se ženijo med sabo, tako da ostanjejo »dobički in zgube« v hiši! Premoženje Rothschildov je naraslo že pred vojno na 10 milijard mark. Špekulacija »franc. frankom d. 1924, n. pr. Rothschildom ni škodovala, kajti eventualne izgube francoskih Rothschildov so pomenile ravno toliko dobiček angleških.

Plutokratska dinastija »Mendelssohn«, ki jo je ustanovil l. 1729 Jožef Mendelssohn, je bila v tesnih zvezah s cesarsko rodbino Hohenzollern in je imela vpliv na državno politiko. Tako n. pr. je Bismarck l. 1865 vprašal na tajni konferenci Pavla Mendelssohna, kakšno stališče bi zavzeli finančni krogi severne Nemčije glede nameravane vojne z Avstrijo. l. 1903 je umrl Ernst Mendelssohn kot eden najbogatejših mož Berlina, od Nemčije.

V zadnjih letih pred svetovno vojno je stopil v ospredje državne nemške politike jud Dernburg. Bil je prvotno bančni ravnatelj in postal vsled svojih velefinančnih podjetij ravnatelj nemške kolonialne politike (nemška nesrečna kolonialna politika v Afriki je združena deloma z njegovim imenom) in državni tajnik.

Ob njegovi smrti se je cenilo njegovo premoženje na 200 milijonov mark.

Jud Gerson Bleichröder je bil svetovalec Bismarcka pri določitvi francoske vojne odškodnine l. 1871. Ob smrti (l. 1893) je zapustil 300 milijonov mark premoženja.

V 20. stoletju se je pojavila v Nemčiji plutokratska »dinastija« Rathenau.

Jud Emil Rathenau je prišel v drugi polovici 19. stoletja brez vsakih sredstev v Filadelfijo. Po vrojenem finančnem instinktu je tam zaslužil sijajno bodočnost telefona in elektrotehnike.

Vrnivši se v Berlin, si je priskrbel državno koncesijo za napeljavo telefona in je ustanovil A. E. G. (Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft) v času, ko bi se »elektrizacija in telefonizacija« prometala vsakomur zdelo fantastična. l. 1900 je Rathenau ravnatelj A. E. G., ki je razpolagala z glavnico 200 milijonov mark.

Sin Valter je podedoval v polni meri očetove »talente« ter zasnoval poseben gospodarski sistem »Planwirtschaft«, ki je bil v tem, da je isto podjetje, (A. E. G.), ki je delalo električne naprave, ustanovilo tudi podjetja za konsum, recimo električne železnice, ali posebne družbe za električno razsvetljavo. (»Verschachtelungssystem«).

V svetovni vojni je nemško vojno ministrstvo Rathenau-u poverilo nalogo, da »organizira industrijo in trgovino za vojne namene«. Pod njegovim vodstvom so nastale velikanske gospodarske državne centrale v Nemčiji (po istem zgledu tudi v Avstriji), ki so zaslele vse sirovine in izdelovale vojne potrebščine ter nakupovale živila, tako da se je razvil kapitalistični državni socializem, ki je polagoma male obrtnike in trgovce (seveda krščanske) izločil iz vojnih dobavljencev. Veliki državni upravni aparat je seveda rabil mnogo človeka in tu se je nudila neštetim ljudem sijajna prilika, se izmuzniti vojaški službi ter organizirati za vojaško fronto »gospodarsko fronto«. Vrhovni šef te druge fronte je bil prav Rathenau.

Že l. 1912 je pisal Berliner Tagblatt besede, ki so ta razvoj preročevale: »Nemčijo vla-

Za duha in srce

60.letnica Društva sv. Hieronima

Jutri, 30. t. m. se začnejo proslave 60.letnice hrvatskega Društva sv. Hieronima, ki vrši med Hrvatit isto vlogo kot Družba sv. Mohorja med Slovenci. Baš radi velike krize, v kateri se nahaja hrvatska knjiga ima proslava še poseben pomen. Vaš dopisnik je imel ob tej priliki razgovor z društvenim urednikom dr. Andričem, dušo društva, ki mu je za čitatelje »Slovenec« podal najprej nekaj zgodovine. Društvo je bilo osnovano 17 let kasneje od Družbe sv. Mohorja. Hrvatoma je to društvo dal kardinal Haviček. Slovac po rodu. Prvi predsednik društva je bil Toma Gajdek, ki je vodil društvo 17 let. Med prvimi sodružniki so bili kasnejši zagrebški nadškof Posilović, poznější sarajevski nadškof dr. Stadler, hrvatski pesnik Ivan Vič. Trnski. Prvi urednik pa je bil dr. Fr. Iveković, avtor velikega hrvatskega besednjaka. Veliki prijatelji društva so bili škof Strossmayer in Dobrila.

Predstavniki hrvatskega katoliškega pokreta so obračali takoj od začetka veliko pozornost tej kulturni ustanovi. Prvih padeset let je društvo izdalo okoli 3.000.000 knjig, zadnjih deset let pa 2.000.000. Društvo se je v začetku vzdrževalo z darovi in članarino. Ob 25-letnici je zgradilo že svojo veliko palačo v Zagrebu, ob sedanjih šestdesetletnici pa bo postavilo novo palačo — »Hišo dobrega tiska«. Vse izdaje financira društvo iz lastnih sredstev. Sedanja proslava je zamišljena tako: V vseh katoliških hrvatskih cerkvah bo hkrati tudi cerkvena proslava. V Zagrebu se je izjavil široki oratorij: »Združeni obhajajo sv. Hieronima«, ki ga je dirigiral avtor sam. Za Zagrebom bodo proizvajali v Osijeku, v Splitu in drugih mestih. Pri zagrebški maši se bo privrkat pela staroslovanska maša v čast sv. Hieronima, ki jo je skomponiral Krsto Odak. V februarju ali aprilu pa bodo zunaj kulturne manifestacije. Razstavili bodo svoje knjige, odkrili spominsko ploščo kardinalu Havičku, imeli občni zbor društva, na katerega bodo povabljeni vsa slovenska kulturna društva. Trejli del proslave pa se bo višil koncem drugega leta, ko bo dovršena nova društvena palača.

Društvo je izdajalo dela kat. piscev. Dr. Deželić sodeluje pri društvu zadnjih pet let. Vsi stari in mladi književniki katoliškega naziranja so zastopani v hieronimskih izdajah. Velikega pomena so izdaje Kršnjavega in Bulića, dvojice najstarejših hrvatskih delavcev. Tudi »Hrvatska prosvjeta« je prešla k društvu.

Dr. Andrič je izrazil željo, da pride do čim ožje zveze med Družbo sv. Mohorja in sv. Hieronima. Naj bi se prestavljale medsebojne knjige kot je hieronimska družba že storila s Pregljivimi »Božjimi mejniki«. Društvo ima namen, da začne izdajati rodbinski tednik, popularno znanstveno knjižnico in dela pokojnega škofa Mahniča. M. U.

N. K.:

Pariški teatri in drugi spektakli

Ustrašil sem se, ko sem ta naslov napisal. Zakaj utegnem si kdo misliti, da bom podal seznam zabavišč ali kar navodilo za »zabavanje« po Parizu, kar bo lahko izrezal in shranil za priliko (kdo ve namreč, kaj ga še vse doleti?). Ali pa se bo kdo kot bolj ali manj strog moralist namrdnil, češ, kako se pa »zabavajo« po Parizu, kujuni.

Naj koj od začetka obema in vsem svečano zatrdim, da se motite prav zares. »Zabavale« da bi se — slovenski student? Pogleda že marsikam in vtakne svoj nos kamorkoli, »zabava« se pa ne. To bolj in laže opravijo njegovi srbski tovariši.

Zato vidim, da je moje naslov zelo neprimeren. Ker pa se ono belvo estetike v meni črtanju upira, upam, da mi oprostite.

Kamor prideš, povsod je križ. Hoje in muzejev in gledanja in pažnje na avtomobile in slabega zvaka podzemeljske železnice si kmalu sit. Pa ti pride želja, da bi se »kam dejale«. Posebno se te loti korajža, če nisi sam, ampak imaš vsaj enega ali dva sotrpina s sabo. Zavest — skupne blagajne te ohrabri.

Kupite zato časopis, da veste izbirati, kam bi jo potegnili zvečer. Kakor je velik Pariz, tako so veliki pariški časopisi. Zato pazi, da koga v nos ne dregneš, ko list razgrinjaš. Nato iščeš, dokler te eden izmed tovarišev v kranjski fračoščini ne opozori:

»Viš, spectacles — spektakli«

In potem izbirate... Ni lahka reč: čez trideset teatrov... dvakrat toliko kinogledališč... Saneta simplicitas! Kako se bomo zedinili?

Pa to še nič ni. Bolj proti koncu — hvala Bogu — smo iztaknili drobno rdečo tedensko revijo: »La Semaine à Paris... ce qui se verra, s'entendra, se fera à Paris du... au...«

Vesel sem bil, da nam je bila blagajna že brido globoko usahnula. In pomlaval sem vse, ki imajo denarja dovolj pa bi se za vsako ceno radi zabavali in so sploh samo zato prišli v Pariz. Če to revijo spoznaš — hvala lepa in lahko noč! To so skrbi in omahovanja, huje ko pred konkurzom...

Kaj mislite! Najprej seznam restavracij: v vsaki številki po eno opišejo od vrha do tal in jo priporočajo. Kosilo ob klasični godbi samo 35 frankov... Nato: Liste des Bars: kar po okrajih... In še: Liste des Cabarets et Dancings: Lido in Magico City, New Monico in Don Yuan, Grand Ermitage Moscovite in Maisonnnette des Comédiens russes... Potem Music-Hall: Bobino, Folies Bergère, La Lune Rousse, Concert Mayol, Moulin Rouge... Kje so šele teatri, kje kinematografi — kar po okrajih —, kje druge prireditve: izleti v avtobusih, dirke, predavanja, vodstva... Ah. Srečo mora imeti, kdor hoče tu pravo zadeti.

Najbolje jo pogrnutaš — če nimaš mamona dovolj — da se priznanih firm držiš, ki so stare

dati pomeni dobro računati... na mestih, ki odločujejo našo usodo... so potrebni dobri računarji... Bi-li bilo napačno, iskati te računarje med judi? Kadar je (cesar) Viljem v zadregi, pozove Ballina, Simona, Goldbergerja, ... Rathenau-a...

Če se omenimo imena Ballin, ki je v zadnjih desetletjih zavladal v nemški trgovski mornarici, Warburg, Berenberg, Schröder, finančne magnate v Hamburgu, Stinnes, finančni magnat zahodne Nemčije, smo dosti jasno označili pretežni pomen judovskega ali napol judovskega kapitala v Nemčiji.

in tudi preko meja kaj veljajo: Comédie Française, Opéra, Opéra Comique... To je francosko. Drugo so si tuji napravili in tudi tuji vzdržujejo. Kranjskega studenta ni med njimi.

★

V Komični Operi in v Francoski komediji sem bil. Vendar ne igrajo v Komični Operi samo komičnih oper, ampak tudi prav žalostne sentimentalnosti à la Werther in tako dalje, in tudi v Francoski Komediji ne vidiš samo komedij, ampak redno skoraj vse tragedije Racinova in Corneillejeve in še druge. Ime je torej postranska stvar ali potrebno zlo.

V takem teatru te slavnostno sprejmejo vrhu stopnic gospodje v fraku; menil bi, da je vsaj sam gospod ravnatelj med njimi, — le ko bi se tako drli ne:

»Programme officiel!...

Zdaj šele vidiš, da — sporede prodajajo. Ko hijene planejo nad te in te hočejo ustraševati s svojo zgovornostjo in svojim glasom, da bi moral kupiti »sporede« (to je besedilo opere ali igre s slikami igrala, reklamo in podobno šaro). Kar po dvajset korakov težejo za tabo in silijo vate. A nič se jim ne da!

Komaj pa njim uideš — incident in Scyllam... — ko te prestrežejo častiljive, postavne matrone v črnih oblekah. Neznansko so prijazne in te koj za vstopnico pobarajo. Oddahneš si in jim zaupno molčiš svoj listek. Pa te ena povabi s seboj, ti neke na koncu hodnika vrata odpre, ti listek odtrga, sedež pokaže in — roko nastavi. Niš začudeno ne glej. Napitnina! Od cene sedeža deset od sto — niti za sou manj. Če praviš, da drobiža nimaš več, brž uslužno seže v globoki žep v krilu in prinese prgišče novcev iz njega — pa ti radi dveh soujev deset frankov izmenja...

Sedla sta pred mene dva gospoda. Zmotila sta se bila in se obrnila do druge rediteljice, ki jima je pokazala semkaj, ter ji dala napitnino. Zneže se najbrž ni branilo. Sedaj pa je zahtevala napitnino tudi »našac«. Zaman sta dokazovala in pravila, da sta že dala.

»Regrettable!« je ujedljivo in hkrati hinavsko vjudno zinila zoprna babnica in ni odmaknila roke... Nista se je drugače znebila — plačati sta morala še njej...

Bogme, kako bi jo prekoprcnil v parter!

To pa je zares »spektakl«!

★

»Wertherja« sem poslušal. Vzdihoval imaš sicer kar brž dovolj, z muziko je pa druga stvar. In orkester je pač sijajen; kar se pa petja tiče, se za toli tudi ljubljanska opera postavi. Pravijo, kajpak, da so poletji v Parizu le drugovrstni pevci. Bo že res.

Klasiki na splošno kot čtivo sicer niso kaj v časteh. Če jih samo v šoli bereš, si jih brž sit, in tudi predgovor se nalezeh iz tiste studentovske upornosti. Oskar Wilde, ka-li je nekoč dejal, da so to možje, ki jih vse časti, a nikdo ne bere. Naj bo že z branjem kakorkoli, v Parizu vem, da v teatru publiko vžigajo.

Eno uro pred nedeljsko popoldansko predstavo »Aida« (pričetek je nota bene ob tridesetih na dve) sem bil pred teatrom, pa je že stala vrsta okrog dveh vogalov velike zgradbe Comédie Française in čakala na listke... Brž sem se stisnil na konec v zadnji četverored in za deset minut jih je bilo za mano nič koliko! Pa je šlo vse v redu brez prerivanja in prepirov in — brez policaja. Praktični so ljudje: na zločljivih stoletjih sedijo vsak s svojim časopisom v roki pa čakajo in se korak za korakom pomikajo naprej... Če to ni vrojena ljubezen do umetnosti, pa tudi nič nečem.

Prebito je »Cide« sijajen na odru, posebno pa uživaš ono silino, patetično igro in divni jezik, ki je ko muzika...

Navrgli so nato še Molière, »Scapinove zvijače«. Bogme, to je francosko! Kar občutiš razliko med renesančnim internacionalizmom in med neposredno in pristno francosko vednostjo!

To mi ugaja, da skoraj vedno po dvoje stvari igrajo, eno daljšo, glavno, drugo krajšo, za nameček. Sediš torej vsakokrat vsaj štiri ure v teatru za — najceneje — 2.25 fra (brez napitnine, programa, teksta in podzemeljske železnice seveda). Zakaj — stojš, hvala Bogu, ni.

In sem za to, da bi jih tudi pri nas odpravili. Pretrda preizkušnja za studentovski idealizem so. Ali pa morda ne?

★

Pariški kinematografi zabalete zvečer v najrazličnejših lučkah. Drug drugega hočejo prekositi.

Vsak sestoji menda iz dvorane, kabine, platna, orkestra, rediteljev in plačevanja napitnine. Zato lahko ploskaj.

Bil namreč nisem v nobenem.

Samo to še: V enem igrajo »Ben Hurja« že poldrugo leto in je zmerom polno. Hodijo gledat film, še bolj pa poslušat glasbo. Cena sedežu je samo 15 do 25 frankov.

Vsakemu, ki nam je navdušen priporočal, naj si stvar ogledamo, smo obljubili, da si jo bomo. Kakšna predrznost!

★

Veste, da vse, kar ima kaj več pod palcem, drvi v Music-Hall-e gledat najrazličnejše bolj ali manj duhovite in spretno prirejene »revije«, ki so mešanica teatarskih prizorov, baleta, alegorij, petja, plesca, živih slik, godbe, scenskih in svetlobnih efektov, eksotično krojenih oblek ali, bolje, rafinirano doseženih golot in podobnega...

Tako predvajajo v »Concert Mayol« kar skoz, večer za večerom, revijo »La volupté de Paris« v 40 slikah, ka-li. V glavni vlogi nastopa slavna Gina Palmieri pod imenom Missmarguett. V »Moulin Rouge« hodijo prav tako gledat revijo »Paris qui tourne« in v njej nastopa znana pevka slagerjev Mistinguett...

Vsaj odzunaj in zvečer bi si človek ogledal ta prebiti Moulin Rouge! Pa smo sedli nekega večera na métro in po daljšem prepeljavanju in prestopanju smo dospeli do svoje postaje Place Blanche na vznožje Montmartra. Kar spomnil sem se one pariške:

Place Blanche, c'est toujours dimanche... ali pa one:

Montmartre est réputé pour les boîtes de nuit. on y vient passer l'ennui, et c'est pour ça qu'il y a tant d'étrangers veul'nt bien se déranger...

V čudno megleno ozračje smo videli izpod stopnic iz podzemeljske železnice in vse je žarelo v rdeči luči.

Lilo je ko iz škafa...

Zavihali smo ovratnike in prilezli na ulico. Nizka bajta, ta Moulin Rouge. Na strehi ima okrogel stolp in četrto velikih loput — pravi mlín na

Sveta življenje in vrvenje

G. Poljšak odgovarja

V »Marburger Zeitung« z dne 15. septembra t. l. in v »Slovencu« z dne 23. septembra 1928 sta bili objavljeni izjavi gg. dr. Černiča in dr. Robiča, v katerih oba najodločnejše zanikata vsako uspešnost mojega leka zoper raka, kožne bolezni in kostno tuberkulozo in proglašata sredstvo za zdravju zelo opasno in škodljivo.

Priobčitev teh izjav ni bila namenjena meni, temveč širši javnosti, kar se da — tudi po izjavi inozemskih zdravnikov — sklepati že iz bolj novinarskega kot pa znanstvenokritičnega sloga izjav, radi tega bi mogla javnost pričakovati, da na izjave reagiram. Ker sem pa »lažnik« in celo sam osebno prizadet in bi zato mogel moje izjave nositi na sebi pečat neke »nemerodajnosti«, opozarjam javnost samo na izjave 5 gg. zdravnikov, članov zdravniške komisije, ki je pregledala moje paciente. Izjave teh gospodov, ki so bile v izveščku priobčene v »Slovencu« z dne 21. t. m., se glase baš nasprotno kakor mnenja omenjenih dveh gg. zdravnikov.

Resnici na ljubo ugotavljam, da ni resnično, da bi bila komisija soglasno ugotovila, da po dvamesečnem zdravljenju ni nikake spremembe, temveč je res, da je absolutna večina zdravniške komisije ugotovila zboljšanje, a obenem ugotovila, da je doba dveh mesecev za popolno ozdravljenje tako težkih slučajev zdaleka nezadostna. (Citaj »Slovenca« z dne 21. t. m.) Tudi o škodljivosti in veliki opasnosti mojega leka je večina zdravniške komisije popolnoma drugega mnenja kakor omenjena gg. zdravnik. Sicer pa naj javnost prečita izjave vseh gospodov zdravnikov, ki so tvorili komisijo, nakar si bo sama lahko ustvarila precej jasno sodbo. Moji pacienti so si jo na podlagi doseženih rezultatov že zdavnaj ustvarili, čeprav to marsikomu ni po godu.

V svrhu popolnega razumevanja položaja pa se mi zdi potrebno navesti vsaj nekatere okoliščine, ki so spremljale moje zdravljenje v Mariboru. V »Slovencu« z dne 9. junija t. l. me je pozval primarij g. dr. Černič v mariborsko bolnico. Poziv sem sprejel in se mu v dogovorjenem času tudi odzval, čeprav je g. dr. Černič še po mojem sprejemu njegove ponudbe izjavil neki dami, koje ime je na razpolago, da Poljšak ne bo prišel v mariborsko bolnico. Ko sem se v svrhu dogovora zglasil dne 15. junija t. l. v Mariboru pri oblastnem odboru, je g. dr. Černič izjavil, da se mi bodo dodelili lahki, srednji in težki slučajji. Ob prihodu v mariborsko bolnico pa se mi je dodelilo same zelo težke slučajje, kar sem izjavil že tedaj in kar je potrdil sedaj tudi g. dr. Černič sam, svedčano izjavljajoč v »Slovencu« z dne 23. t. m.: »Za zločin proti svoji vesti bi smatral, če bi bil g. Poljšaku izročil v nesigurne poskuse kak slučaj, ki se še da operirati.« A ne samo, da so odkazali najtežje slučajje, ki so bili v bolnici na razpolago, lažje pa odklanjali, temveč so iskali še izven bolnice slučajje, ki naj bi po svojem težkem stanju bili že v naprej zapisani smrti. Naj navedem samo en slučaj: Mož v bližini Maribora dobi pismeni poziv, naj pripelje svojo ženo, ki jo je bolnica pred časom odslovila kot slučaj, ki se mu ne da več pomagati, nazaj v bolnico, da se dodeli Poljšaku. Zalibog mož tej želji ni mogel več ustreči, ker je bila žena že nekaj dni v zemlji. — Iz bolnice se mi je dodelilo več bolnic, ki so, kar sem že kot lajik lahko spoznal, bile že bolj na onem svetu kot na tem. Nisem jih sprejel. Kmalu nato sem pa izvedel, da so te bolnice res tudi umrle, a ne pri meni. ltd.

Služaj pacientke R., ki je umrla na mojem oddelku, pa bo vsem razumljiv, če navedem pismo njenega moža, ki me prosi za sprejem: »Molim Vas, kako se samo dragi Bog moli, uvažite moju prošnjo, da umirim moju svesti i da ne otmem mladoj nesretnoj ženi poslednjo nadu, kad so liječnici več nad njoj prelomili štap. Nemaite nikakve brige ali Vi izlječite ili ne iz-

lječite, Vi nemate stoga gledišta nikakve odgovornosti, jer Bog i priroda postave svakoj bolesti i životu granice. Ali veliko, če umirenje biti za bolesnicu već kada uspostavite joj opet životnu nadu.« Zena, nad katero so obupali že vsi zdravniki in jo pripisali smrti, je umrla. A »proti neznanemu povzročitelju smrti« je vložena tožba. Brez komentarja.

Se neko drugo plat naj pokažem. Dne 6. junija t. l. je prišel k meni g. F., ki ima v mariborski bolnici sina, bolnega po njegovi lastni izjavi na kostni tuberkulozi. Prosil me je, naj mu dam moje sredstvo, češ, da ga je napotil do mene g. dr. Podkoritnik, asistent primarija g. dr. Černiča. Dal sem mu zdravilo. Pozneje sem pa izvedel, da je prišlo moje sredstvo v operacijsko sobo g. dr. Černiča, ki ga je dal po njegovi lastni izjavi kemično preiskati. Tega načina so se tedaj poslužili, da so dobili moje sredstvo v svrhu kemične analize. Moj zastopnik je g. primarij dne 15. junija povedal v obraz, da je tako postopanje pač »nekevalirsko«. Kaj se je zgodilo z omenjenim pacientom, ne vem. Znano mi je le toliko, da se še vedno nahaja in to že približno 30 mesecev v mariborski bolnici v oskrbi g. primarija dr. Černiča.

K vsemu temu še pripominjam, da nisem smel biti navzoč, ko je komisija bolnike pregledavala.

Takih okoliščin, ki so tako zelo značilne, bi lahko navajal celo knjigo. Kdor se zanima za nje, lahko dobi pri meni cele kuppe korespondence in drugega materiala na vpogled. Jaz jih ne bom več navajal in tudi z nikomer več ne bom polemiziral.

Vse občinstvo pa prosim, naj se ne obrača več name s prošnjo za zdravljenje. S tem bo marsikaj prihranjenega. Tako a. pr. delo g. dr. Schwabu, ki poziva in zaslišuje vse one, o katerih zana, da so se obrnili name, in delo tistih, ki se celo zanimajo za moje privatne gmočne razmere, ki niso nikakor briljantne in ki po mojem mnenju ne brigajo nikogar drugega razen mene; meni bo prihranjena zopetna hišna preiskava, kakršno sem že imel in drugim gospodom zdravnikom bo prihranjena služba raziskovanja mojih stvari.

Uredništvu se lepo zahvaljujem za prijaznost, ki mi ga izkaže z objavo tega dopisa, za katerega točnost prevzemam vso odgovornost in ga lastnoročno podpisujem.

Celje, dne 28. septembra 1928.

Lojze Poljšak l. r.

Eksplodira o polnoči

Poročali smo že o velikanski eksploziji v Melili na Španskem. Podrobnosti navajajo, da se je pripetila eksplozija o polnoči, ko je ravno prihajala množica iz gledališča in se še po cestah sprehajala. Ljudje so videli najprej velikanski ognjeni odsev na nebu, nato pa čuli strašno klobnjenje, ki je imelo za posledico, da je letelo vse križem: ostanki zidu, stekla, dimnikov in peščenega prahu. Ljudje so menili, da je izbruhnil potres in so v nepopisni razburjenosti leteli na vse strani. Ko je prišla novica, da gre za eksplozijo municijskega skladišča, je šla tja vojaška in civilna oblast in množica ljudi. Njihovim očem se je nudila pretresljiva slika opustošenja in groze. Čuli so se kriki ponesrečenih in napol mrtvih. Od trdnjave ni ostalo pravzaprav ničesar več. Ob svetlobi bakelj in svetilk se je zbrala množica k iskanju in pogrebu mrtvecev. Dasi so bila reševalna dela težka, so našli 34 trupel razmeroma v kratkem času, ravnotako pa so hitro prepeljali 200 težko ranjenih v bolnice. Meščani niso mogli več spati in so se proti jutru vrnili na kraj nesreče. Pri tem so se odigravali pretresljivi prizori. Cele družine so izumrle, nekaj družin pa ima le par ostankov. Celo mesto je bilo na delu, da nudi pomoč nesrečnejšem. Mestna uprava, vojaške oblasti in pridobitni sloji so dali na razpolago večje s-

tine žarnic gori v vseh barvah, množica vrvi, avtomobili si delajo pot...

Brž na avtobus, ki nas poganja kar počez do Rue de Rivoli, skozi Louvre, mimo Carrousela in čez Seino. To pa je »spectacle« zares.

Vsa mirna je Seina in od vseh mostov se vrste nešteti luči zrcalijo v njej... Neslišno playajo čez mostove luči avtomobilov... Nad mestom je v zraku — ko pridružen zarja — žar tisočev nevidnih svetilk in ko črn zamef je nočno nebo visoko nad nami...

Ah, in kaj je še spektaklov! Kar pa je glavno: različne vrste so...

Kaj bi, recimo, sploh omenjal neženiranost, ki ženske z njo kjerkoli in pred komerkoli pomagajo naturi in poskrbijo za to, kar je na njih morda opustila, to je, se poslužijo vseh onih tajnih potrebščin iz globlin svojih torbic: rdečih in črnih črtalnikov, ličila, pudra... Par sekund: pa si vsaka spet opomore!

Ali pa tisto nam nepojmljivo javno poljubljanje po parkih in podzemeljski železnici in kjerkoli, ki je docela neženirano in ne išče samote!...

Ah, spektaklov in teatrov dovolj! Kje bi jih človek v en podlistek stlačil? Pa jih je že tako zadosti in preveč...

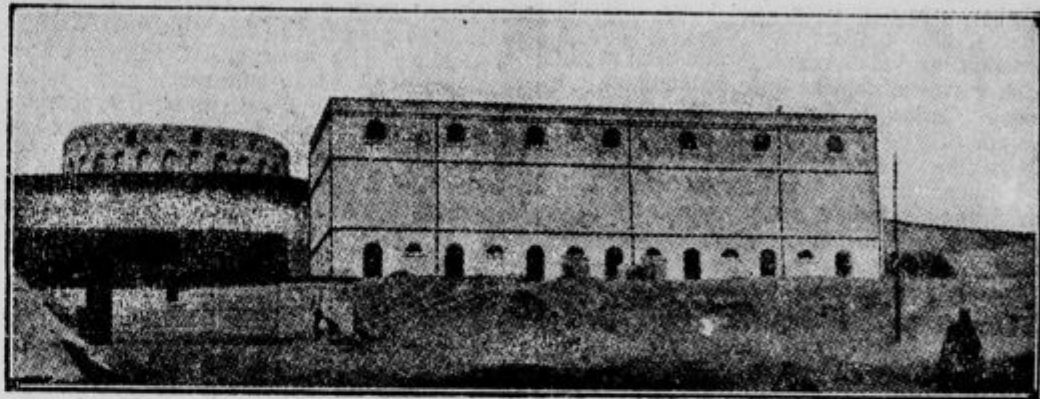
Komur je na tem, mu je pri nas doma dolgčas. Meni ni. In tudi marsikomu ne. Končno je pa že še najboljši fletna ta naša šentflorjanska dolina!

te, da se ponesrečencem v prvi sili pomaga. Kajti, kakor običajno pri nesrečah: trpeli so največ najbednejši.

Brzjav pri divjakih

Uporaba ognja in dima za obojestransko sporazumevanje se lahko zasleduje v daljno prazgodovinsko dobo. Hanibal je uporabljal signale z dimom, da bi prekanil Rimljane ob Rhodamesu. Ko so se švicarski kantoni zvezali proti francoski prevladi, »so se pokazala ognjena znamenja od Alp do Alp« in še l. 1789 in 1809 so napovedovali na Tirolskem pričetek upora višinski ognji. Sicer pa poznamo tudi iz naše domače zgodovine take signale z ognjem. Ko so vdrali Turki v deželo, so naznanjali številni kresovi po gorah njihov prihod, da se je moglo ljudstvo še pravočasno pripraviti.

Brzjav posebne vrste, ki se s tako gotovostjo učinka, mnogostranstvo in razširjenjem ne more najti nikjer drugje na svetu, imajo avstralski domačini. Ti praprebivalci petega dela sveta tvorijo raso zase. Radi svojstvenosti njihove dežele in zgodaj nastopivše izolacije le-te, so ohranili popolnoma vse lastnosti kamenene dobe. Ne poznajo ne lončarstva ne obdelovanja kovin. Njih orožje so samo izključno kopja, ščiti in sekire iz lesa, ki jih izdelujejo sami, da lje edinstveni, sicer nikjer poznani bumerangi, ki imajo to lastnost, da se vrnejo nazaj v roke do-

Trdnjava Melilla v španskem Maroku, ki je nedavno zletela v zrak.

tičnega, ki jih je vrgel v kako telo. To »zaničevano in propadajoče ljudstvo«, ki ga neki Anglež imenuje »bolj opice kakor resnične ljudi«, poseduje čudovito izmišljene signale z dimom, ki pričajo o razumnosti in bistroumnosti naroda in po katerih plovejo skozi deželo sporočila s hitrostjo vetra.

Bilo je — tako pripoveduje kapitan Cook — 20. aprila 1770, ko se je drzni raziskovalec prvi približal avstralski obali, in je spoznal po oblakih dima, ki so se vzdigovali v čistem zraku, da je nepoznana dežela obljudna. Ta znamenja so sporočevala v notranjosti dežele bivajočim rodovom, da se bliža obali izredno velika kanoa z močnimi, od južnega vetra gnanimi pticjimi krili (jadri). Od tedaj so bili čisto spremljani pogumni potniki od oblakov dima od Kap Have do Flaming Heads, od Yorkado Kap Leeunvin, okoli in okoli ter skozi »mrtvo srce« Avstralije: Flinders, ki je plul po Spencerjevem zalivu, Sir George Grey, Mitchel na svoji poti v Darling, Sturt, dr. Leichhardt, ki je kot prvi beleč preproval kontinent, kratko vsi, ki so skušali raziskovati nepoznano deželo. Dolgo je trajalo, da so prišli potniki do spoznanja, da imajo ta znamenja pomen, da so poročila, ki s pravilno hitrostjo plovejo skozi deželo.

Potujoči domačin nosi navadno tri reči pri sebi: kopje, bumerang in vžigalnik. Les gotovih avstralskih rastlin se zelo lahko vname. Prvo, kar stori taboreči Avstralec, je vžiganje ognja z drgnjenjem trdega lesa. Mraza in teme se enako boji. Nato spleza na prvo drevo, da se ozre, če ne pošilja kak dim od katerekoli strani sporočila; skoro neverjetno je, v kakšno daljavo prodirajo njegove oči. Vsebinsa sporočil je čoločena po moči, barvi in obliki dima; sedaj je bel, kmalu črn, nato plav in rdeč, sedaj naravnost se dvigajoč, premikajoč ali krožeč, na enem ali na več mestih viden. Primeri: Tenak, svetel dimnat steber pomeni pri rodu ob Pawel-Creeku: »Tu kaj je nedo bolan — pošljite pomoč.« Ob Barrow-Creeku pomeni podobni signal: »Hočemo mlade moše napraviti za polnopravne člane rodu.« Na Mac Donnelsovih gorah pomeni: »Potujemo, smo na sledu divjačini.« Visok, jebel, svetlobarven dimnat steber sporoča: »Prijazno misleč rod se bliža.« Če ima črno barvo, vsebuje smrtno sporočilo. Posebno vprašati Avstralci prižgejo signalni ogenj s stran obrnjenim obrazom, da bi jih mrtvi ne videli in jih vzel s seboj. Drugi signali zopet sporočajo: »Nobene vode, vračam se.« Ali: »Neznan sovražnik se bliža.« Zelo močni, s svežim spinifexom in akacij kim grmovjem prižgani dimnati steberi, ki se vzdigujejo stotine metrov visoko v mirni zrak in so vidni do 50 angleških milj daleč, zovejo k splošnemu zborovanju, medtem ko zaviti, svetli steberi značijo vojni signal. Spiralasti signali se dosežejo z v krogu položenim gorivom.

Maclaren pripoveduje: »Nek moj črni delavec je mahoma spustil orodje na tla, nepremično zrl v daljavo in slednjič odgovoril na moje vprašanje, da je ravnokar umrl nek moški oddaljene- ga rodu. Samo z mojim dobrim daljnogledom sem opazil tenak v gotovih razdoblih dvigajoči in padajoči dim v obliki kače — to je bilo smrtno poročilo. Tudi poročilo o izbruhu svetovne vojne l. 1914 so dobili domačini mnogo prej kakor jaz. Mnogo bi bil dal, da bi razvozljaj in zvedel za ključ tega brzjavljanja z dimom. Toda vsa prigovarjanja in obljube so bile zastoj.«

V dveč - treč vrstah

Češkoslovaško poslaništvo v Budimpešti je odklonilo potni list bivšemu madjarskemu prosvetnemu ministru dr. Lukacsu. Ko je interveniralo madjarsko zun. ministrstvo, je dobilo od češkoslovaškega poslaništva odgovor, da je dr. Lukacs preveč sovražen češkoslovaški državi in je torej bolje, ostane izven češkoslovaške države.

V Nemčiji imajo senzacije, da potniki v vlakih niso več varni življenja. V nekem vlaku so našli truplo 28 letnega mladeniča, katerega so neznani zločinci v vlaku napadli, oropali in umorili.

V Miskolesu na Madjarskem se je poročila neka 19 letna kmetska deklica Irma Uji z 38 letnim kmetom Krotosom, ki je pred dve- ma letnoma zapustil kaznilnico, kjer je sedel 15 let. Umoril je bil namreč moža matere svoje neveste. Nevesta je dejala, da je poročila zločinca radi tega, ker se je bala, da bi sicer poročil njeno mater, ko se vrne iz kaznilnice.

Strokovnjaki so ugotovili, da je prizadejal zadnji vihar v Floridi 50.000.000 dolarjev škode. 4000 stanovanjskih poslopij je bilo popolnoma uničenih, 11.000 pa težko poškodovanih.

Zadnje dni imamo, kakor bi bilo naročeno, polno eksplozije. Poročali smo že o eks-

zijah na Španskem in v Italiji. Tudi Belgija ni izvzeta. V trdnjavi Hoboken se je vnel smodnik in poglal vse okoliške stavbe v zrak.

V Št. Vidu ob Glini na Koroškem je kupil neki mesar bika. Naenkrat je postal ta bik ves divji, se strgal iz rok in zdvijal naravnost v obratne prostore. Žival je razdejala vse, kar ji je prišlo na pot, polomila dva voza, razbila telefon, okna in obrtne prostore. Vsak poskus ukrotitve je ostal brezuspešen in so morali bika nazadnje ustreliti.

Avstrijska pošta in brzjavna direkcija je izdala statistiko svojih uslužbencev. Leta 1927. je imela 22.729 uradnikov; od teh je bilo 4457 žensk, torej 19,6 odstot. Ženske pa so dobile v višjih, odločujočih skupinah šele prvo zastopnico. Značilno je, da je število ženskih uslužbenk v primeri z l. 1926. zelo padlo.

Na avstrijsko-madjarski meji v vasi Bagyok se je rodil te dni nekemu posestniku 20. otrok. Kmet je imel s prvo ženo 10 otrok, nato poročil neko vdovo, ki mu je rodila tudi 10 otrok. Vlada mu bo dala nagrado.

V Ameriki v malem mestecu Utahu je praznoval nek zakonski par diamantno poroko, h kateri je prišlo 190 družinskih članov. Oba zakonska para sta imela 10 sinov in hčera, 110 vnukov in 70 pravnukov. Z poročeniimi vred šteje sedaj družina 200 glav.

Naša vlada je odklovala češkoslovaškega poštne- ga ministra dr. Noseka z redom sv. Save I. razreda. Nekaj uradnikov njegovega ministrstva pa je dobilo red sv. Save III. razreda.

V Berlinu so našli trgovca z avtomobili Koča v bližini Nauna ustrlečenega v njegovem avtomobilu. Najprej so mislili, da se je po nesreči sprožila puška, ko je šel na lov, nato pa se je izkazalo, da je izvršil samoumor. Njegove finance namreč niso bile nič kaj v redu.

Kitajski generali pravijo, da je bilo ob zadnjih spopadih samo 8000 smrtnih žrtev in 5000 ranjenih. Rdeči križ so pozvali, da nujno pošlje v Kitajsko zdravnike in zdravila.

Turška vlada je odredila, da se sme od 1. oktobra poučevati v turških šolah le še v latinici.

V pruskem deželnem zboru so napeljali ojačen radio, ki bo omogočil predsedniku parlamenta, da bo, četudi bo nastal v dvorani še tak hrušč, obvladal s svojim glasom vso dvorano.

»Kaj pa je to?«

»Moj najmlajši brat, ki bo nastopil kot solist v prihodnji številki.«

Vprašanje Obrtne banke kralj. SHS in Slovenija

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase srogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Službe iščejo

Prodajalka

poštena in pridna, želi premeniti službo na deželo. Pomagala bi pri gospodinjstvu. Gre en mesec brezplačno. Nastopila bi 1. novembra. - Cenj. ponudbe na upravo Slov. pod »Poštena prodajalka štev. 9307«.

Službo paznika

skladiščnika ali tovarniškega portirja išče dolgoletno službujoči bivši orožnik. - Cenj. ponudbe na upravo Slovenca pod »Orožnik« štev. 9275.

Fant

star 22 let, išče primerne službe — služe, položi tudi 5000 Din kavcije. Pisma prosi na upravo »Slovenca« pod št. 9218.

Prodajalka

dobro izveščana v trgovini mešanega blaga, išče službo s 1. novembrom. — Ponudbe pod Olga Finžgar — pošto ležeče, Vojnik pri Celju.

Samostojna gospa

mlajša moč, išče mesto kot gospodinja pri bolji družini. (Je tudi ljubiteljica otrok.) Vprašati pri upravi lista v Mariboru.

Službo določa

Trgovski vajenec

s srednješolsko izobrazbo, se takoj sprejme. — Hrana, stanovanje, perilo v hiši. Celinšek, Maribor, Betnavska c. 31.

Učenec

se sprejme v trgovino usnja L. Struel, Jesenice, Gorenjsko.

Učenka

poštenih staršev in s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovino z manufakturnim blagom. — Ponudbe je vposlati upravi »Slovenca« pod »Dobra učenka« štev. 9331.

Pekovskega vajenca

z vso oskrbo v hiši sprejme Parna pekarna J. Ravnjak, Bled.

Dva učenca

za kleparsko obrt in dva boljša pomočnika sprejme takoj. - Fran Žužek, kleparstvo, Bled.

Pletilja s strojem

na več barv, se sprejme na dom. Plača po dogovoru. — Ponudbe na A. Rojec, št. Vid pri Stični.

Delavke

se sprejmejo. Gumi-tovarna »Vulkan«, Kranj.

Gospodična

ki ima 10 do 15.000 Din. dobi stalno službo. — Ponudbe na inšerati oddelek Slov. pod: »Stalno«.

Dečka

sprejem takoj za ročnarsko obrt. Naslov v upravi pod »Remenar« št. 9384.

Deklico

staro 15-16 let, čedno, zunanosti in lepega vedenja, se sprejme za takoj k dvema fantkoma treh in šest let. Vse drugo po dogovoru. Ponudbe je poslati na I. Löschnigg, Šmarje pri Jelšah.

Sprejemem učenko

poštenih staršev z dobri mi spričevali ljudske in vsaj dve leti meščanske šole. Prednost imajo zdrave in poštene. Nastop takoj. Franc Pirković, trgovina mešanega blaga in deželni pridelkov, Ribnica, Dolenjsko.

Vajenca

za krojaško obrt sprejem takoj. — Konrad Pučnik, Kranj.

Sprejme se več dobrih

čevljar. pomočnikov za eksportno delo. Dermastja Franc, čevljar, Dravle 85 pri Ljubljani.

Mesarski vajenec

se takoj sprejme. Naslov se izve v upravi Slovenca pod št. 9423.

Tamburirarco

prvovrstno moč, sprejemem takoj. - Pismene ponudbe z navedbo prejšnjih služb je poslati upravi lista pod »Tamburirarco« št. 9430.

Pekovskega vajenca

sprejemem takoj. Prednost imajo oni, ki so se že učili. Ponudbe na upravo pod »Poštenjak«.

Dekle dobi službo

poštena in pridna ter pobožna, starost od 16 let naprej, v Ljubljani pri dobri krščanski rodbini treh odraslih oseb; prednost imajo s priporočilom g. duhovnika. - Ponudbe na upravo Slovenca pod »Pobožna služkinja«.

Kieparska pomočnica

dobra, sprejemem takoj. - Kleparstvo Gustav Puc, Ljubljana, Tržaška cesta.

2 čevljar. pomočnika

sprejme takoj Franc Crnivec, Žigancja vas, pošta Križe, Gorenjsko.

Zasluzek

10.000 Din mesečno more vsakdo zaslužiti s prodajo državnih papirjev, združenih z zavarovanjem na obroke kakor tudi ur. Prodajalci vseh krajev naj se obrnejo na Zumbuloviča, Skopje.

Pouk

Francosčino in klavir poučuje Aneta Potočnik, strokovno v Parizu izprašana učiteljica, Mirje, Groharjeva cesta, vila Roža (pri mostu). Informacije od 10. do 3. ure.

Metoda Berlitz

Pouk francosčine, angleščine, italijanščine itd. po profesorju dotičnih dežel. Vsak profesor poučuje edinele v svoji materinščini. — Prijave samo v višji drž. realki (Vegova ulica), pritrilje, I. A razred.

Francoščino

angleščino, nemščino po lahko razumljivi metodi, se bo pričelo poučevati s 15. oktobrom, Stari trg št. 3/I. Učnina: za 2-4 osebe in 2 uri na teden 100 Din mesečno; isti čas za 1 osebo po 80 Din. Prijave sprejema iz prijaznosti in slaščičarni Novotny, Dunajska cesta 9.

Državno izprašana

učiteljica poučuje nemščino in glasovir — ura 10 Din. - Marta Kuder, Gosposka ul. 10, I. nadst.

Akademik

za nemško in francosko konverzacijo, se išče za petošolca. Ponudbe pod »Stanovanje« na upravo.

Pouk, konverzacija

prestave, korespondenca v nemščini, francosčini, tudi glasovir, se poučuje. — Naslov pove uprava Slovenca pod štev. 9452.

Vnajem

Mizarska delavnica z vsem orodjem ali brez, na prometnem kraju, pet minut od kolodvora ob glavni cesti, se odda v najem pod ugodnimi pogoji. Naslov pove uprava lista pod št. 9222.

Gostilno v najem

ali na račun vzamem. - Ponudbe s pogoji prosim na upravo »Slovenca« pod »Osebnost pravica« A št. 9252.

Trgovina z mešanim blagom

in vsem inventarjem, okraj mariborski, desni breg, na prometni cesti, pri farni in romarski cerkvi, četrt ure od želez. postaje, se odda v najem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na upravo Slovenca v Mariboru.

Denar

Družabnico s primernim kapitalom iščem k trgovini z mešanim blagom. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Kapital«.

Ženitbe

Mladenič 23 letni sin večjega poselnika, vojašine prost, absolvent trgovske, kmetijske in mekarske šole, neomadeževane preteklosti, mirnega značaja, prijateljske zunanosti, želi poročiti sebi enako gospodično z večjim ali srednjim posestvom ali dobro vpeljano trgovino. Resne ponudbe s sliko na upravo »Slovenca« pod »Beli nagelj« št. 9207.

26 letni rokodelc

na Holandskem želi poročiti Slovenko, večšo nemščine ali italijanščine. - Ponudbe s sliko upravi »Slovenca« pod: »Goriški Slovenec« štev. 9370.

Danes

Kam pa danes? K Jelačinu v Rudnik, kjer bo gasilska veselica Gasiln. društva Rudnik. Godba na pihala. Začetek ob 3 pop. - Vabi odbor.

Dijaki

sprejemem na stanovanje in hrano. Naslov pove oglašni oddelek Slovenca št. 9431.

Dijak

se sprejme na stanovanje brez ali s hrano. Električna razsvetljava. Univerza v bližini. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 9434.

Stanovanja

2-3 sob s pritliklinami za družino treh odraslih oseb, iščem. Ponudbe na upravo lista pod Snažno.

Opremljena soba

v novi vili za Bežigrad s električno razsvetlavo, parket, poseben vhod, krasen razgled, zelo zračna, se odda takoj. - Naslov v upravi Slov. pod št. 8421.

Meblovano sobo

s poseb. vhodom, elektr. razsvetlavo ter razgledom na cesto, se odda gospodu. - Naslov pove uprava Slov. pod št. 9451.

Odda se stanovanje

v novi hiši: soba in kuhinja in nekaj vrta. - Illova št. 60. Poižve se istotam.

Prazno sobo

parketi in elektrika, oddam takoj. - Koseskega ulica 22 (Trnovo).

Opremljena soba

z električno razsvetlavo se takoj odda. Naslov v upravnistvu Maribor.

Mebilirana soba

svetla, z električno razsvetlavo, s posebnim vhodom, oddam dvema osebam v Sp. Šiški. - Naslov v upravi Slovenca št. 9409.

Stanovanje

v bližini »Stadiona«, nova hiša, 2 sobi, kabinet, kuhinja in pritlikline, parket, elektrika, ev. vrt, se odda mirni, boljši stranki. - Mesečna najemnina 900 Din. Ako se plača naprej, znaten popust. - Naslov v oglašnem oddelku Slovenca pod 9429.

Stanovanje

se odda v novi hiši, v lepem, mirnem in zračnem kraju Ljubljane, z dvema balkonoma, 4 sobami, kuhinjo, kopalnico in pritliklinami. Z ozirom na potrebe prebivalstva zlasti za zdravnikovo zelo prikladno. Vprašanje o cenjenju ponudbe poslati na upravo Slovenca pod šifro »Miren dom«.

Stanovanje s penzijo

se išče v dobri krščanski družini v Ljubljani za 15 letno gospodično. Plačilo po dogovoru. Ponudbe pod šifro »Penzija« na upravo lista.

Stanovanje

dveh sob in kabineta s kuhinjo in pritliklinami, souporabo kopalnice in pralnice ter vrtom, odda takoj na Brinju ob Dunajski cesti Pokojniški zavod za nameščence v Ljubljani.

Eno ali dve sobi

s kuhinjo išče mirna stranka dveh oseb, če mogoče v sredini mesta za 1. november. Cenjene ponudbe pod »Zračno 450« na upravo lista.

Posestva

Hišo - vilo

prodam ceno zaradi preselitve, s 5 parketiranimi sobami, verando, vodovodom, elektriko, velikim vrtom. Stanovanje takoj. Naslov se izve v upravi Slovenca pod štev. 9316.

Pritlikčna hiša

z vrtom se bo dne 4. oktobra ob 2 popoldne prodala na protovoljni javni dražbi na licu mesta v Bohoričevi ulici št. 7.

Kmečko posestvo

krasno, z gostilno, napredaj. - Ponudbe pod: »49 orolov sveta« upravi Slovenca pod štev. 9282.

Enonadstropno hišo

prodam. — Selo št. 49.

Malo posestvo

takoj napredaj zavoljo preselitve in setve. Posestvo meri okoli 4 orolov, njive, lep sadonosnik, travnik in nekaj gozda v Starem trgu, 25 minut od Slov. gradca. - Pojasnila da Zvonar, sodar istotam.

Kupim gostilno

trgovino - tudi s posestvom, v mestu ali na deželi. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Plačilo takoj« štev. 9358.

Kočeje

in druge vozove ter konjske opreme — prodamo vsled nabave avtomobila. - Tozadevno se izve v vinski trgovini Bolafio, Ljubljana.

Puhasto perje

kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem. čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Stavbna parcela

1000 m², severno Ljubljane, se prodaja. Ponudbe do 10. oktobra pod šifro »Parcela 9422« upravi »Slovenca«.

Lepo posestvo

60 orolov (22 orolov gozda prve vrste), nekaj vinograde itd., se ugodno prodaja pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Vprašati v upravi lista v Mariboru.

Nova hiša

visokopritlikčna, enodružinska, severno Ljubljane, 5 sob, zasajen vrt, elektrika, vodovod, se prodaja. Ponudbe pod šifro »Lep dom« do 8. oktobra upravi Bežigrad št. 9421.

Posestvo

obstoječe iz hiše, skednja, hleva, 45 orolov zemljišča, z gozdni deli, v sredi vasi Spodnji log, srez Kočevje, pol ure oddaljeno od projektirane žel. proge Kočevje — Vrbovske, je ugodno napredaj. — Pojasnila daje županstvo Spodnji log, p. Nem. loka, srez Kočevje.

„POSEST“

Realiteta pisarna, družba z o. z. LIUBLJANA Miklošičeva cesta št. 4

PRODA:

Vilo, enonadstropno, novozidano, komfortno, 6 sob, 2 kuhinji, 1000 m² vrta, Bežigrad, 250.000 dinarjev.

Vilo, novopreurejeno, 5 sob, pritlikline, velik vrt, 10 minut od pošte, 190.000 Din.

Hišo, visokopritlikčno, prenovljeno, 4 sobe, pritlikline, velika delavnica, 800 m² vrta, Zg. Šiška, 78.000 Din.

Hišo, pritlikčno, 5 stanovanj, 500 m² vrta, Sp. Šiška, 90.000 Din.

Hišo, novozidano, 8 stanovanj, prostorno dvorišče, pri Sv. Jakobu, 150.000 Din.

Hišo, vili slično, visokopritlikčno, 5 sob, 2 kuhinji, velik vrt, Stržice, 145.000 Din.

Kmečko posestvo, 7 orolov, hiša, gospodarska poslopja, 1 uro od Ljubljane, 80.000 Din.

Hišo, novozidano, 2 obrtna lokala, 3 stanovanja, velik vrt, blizu Dunajske ceste, 325.000 Din. Čisti donos ca. 50.000 dinarjev.

Poleg tega večje številne hiše, vil v Ljubljani, gostilne, trgovine, na deželi, kmečka posestva, stavbišča v raznih izmerah po najugodnejših cenah v Ljubljani in predmestjih itd.

Kupimo

Kupujemo

zlato, srebro, platin in plačamo 1 srebrno krono 3.60 Din, 2 srebrni kroni 7.20 Din, 5 srebrnih kron 18 Din; prevzamemo tudi vse druge kovine in plačamo najbolje. - Tovarna za ločenje dragih kovin, Sp. Šiška, Jernejeva c. 8.

Ovčjo volno

cunje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glaževino, kosti ter krojaške odpadke, kupim in plačam najbolje. - A. Arbeiter, Maribor, Dravska ul. 15. - Iščem stalne nabiralce in nakupovalce.

Kupi se

rabljene avtomobile, motorje, strojuce itd. - Ponudbe poslati na F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Stroj za izdelovanje cimenta

rabljen, s vsemi pritliklinami, se kupi. - Ponudbe Anton Cimperman, zidar, mojster, Topol pri Cerknici.

Kopalno banjo

s pečjo, dobro ohranjeno, najraje železolito sobno peč Lutz-ovo ali lončeno, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod 9298.

Par konj

do 6 let, kupim. Popis in ceno na L. Ciblat, Ljubljana, Dunajska cesta 67.

Hrastove podnice

265/43 mm kupujem stalno proti takojšnjemu plačilu. - »Mangart«, poštni predal 43, Ljubljana.

Kupim

parcelo v okolici Dunajske ceste do orlovskega Stadiona. - Ponudbe na inšerati oddelek Slovenca pod št. 9433.

Drog in bradlja

dobro ohranjena, se kupita. - Ponudbe na orlovski odsek Begunje pri Cerknici.

Vijolino (popolno)

dobro ohranjeno, kupim. - Jelenc, Turjaški trg 4.

Bukova drva

suha, kupimo 30 vagonov. - »Mangart«, poštni predal 43, Ljubljana.

Strožnico

(ekalizirano), dobro ohranjeno, 1000-1500 mm, takoj kupi Ilić & Tichy, elektrotehnično podjetje - Maribor, Slovenska 16.

Prodamo

Pristni filtrirani damatski mošt

bel in rdeč, z otoka Padca, se toči v Kersnikovi ulici št. 5 in na Vodni-kovi cesti 17. Priporočata se brata Lasan.

Avtomat in

damsko kolo

oboje v jako dobrem stanju, radi pomanjkanja prostora poceni prodam. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 9266.

Semenska pšenica

lepa, napredaj v graščini barona Codellija v Mostah.

Najboljše šival. stroje

gramofone, kolese in posamezne dele kupite najceneje pri trvdki Plevel v Preski pri Medvodah. - Zahtevajte ponudbe.

Prodaj

nov Singer šival. stroj in še dobro ohranjen cilindar šivalni stroj. — Marmontova 16.

Vijoline

kitare, citre, strune in potrebščine kupite najbolje pri M. Mušiču. Paviljon za dramskim gledališčem. Prepričajte se!

Več rabljenih

otroških vozičkov in dvokoles, v dobrem stanju, zelo poceni napredaj. - F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

KOMERCIJALNA BANKA D. D.

Podružnica Ljubljana, Mestni trg št. 5

Telefon št. 2005

Afilacija Banke čehoslovaških legij, Praga

Telefon št. 2005

Obavlja vse bančne posle najkulantneje, sprejema vloge na tekoči račun in na hranilne knjižice. Pooblaščen prodajalec srečk državne loterije. Prodaja drž. srečk na obroke. Nakup in prodaja deviz in valut. Brzojavni naslov: Komerbanka. Poštni hran. račun št. 13.320

Razno**Jetiko**

ozdravi tudi pozimi strokovnjak (strokovne knjižice) dr. Pečnik, zavod Sečovo, železniška postaja Rogaska Slatina.

"Planinka"

zdravilni čaj: prenavlja, čisti in osvaja kri, izboljša slabo prebavo, slabotno delovanje črevesja, napihovanje, obolenja mokraćne kisline, jetra, žolca in žolčni kamen. Vzpodbuja apetit in izboljša učinkovitost pri arteriosklerozni. »Planinka« čaj je pristen v plombiranih paketih po Din 20/- z napisom proizvajalec: Lekarna Dabovce Ljubljana, Kongresni trg Dobi se v vseh lekarnah.

Ako želite imeti po zimi,

ko vsa narava spi, lep cvet, kupite holand. čebulice, hijacinte, narcise, tulipane, irise, krokuse in anemone.

Sever & Komp.

Ljubljana, Wolfova ul. 12

Parkete hrastove in bukove hrastov rezan les in parjeno bukovo

prodaja najugodnejše

Ivan Šiška

tovarna parket in parne žage

Ljubljana - Metelkova

ulica 4. Telefon 2244.

Kupuje vedno in vsako količino hrastovih hlodov, hrastovih desk 27 mm in hrastove frize.

Krušno moko in rženo moko vedno svežo, kupite zelo ugodno pri

A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Vsakdo

dobi za Din 90/- lepo rožasto flanelasto odevjo

R. MIKLAUC**„Pri Škofu“****LJUBLJANA**

Pred Škofijo št. 3

Lingerjeva ulica

KOŽE**KUPUJEM**

goveje, svinjske in vse divjačine, kot

lisice, kune, polhe,

krte itd.

Imam v zalogi

trpežne podplate in

gornje usnje

ter se priporočam

Ivan Mihevc, Vrhnika.

Suhe gobe

plačuje najvišje

M. GERŠAK & CO.

Ljubljana, Prečna ulica 4

(poleg mestne ljudske kopeli). — Telefon 2329.

Žimnice

modroce, posteljne mreže,

želez. postelje (zložljive),

otomane, divane in druge

tapetniške izdelke dobite

najceneje pri RUDOLFU

RADOVANU, tapetnišku,

Krekov trg št. 7 (poleg

Mestnega doma).

Drva

bukove in hrastove od-

padke od parketov, do-

stavljajo po nizki ceni na

dom parna žaga

V. SCAGNETTI

v Ljubljani, za

gorenjskim kolodvorom

Vsakovrstno**zlatu kupuje**

po najvišjih cenah.

CERNE, juvelir, Ljubljana,

Wolfova ulica št. 3.

Suhe gobe (jurčke)**divji kostani**

kupi po najvišjih cenah

V. H. Rohrmann

Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 27.

Telefon inter. 2915.

Velika sezijška prodaja manufakture!

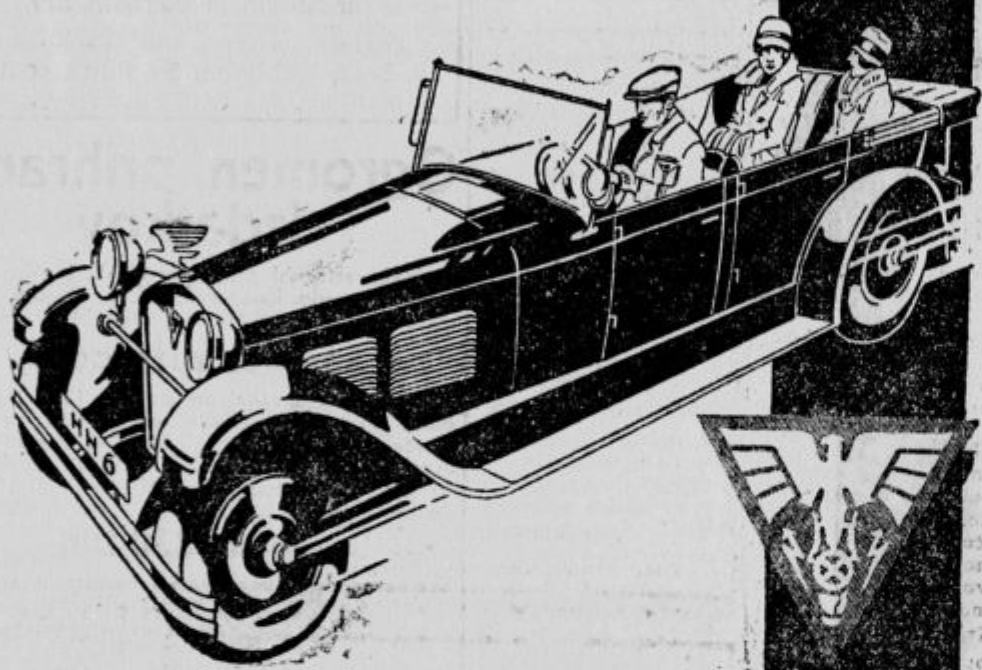
Vse oblačilne predmete prodajam od 1. oktobra dalje po globoko znižanih cenah. V interesu vsakega kupca je, ki rabi za zimsko sezijo dobro in trpežno blago, da ne zamudi prilike se neobvezno prepričati o tej redki ponudbi. Edino pristne pirotske preproge ročne industrije prodam v kolikor še traja zaloga po zelo nizkih cenah, nadaljna naročila se pa izvršijo v teku 14 dni po dogovoru.

J. Kostevc, Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 4

„ADLER“

nemški kvalitetni avtomobili
4-, 6- in 8-cilindrski osebni
ter 1- in 1½ tonski brzotovorni

Glavno zastopstvo:
R. Luckmann, Ljubljana
Ahacljeva 10

Objava

Dne 1. oktobra 1928 ob 9 dopoldne se vrši pri okrajnem sodišču v Radečah pri Zidanem mostu javna držaba posestva v Št. Janžu, obstoječega iz hiše z gostilniško pravico, gospodarskih poslopij s pritliklami (fundus instructus), mesnice v Krme-lju, več njiv in travnikov. Cenilna vred-nost 281.249-75 Din, najmanjši ponudek 140.624-75 Din. Za dražbo potreben vadij 14.062-50 Din.

30 dobrih zidarjev

za notranja dela v šoli
Senovo - Rajhenburg
sprejme inž. Dukić in dr. — Delo traja do pozne jeseni.

40 dobrih zidarjev

za notranja dela
na Poljanskem nasipu
sprejme inž. Dukić in dr. — Delo traja do pozne jeseni.

Preselitev

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem dne 26. sept. preselil svoj

fotografski atelje

z Valvazorjevega trga v lastne najmoderneje ure-jene prostore na

Sv. Petra cesto šte. 25

na vrtu hotela Tratnik. — Priporočam se cenj-občinstvu za nadaljnjo naklonjenost in zagotav-ljam, da bom vsa meni zaupana naročila izvršil vestno, strokovnjsko in po najnižji ceni.

Huon Hibšer,

fotograf, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Korespondenta

ali korespondentko za francoščino, itali-janščino in nemščino išče lesna izvozna družba. Prednost imajo že izvežbani v tej stroki. Ponudbe s prepisi spričeval in re-ferencami na poštni predal 153, Ljubljana.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima stalno na zalogi po najnižjih cenah:

vseh vrst špecerijsko in kolonijalno blago, mlevske izdelke, polje-delske pridelke, krmila, mesne izdelke, bencin, cement, modro ga-lico, žveplo, poljedelske stroje itd. — Priporoča zlasti za jesensko gnojenje Tomaževo žlindro, rudniški superfosfat.

Prodaja in kupuje seno in slamo, na razpolago drva in premog.

Živinorejci!

Uporabljajte za razkuževanje hlevov, orodja in živine SANEOLIN, za desinfekcijo rok pa SANI-TOL. — Sredstva dobite v vsaki lekarni in droge-riji, odnosno pri proizvajalcu: CHEMOTECNA, družba z o. z., Ljubljana — Mestni trg šte. 10.

Kuhano maslo

sveže, ne žarko in ne soljeno, kupi po najboljši ceni JOS. JAGODIČ, CELJE, Glavni trg. — Pri-poroča obenem najfinejše vrste kave, čaj, rum, pristno domačo slivovko, kuhinjsko posodo in drugo železnino.

E 3404/28

9256

Dražbeni oklic

Dne 3. oktobra 1928 ob 8 dopoldne se pro-dajo v Šelenburgovi ulici šte. 1, po javni sodni dražbi sledeči predmeti:

več tisoč parov čevljev, večja množina kopit, različni stroji, pisarniška oprema, pisalni stroji, razno pohištvo itd.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. V.,
dne 26. septembra 1928.

Grazer Messe 1928

Štajerska
poljedelska
razstava

29. sept. do 7. okt.

Razstava o razvoju mesta
Stari in novi Graec
30. septembra do 31. oktobra

Veliko
zabavišče

LUTZOVE PECI

in
PEC „MONOLIT“
ING. GUZELJ

Ljubljana VII., Jernejeva cesta 5.
Telefon 3232.

Moderno pranje z Benzit - nadmilom!

Ako perete z Benzit - nadmilom, imate dva čistilca: Pralna možnost z izvrstnim milom in energično razkrojenje z Benzitom. — Benzit je razkrojevalno sredstvo, katero z malim trudom največjo nesnago odstrani, celo olje in masne madeže odstrani. — Benzit deluje, ne da bi se pri tem blago poškodovalo, ker nesnaga se razkroji. — Benzit - nadmilo vsebuje veliko množino Benzita, kar lahko zapazite na svežem vonju Benzita. — Milo in Benzit tvorijo srečno dopolnitev, ker skupaj delujejo: Benzit razkroji nesnago in milo isto izpere. Perite z Benzit - nadmilom vse Vaše bar-vaste perilo! Benzit - nadmilo varčuje naj-finejše tkanine, svila pridržijo svoj poprejšnji blesk. — Perite z Benzit - nadmilom vse masno perilo, metle za prah, krpe za prah in podobne umazane komade: ker Benzit - nadmilo razkroji kemično vso nesnago, olje in mast. — Perite z Benzit - nadmilom po mogočnosti mrzlo ali mlačno. — Ne dr-gnite in ne kuhajte perilo po nepotrebnem!

Benzit Nadmilo
z dvojnimi učinkoma

Tvornice Zlatorog, Maribor

Čast mi je svoje igralce vljudno obvestiti

Priporočam se svojim cenjenim igralcem še v naprej ter prosim, da naslavlajte vsa naročila na:

Telefon 49—58

M. S. Serdarušić, Beograd, Knjeginje Ljubice 15a

Telefon 49—58

Motvoz Grosuplje

uporabljati, znači:

lahko in hitro delo
pritrpanek
sigurnost in
zadovoljnost odjemalcev

Zahtevajte cene in vzorce zastoj in
franko

TOVARNA MOTVOZA IN VRVARNA D. D. GROSUPLJE
pri Ljubljani

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne — 15 letna garancija — Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI ADLER — KOLESA iz prvih tovarn, Dürkopp, Kayser, Styria, Waffennrad (Orožno kolo) — **PLETILNI STROJI** vedno v zalogi — Posamezni deli koles in šivalnih strojev

Daje se tudi na obroke Ceniki franko in zastoj

IVAN JAX I SIN

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Štev. 15.455/28.

Razglas

o ofertalni pismeni licitaciji o oddaji gradbenih del za zgradbo hotela v Rogaški Slatini.

Na podlagi sejnega sklepa oblastnega odbora mariborske oblasti v Mariboru z dne 25. septembra 1928 ter na podlagi vseh tozadevnih predpisov iz zakona o državnem računovodstvu, kakor so isti v veljavi pri javnih licitacijah za oddajo gradbenih del od strani državnih oblasti, se razpisuje pismena javna licitacija o oddaji težaških, zidarskih, tesarskih, kleparskih in krovskih del, kakor tudi mrzlovodne in toplovodne instalacije pri novozgradnji 100 sobnega hotela v zdravilišču v Rog. Slatini.

Ponudniki morajo vložiti svoje ponudbe kolkovane s 100 Din kolkom najpozneje do 15. oktobra 1928 ob 9. uri licitacijski komisiji, ki posluje v I. nadstr. novega dvorišnega poslopja oblastnega dvorca v Mariboru (Vrazova ulica). Istotam se dobijo vsi licitacijski pripomočki, preračuni, načrti in vsa potrebna pojasnila začeti od 3. oktobra 1928 dalje.

Ponudbe je vložiti v zapečatenih kuvertah z označbo: »Ponudba za zgradbo hotela v Rogaški Slatini« ter z označbo ponudnikovega imena in naslove.

V posebnem kuvertu se morajo predložiti dokazi o vplačani 5%ni kavciji itd., torej vsi dokumenti, ki jih zahteva pri javnih licitacijah ministrstvo gradevin.

Licitacija se bo izvršila dne 15. oktobra ob 10. uri v »goraj navedenih prostorih«.

Oblastni odbor si pridržuje pravico oddati dela ne glede na višino ponudbene vsote. Ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po izvršeni licitaciji ter podati obvezno izjavo, da so mu vsi pogoji znani in za njega obvezni.

Oblastni odbor mariborske oblasti v Mariboru,

dne 26. septembra 1928.

Predsednik: dr. Josip Leskovar s. r.

Objava

Uprava Državnih monopolov razpisuje III. po-nudbeno licitacijo za

nabavo raznega gasilskega orodja

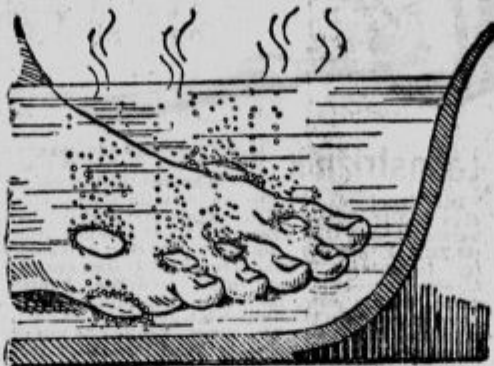
za monopolne ustanove.

Licitacija se bo vršila na dan 16. oktobra 1928 v pisarni upravnika Državnih monopolov ob 11 dopoldne.

Pogoji in podrobna navodila se morejo dobiti v pisarni industrijskega oddelka vsak dan od 9—12 dopoldne.

Iz pisarne industrijskega oddelka Uprave Državnih monopolov. — I. M. br. 14.720 od 15. sept. 1928

Čudovita kopeli za noge

Risba kaže, kako uničevalno učinkujejo čudovite moči soli sv. Roka na gnezda kurjih oces in otrdela koža, kako prodre v dupline in dvignejo korenine otrdelih mest.

Bolečine nog zginejo za vedno.

Že mnogo let je sol sv. Roka najzanesljivejši in najbolj popularen dodatek za kopeli, čegar proizvajalci načeloma odklanjajo porabo razjedajočih žgočih kislin za odstranjevanje kurjih oces. Razna sredstva proti kurjim ocesom v obliki mazil, obližev, tinktur itd., ki vsebujejo kisline, razjede pač gornji del kurjega ocesa, ko istodobno požgo kožo in meso, pri tem pa ne uničijo korenin kurjega ocesa. Kurje oko vsled tega kmalu zopet naraste, vrhutega pa povzroča ta prečudna velike bolečine. Sol sv. Roka ne vsebuje nikakih kislin in učinkuje izključno le na koren kurjega ocesa. Dalje učinkuje specialna in čudovita kemična sestava soli sv. Roka za nožno kopel dobrodejno in osveževalno na živo zdravo meso, ne da bi jo omežala. Omežajo se samo trdi deli kurjega ocesa, da se lahko odstranijo z nožem.

SOL SV. ROKA za nožno kopel ni samo najbolj idealno sredstvo za kurja ocesa, ampak je obenem kosmetično zdravilno sredstvo za vse bolezn v nogah. — Ena kopel s soljo sv. Roka za noge odstranja kar najhitreje otiske čevljev, žulje, bule, zdravi ranitve, odstranja poleti posebno nadležno paljenje nog, preoblija potenje nog in slab duh. Ena nožna kopel s soljo sv. Roka za noge odstrani vsako utrujenost nog in jih napravi kot neverjotne. Tako dobrodejni učinek na noge se nato občuti po vsem telesu, vsled česar postane kopel za noge osveževalna kopel za celotni organizem. — Cena velikemu zavozu 16 Din. — Dobiva se v vsaki lekarni. Če bi je ne dobili, obrnite se na trdiko

DROGERIJA GREGORIČ, LJUBLJANA.

Sol sv. Roka za noge uredi še tako zanemarjene noge!

Za jesensko in zimsko sezono! Novo došlo!

Prima blago za plašče v vseh kakovostih. Kasha v modnih barvah za obleke, bluze in kostume. Angleško blago. Modno blago za pulovre in krila. Baržun in pliš za plašče, jope in obleke. Svilena podlaga. Barhenti in flaneli. Pribor za krojače in šivilje. Kratka roba. Zelo ugodne cene.

Felix Mihelitsch, modna trgovina „K Nevesti“
Maribor, Gosposka ulica št. 14. Telefon 128.

Tudi Vaša obleka

postane zopet kakor nova, ako pustite isto kemično čistiti, barvati, plisirati in likati v tovarni

Josip Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4—6.

Sprejemališče: **Selenburgova ulica 3.**

Izvršitev v 24 urah. — Postrežba točna. — Cene zmerno. Plisiranje najnovejših vzorcev.

Kupim stalno vsako množino kostanjevega taninskega lesa

SMREKOVE SKORJE — CELE IN ZDROBLJENE,

smrekove hmeljeve droge, rabljene, dobro ohranjene sode od strojnega in jedilnega olja po najvišjih cenah proti akreditivnemu plačilu.

FRANC OSET, SV. PETER V SAVINJSKI DOLINI.

VACLAV SCHRAMM

LASTNA IZDELOVALNICA GODBENIH INSTRUMENTOV

Specialna trgovina za godala vseh vrst in godalnih potrebin. strun itd.

Popravila vseh vrst godal se izvršujejo točno strogo strokovnjaško in poceni

SPECIALIST ZA MEDENA GODBENA GLASBILA

lastna izdelovalnica **CELJE, KRALJA PETRA CESTA 14**

Prva slovenska parna vulkanizacija v Ljubljani PETER ŠKAFAR, RIMSKA CESTA ŠT. 11

je edina trdka v Ljubljani, ki ima oblastveno dovoljenje za popravila galoš in snežnih čevljev, kakor tudi vseh drugih gumastih predmetov. Zatorej dajte svoje galoše in snežne čevlje v popravilo samo tej trdki, ki ima za popravila gumastih predmetov zaposlene samo strokovnjake, ki na specialnih strojih strokovnjaško izvrše popravila.

LETOS ZNIŽANE CENE

POSTREŽBA SOLIDNA

Dr. M. Slavič:

Na Sinaj

19

9. Binkošti na Mojzesovi gori.

»In že je prišel tretji dan, in jutro je napočilo: in glej, slišalo se je, ko je jelo grometi in se bliskati, in silno gost oblak je pokrtil goro, in trobentni glas je čimdalje bolj bučal, in balo se je ljudstvo, ki je bilo v šotorišču.« (II. Mojz. 19, 16.) Tako popisuje sv. pismo začetek strašno-svečane prve binkošne zakonodaje. Zame je napočilo jutro binkošnega praznika dne 5. junija. Ni bilo ne bliska, ne groma, ampak čista nebesna modrina se je razlivala nad sinajsko tihoto in prvi solnčni žarki so izza džebel-ed-Dera (Samostanske gore) zadrževali rdeče granitne vrhove sinajske skupine. P. Nikola mi je dal pripraviti čaj, ker je pozabil za najin razgovor, da hočem maševati za binkoštni praznik na Mojzesovi gori. Veselil se je tega in mi čestital, da bom vprav ta praznik opravil službo božjo na božji gori. Čaj pa je prav prišel p. Pakomiju, ki me je z enim Džebelijem spremljal na goro.

Skoro do Elijeve kapele bi lahko jahal na kameli iz Samostanske doline proti vadiju Sabaije. Pri prihodu k Sinaju iz tega zadnjega vadija sem videl lepe ozko cesto, ki jo je napravil egiptski khedive Abbas I., ker si je hotel napraviti na sinajski gori vilo, pa ga je smrt prehitela. Če bodo to cesto še malo razširili, bo šel po njej tudi avto. Po tej zložni cesti nisem hotel iti, prav rad sem pustil kamelo pri samostanu, da je imela prazniški počitek. Celo življenje bi mi bilo žal, če ne bi hodil po drugi poti, po kateri hodijo romarji že od prvih krščanskih časov.

To pot imenujejo Arabci sikket sidna Musa, pot našega gospoda Mojzesa, z večjo ali manjšo verjetnostjo, da je tudi Mojzes hodil po tej poti. Skozi majhna vrata na zapadni strani dvorišča smo stopili na prosto ob 5. uri zjutraj. Takoj smo se začeli dvigati po lepo narejeni, v Evropi bi rekli turistovski poti, ki ima ponekod naravnost zidane stopnice iz gladkega kamenja, ki ga je v obilici na levo in desno, kamor-

koli stopiš. Silno veselja in nepopisnega užitka sem imel s svojimi turami binkoštno nedeljo in binkoštni ponedeljek. To se še vidi iz dnevnika, kjer sem si ta dva dni proti svoji navadi tako natančno zabeleževal, da imam zapisane celo četrtinke ure, ko sem bil pri kateri zanimivi točki. Pot navzgor ni bila naporna. Vendar smo večkrat postali zlasti pri kaki posebnosti.

Za pol ure smo bili pri majhnem studencu, ki ima skoro celo leto vodo. Dasi še nismo bili utrujeni, je rekel vendar Pakomij, da moramo iz navade počivati. Meni je prišel prav počitek samo radi tega, da sem lahko od bližine občudoval velikanske sklade granita in porfirja, same gole stene na gori, na katero se vzpenjamo, kakor tudi na nasprotni Samostanski gori. V nižini pa čepi čarobna samostanska trdnjava z vitkimi cipresami in drugim zelenjem na vrtu, ki ga človeško oko ne pričakuje v tem morju skalovja, kamenja in rdečkastega peska brez vsake zelene bilke.

Ob ¼ 6. uri smo bili pri kapelici Matere božje z mnogimi malimi preprostimi podobicami, ki so bile darovane iz »obljube«. V nadaljnji četrt ure smo prišli po zelo strmih stopnicah v ozko sotesko, ki tvori s pozidanim kamenitim lokom nekaka vrata. »La porte de la pénitence«, vrata pokore ali spovedi, mi jih je imenoval p. Pakomij, ki je rad govoril francoščino, da bi se ji še bolj privadil. Pri teh vratih so bili namreč nekaj romarji opozorjeni na besede psalmistove:

»Kdo pojde na goro Gospodovo, ali kdo bo stal na njegovem svetem kraju? Kdor je nedolžnih rok in čistega srca.«

(Ps 23, 3. 4.)

Pri nekoliko višjih enakih vratih so se moral romarji z listi izkazati, da so bili že pri spovedi spodaj v samostanu ali pa pri prvih vratih pokore ali spovedi.

Se nekoliko minut in bili smo na Cipresini planici (2080 m nad morjem), tako imenovani, ker stoji v njeni sredini stara, en meter debela cipresa poleg studenca, ki stalno namaka njene korenine in ljudem daje dobro pitno vodo, s katero namakajo tudi s kamenjem ograjen vrt. Gole skale obdajajo amfiteatralno to romantično oazo. Na njej se lokalizira mesto, kjer je 70 starešin z Aronom ostalo, dočim je Mojzes

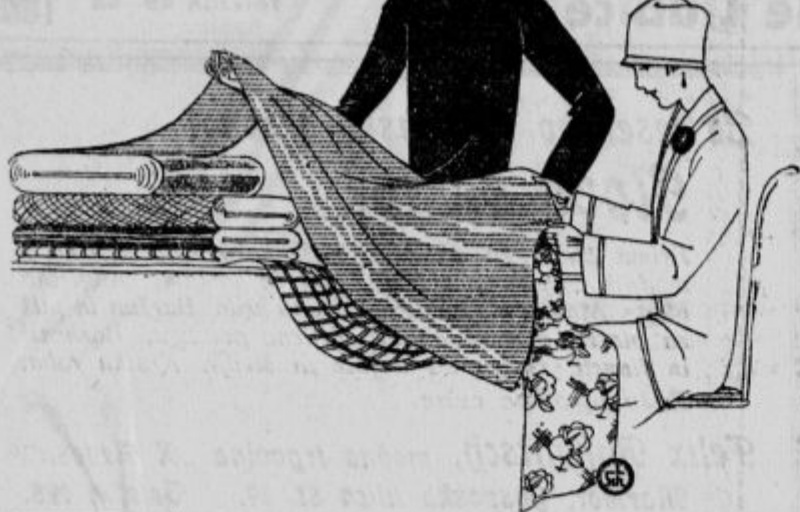
sam šel h gospodu na gori (II. Moj. 24). Proti jugu je odprt pogled na impozantno višino Mojzesove gore, proti severu se vidijo vrhovi Safsafa. Ob oazi že tik ob vznožju gorskih skal je na zapadni strani majhna pušcavniška koča, v kateri biva včasih kak menih, na zapadni strani pa je 17 m nad oazo Elijeva kapela.

Pravzaprav sta dve kapeli v tej nizki stavbi iz kamenja. Leva je Mojzesova; ena podoba kaže, kako Bog daje Mojzesu kameniti tabli, na srednjih vratih ikonostaze pa sta Mojzes in Aron. Druga kapela je Elijeva, ki je pred Jezabelino jezo, kakor že v začetku omenjeno, prišel na božjo goro Horeb. Ta kapela je 8½ m dolga in 3½ m široka. P. Pakomij mi je še nalo za altarjem pokazal votlino, 2½ m dolgo, 1¼ m široko in manj ko en meter visoko. Rekel je, da se je v tej votlini Eliji prikazal Gospod »ne v viharju, ne v potresu, ne v ognju, ampak v šumljanju lahne sapice« (III. Kralj 19, 11. 12), ter ga poslal nazaj v domovino z naročili za bližnji bodočnost. Elija in Mojzes sta se prikazala skupaj pri spremenjenju Gospodovem na gori pred Petrom, Janezom in Jakobom, na tej gori imata skupaj svoja svetišča.

Še tričetrt ure nas je strma, ploščnata kamenita pot dvigala kvišku. Točno ob 7. uri smo bili na vrhu Mojzesove gore 2223 m nad morjem po dveurni hoji iz samostana, pri kateri smo si še ogledali opisane stvari. To je torej slavni Džebel Musa (Sinaj) v svoji prelestnosti in častitljivosti, na katerem se je Bog razodel Mojzesu in mu dal svoje zapovedi! »Mojzes pa je šel k Bogu, in Gospod ga je klical z gore, rekoč: To povej hiši Jakobovi in oznanjaj otrokom Izraelovim! Sami ste videli, kaj sem storil Egiptčanom, in kako da sem vas nosil na orlovih perutih in vas za svoje sprejel. Ako boste tedaj poslušali moj glas in spolnivali moje zavezo, boste moja lastnina izmed vseh narodov, zakaj moja je vsa zemlja. In vi mi boste duhovsko kraljestvo in svet narod. To so besede, ki jih povej Izraelovim otrokom. Mojzes je prišel, in ko je poklical starešine ljudstva, jim je razložil vse te besede, ki mu jih je zapovedal Gospod. In odgovorilo je vse ljudstvo z enim glasom: Vse, karkoli je govoril Gospod, bomo storili.« (II. Mojz. 19, 3 sl.)

LJUDSKA KNJILNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 23 svezek: A. Sheehan, Nodas, Povesi irskega dekleta, 24 Din, vsa 82 Din. — 24 svezek: A. Sheehan, Irlska, Ljubljano-berška povelj, 22 Din, vsa 80 Din. — 25 svezek: Haggard, Hri cesarja Montezuma, 32 Din, vsa 42 Din. — Storič in njegove burleske tirijanje, 14 Din, vsa 22 Din. — 27 svezek: Frege, Otrci soline, 24 Din, vsa 82 Din.

NOVOSTI

za plašče
in kostume
ravnokar došle!

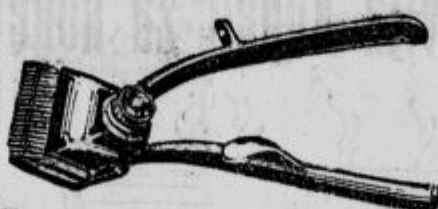
A. & E. Skabernè
Ljubljana, Mestni trg 10.

„RADIOTEHNIKA“

največje strokovno podjetje za radiotelefonijsko

Gajeva ulica 21 ZAGREB Telefon: 34-79

Izšel je naš najnovejši cenik za l. 1928. ter se na zahtevo razpošilja brezplačno

Lasostrižnik

Iz najfinejšega angleškega
jekla 35 Din. britve 18 Din.
brivni aparat 17 Din. škarje
7 Din. žepni nož 2,50 Din. kavni mlin 42 Din. kin-
divo 12 Din. klešče 7 Din. žepna svetiljka 5 Din.
harmonika 350 Din. gramofon 355 Din. mandolina
160 Din. kitara 270 Din. gosli 315 Din. tambura
180 Din. okarina 12 Din. fotoaparat 45 Din. krasne
otroške igrarke kakor: lutke, medvede, konje,
zajce, mačke, aute, ladje itd., razpošilja samo v
dobri in najboljši kvaliteti veletrgovina iz **STER-
meck**, Ceste št. 15, Slov. Vse kar ne ugaja
se zamenja ali vrne denar. Naročila čez 500 Din
poštilne prosta. Zahtevajte takoj in zastoj ve-
liko ilustrovan cenik z več tisoč slikami.

Lovske puške

flobert puške, brovninge, pištole za strašenje psov, samokrese,
topiče, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetni ogenj.

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Selenburgova 6

K. Pučnik

krojaški atelje

Ljubljana

Tavčarjeva
ulica 3

se uljudno priporoča ter opozarja
na novo dospela prava angleška
blaga - - - Prvevrstno delo

Šola za jezike po Berlitzovi metodi

Otvoritev jezikovnih tečajev v Ljubljani

Samo pravi, rojeni Francozi poučujejo francoščino.
Samo pravi, rojeni Angleži poučujejo angleščino.
Samo pravi, rojeni švicarski Italijani poučujejo
italijanščino itd., za nemščino, španščino...

Vsak profesor poučuje izključno samo

svoj materni jezik

Takoj od prve ure naprej sliši in govori gojenec
edinole jezik, ki se ga uči.

Pouk za začetnike. — Konverzacija. — Slovnica. — Literatura.
Trgovsko dopisovanje. — Tečaji (zasebne lekcije in v skupinah)
se pričnejo takoj.

Informacije in prijave dnevno od 3 popoldne do 8 večer
začasno (t. j. dokler se ne nastani v lastnih prostorih).
V višji drž. realki (Večova ulica), pritličje, I. A. razr.

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarno
stroke spadajoče posle

Obrestuje vloge po 6% in 7½%

Otvoritev nove prodajalne čevljev tovarn

Pežo

Ljubljana, Miklošičeva cesta 14

Zadružna gospodarska banka d.d.

Brzotav. naslov: Gospobanka Ljubljana, Miklošičeva cesta 10 Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine
in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije**.